

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК

ГРАДА ВАЉЕВА

ГОДИНА XXXVI БРОЈ 2 свеска 1

27. фебруар 2015.

ИЗЛАЗИ ПО ПОТРЕБИ

18. На основу члана 32. став 1. тачка 1. Закона о локалној самоуправи («Службени гласник РС» бр.129/07 и 83/14-др.закон) и члана 35. став 1. тачка 1. Статута града Ваљева („Службени гласник града Ваљева“ бр. 19/08) Скупштина града Ваљева, на седници одржаној 27. фебруара 2015. године, донела је

ПОСЛОВНИК СКУПШТИНЕ ГРАДА ВАЉЕВА

І. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Пословником Скупштине града Ваљева уређује се конституисање, организација, начин припреме седница и рад Скупштине града Ваљева (у даљем тексту: Скупштина), избор извршних органа града Ваљева, начин остваривања права и дужности одборника, јавност рада, као и друга питања везана за рад Скупштине.

Питања у вези са организацијом и радом Скупштине која нису уређена Пословником Скупштине града Ваљева (у даљем тексту: пословник), уређују се посебном одлуком Скупштине.

Члан 2.

Скупштина је највиши орган града Ваљева који врши основне функције Града, утврђене Уставом, законом и Статутом града Ваљева.

Скупштину чине одборници, које бирају грађани на непосредним изборима, тајним гласањем, у складу са законом и Статутом града Ваљева.

Члан 3.

Скупштину представља председник Скупштине.

Члан 4.

У Скупштини је у службеној употреби српски језик и ћирилично писмо.

Члан 5.

Скупштина има печат округлог облика који садржи грб Републике Србије у средини

око којег је, ћиричним писмом, исписан текст: “Република Србија - Град Ваљево - Скупштина града“.

ІІ. КОНСТИТУИСАЊЕ СКУПШТИНЕ

2.1. Конститутивна седница

Члан 6.

Конститутивну седницу Скупштине, после завршених избора за одборнике Скупштине, заказује и сазива председник Скупштине из претходног сазива у року од 15 дана од дана објављивања резултата избора.

Ако председник Скупштине претходног сазива не сазове конститутивну седницу у року из претходног става овог члана, седницу може сазвати најстарији одборник новог сазива.

Члан 7.

До избора председника Скупштине, прву седницу Скупштине отвара и њоме руководи најстарији одборник који је присутан на седници и који се прихвата те дужности (у даљем тексту: председавајући), коме у раду помажу два најмлађа одборника са две изборне листе које су добиле највећи број мандата у Скупштини, која су присутна на седници и који се прихватају те дужности, као и секретар Скупштине претходног сазива.

Одредбе овог пословника које се односе на овлашћења председника Скупштине сходно се примењују на овлашћења председавајућег конститутивне седнице.

Члан 8.

На конститутивној седници Скупштине врши се потврђивање мандата одборника, избор председника Скупштине и постављење секретара Скупштине.

Скупштина се сматра конституисаном избором председника Скупштине и постављењем секретара Скупштине.

Кад се заврши конститутивна седница, Скупштина може одлучити, на предлог председника Скупштине, да се истог дана одржи прва радна седница Скупштине.

2.2. Потврђивање мандата одборника

Члан 9.

Одборници стичу права и дужности одборника даном потврђивања мандата.

О потврђивању мандата одборника одлучује Скупштина на конститутивној седници.

Скупштина доноси одлуку о потврђивању мандата одборника јавним гласањем, већином од присутних одборника, на основу извештаја верификационог одбора. У гласању могу учествовати кандидати за одборнике којима су мандати додељени у складу са законом и који имају уверење Градске изборне комисије да су изабрани за одборнике Скупштине.

Члан 10.

Скупштина, на предлог председавајућег, већином гласова присутних кандидата за одборнике, образује верификациони одбор од три члана, у чији састав улазе по један представник са три изборне листе које су добиле највећи број одборничких мандата у Скупштини.

Верификационим одбором председава најстарији члан.

Члан 11.

По избору чланова верификационог одбора, кандидати за одборнике предају своја уверења о избору, а одсутни кандидати за одборнике своја уверења достављају поштом или на други погодан начин.

Градска изборна комисија доставља верификационом одбору извештај о спроведеним изборима за одборнике у Скупштини.

По пријему материјала из претходних ставова овог члана, Скупштина на предлог председавајућег, прекида седницу и одређује рок за подношење извештаја верификационог одбора.

Члан 12.

Потврђивање мандата одборника врши се на основу уверења о избору за одборника и извештаја Градске изборне комисије о спроведеним изборима.

Верификациони одбор, на основу извештаја Градске изборне комисије утврђује да ли су подаци из уверења о избору сваког одборника истоветни са подацима из извештаја Градске изборне комисије и о томе подноси извештај Скупштини.

Извештај верификационог одбора садржи следеће предлоге :

-да се потврде мандати одборника,

-да се не потврде мандати појединих одборника са образложењем,

-да се одложи потврђивање мандата појединих одборника, са образложењем.

По пријему писаног извештаја верификационог одбора, седница Скупштине се наставља.

Члан 13.

На основу извештаја из претходног члана, Скупштина може одложити верификацију мандата појединог одборника и обавестити Градску изборну комисију да изврши проверу ваљаности уверења о избору за одборника и о томе извести Скупштину најкасније у року од 10 дана.

Кандидат за одборника чије је потврђивање мандата одложено има право да присуствује седници, без права одлучивања.

По извршеној провери из става 1. овог члана, кандидату за одборника коме је потврђивање мандата одложено, мандат се потврђује или се мандат додељује другом кандидату за одборника са изборне листе, у складу са законом.

Члан 14.

Након потврђивања мандата, одборници потписују свечану изјаву која гласи:

" Заклињем се да ћу се у раду Скупштине у свему придржавати Устава, закона и Статута града и да ћу часно и непристрасно вршити дужност одборника руководећи се интересима грађана."

Одборник, поред свечане изјаве, потписује и Етички кодекс понашања функционера локалне самоуправе у Србији.

Даном потврђивања мандата већине одборника престаје мандат одборника претходног сазива Скупштине.

2.3. Потврђивање мандата одборника ради попуњавања упражњеног одборничког места

Члан 15.

Потврђивање мандата нових одборника који попуњавају упражњена одборничка места због престанка мандата одборника којима је, у складу са законом, престао мандат пре истека времена на који су изабрани, врши се по поступку који важи за потврђивање мандата одборника после спроведених избора за одборнике,.

У гласању за потврђивање мандата нових одборника, поред одборника којима је мандат потврђен могу учествовати и кандидати за одборнике којима су мандати додељени у складу са законом и који имају уверење Градске изборне комисије да су изабрани.

2.4. Избор председника и заменика председника Скупштине и постављење секретара Скупштине

а.Избор председника и заменика председника Скупштине

Члан 16.

Председник Скупштине бира се из реда одборника, на предлог најмање трећине одборника, на мандатни период од четири године, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја одборника.

Члан 17.

Предлог кандидата за председника Скупштине подноси се председавајућем у писаном облику.

Одборник може учествовати у предлагању само једног кандидата.

Предлог садржи: име и презиме кандидата, биографију, назив изборне листе са које је изабран, име и презиме представника предлагача, образложење предлога са референцама кандидата које га квалификују за функцију за коју се предлаже, као и сагласност кандидата у писаном облику.

Члан 18.

Председавајући обавештава одборнике о свим примљеним предлозима кандидата за председника Скупштине.

У име предлагача, претставник предлагача има право да образложи предлог.

О предлогу кандидата за председника Скупштине отвара се расправа.

Након расправе, председавајући утврђује листу кандидата за председника Скупштине по азбучном реду презимена.

Испред имена сваког кандидата ставља се редни број.

Члан 19.

Поступак гласања за избор председника Скупштине спроводи се према одредбама овог пословника којим је уређено одлучивање Скупштине тајним гласањем.

Тајним гласањем за избор председника Скупштине руководи комисија за спровођење гласања коју чине председавајући седнице Скупштине и по један најмлађи одборник са две изборне листе које су освојиле највећи број мандата.

Подносилац предлога кандидата за председника Скупштине може одредити једног представника за члана комисије за гласање.

Кандидат за председника Скупштине не може да руководи, нити да помаже у руковођењу гласањем. У случају да је председавајући кандидат за председника

Скупштине, гласањем руководи следећи најстарији присутни одборник.

Члан 20.

Одборник може да гласа само за једног кандидата за председника Скупштине.

За председника Скупштине изабран је одборник за кога је гласала већина од укупног броја одборника.

Ако је предложен један кандидат и исти није добио потребну већину, гласање о истом кандидату се понавља.

Ако су предложена два кандидата, а ни један није добио потребну већину, гласање се понавља.

Ако је предложено више од два кандидата, а ни један није добио потребну већину, поновиће се гласање о два кандидата који су добили највећи број гласова, односно о више кандидата који су добили највећи једнаки број гласова.

Ако ни у поновљеном гласању на начин прописан ставовима 3.-5. овог члана председник Скупштине није изабран, целокупан поступак предлагања и избора се понавља.

Члан 21.

Председник Скупштине ступа на дужност по објављивању резултата гласања и преузима вођење седнице.

Ако изабрани председник Скупштине није присутан на седници, председавајући одборник наставља са председавањем седницом до избора заменика председника Скупштине.

Члан 22.

Предлагање и избор заменика председника Скупштине спроводи се по истом поступку којим је овим пословником уређен избор председника Скупштине.

б.Постављење секретара и заменика секретара Скупштине

Члан 23.

Скупштина поставља секретара Скупштине из реда лица са завршеним правним факултетом са положеним стручним испитом за рад у органима државне управе и радним искуством од најмање три године.

Секретар Скупштине се поставља на предлог председника Скупштине на мандатни период од четири године и може бити поново постављен

Предлог кандидата за секретара Скупштине садржи име и презиме кандидата, биографију и сагласност кандидата у писаном облику.

Секретар Скупштине је постављен ако је добио већину гласова присутних одборника.

Ако кандидат за секретара Скупштине не добије потребан број гласова за постављење, поступак за постављење се понавља.

Члан 24.

Секретар Скупштине може имати заменика који га замењује у случају његове одсутности.

Заменик секретара Скупштине поставља се на исти начин и под истим условима као и секретар Скупштине.

III. ИЗБОР И РАЗРЕШЕЊЕ ИЗВРШНИХ ОРГАНА ГРАДА ВАЉЕВА

Члан 25.

Извршни органи Града су: Градоначелник и Градско веће.

Градоначелник представља и заступа град.

Градоначелник има заменика који га замењује у случају његове одсутности и спречености да обавља своју дужност.

Члан 26.

Градско веће има девет чланова, од којих Скупштина бира седам, док су Градоначелник и заменик Градоначелника чланови Градског већа по функцији.

Градоначелник је председник Градског већа.

Члан 27.

Градоначелник и заменик Градоначелника бирају се из реда одборника.

Чланови Градског већа могу се бирати из реда одборника. Избором за члана Градског већа, одборнику престаје одборнички мандат.

Градоначелника, заменика Градоначелника и чланове Градског већа бира Скупштина на мандатни период од четири године, тајним гласањем већином гласова од укупног броја одборника Скупштине.

Члан 28.

Кандидата за Градоначелника предлаже председник Скупштине.

Кандидат за Градоначелника предлаже кандидата за заменика Градоначелника и кандидате за чланове Градског већа које бира Скупштина.

Предлог из става 1. и 2. овог члана садржи: име и презиме кандидата, биографију, образложење предлога са референцама кандидата које га квалификују за функцију за коју се предлаже и сагласност кандидата у писаном облику.

Члан 29.

После завршеног предлагања, председник Скупштине утврђује јединствену листу предлога кандидата за Градоначелника, заменика Градоначелника и чланове Градског већа.

Гласање се врши на гласачком листићу заокруживањем редног броја испред имена кандидата или заокруживањем имена кандидата за кога одборник гласа.

Гласање за избор Градоначелника, заменика Градоначелника и чланова Градског већа врши се према одредбама овог пословника о одлучивању Скупштине тајним гласањем.

Када одлучује о избору Градоначелника, Скупштина истовремено одлучује о избору заменика Градоначелника и чланова Градског већа.

Члан 30.

За Градоначелника и заменика Градоначелника изабран је кандидат који је добио већину од укупног броја одборника Скупштине.

За чланове Градског већа изабрани су кандидати који су добили већину од укупног броја одборника Скупштине.

Изабрани Градоначелник, заменик Градоначелника и чланови Градског већа ступају на дужност по објављивању резултата избора.

Члан 31.

Ако у поступку гласања за избор, Градоначелник, заменик Градоначелника или чланови Градског већа не добију потребну већину, гласање се понавља.

Ако ни у другом кругу гласања за избор Градоначелника, заменика Градоначелника и чланова Градског већа предложени кандидати не добију потребну већину, целокупан поступак избора се понавља.

Уколико и после поновљеног поступка избора, Градоначелник, заменик Градоначелника и чланови Градског већа нису изабрани, заказује се нова седница Скупштине у року који не може бити краћи од три, ни дужи од осам дана, на којој се врши избор извршних органа Града по одредбама чланова 28.-31. овог пословника.

Члан 32.

Градоначелнику престаје мандат разрешењем, престанком мандата Скупштине и подношењем оставке.

Градоначелник може бити разрешен пре истека времена на које је биран, на образложен предлог најмање једне трећине одборника, на исти начин на који је изабран.

О предлогу за разрешење Градоначелника мора се расправљати и одлучивати у року од 15 дана од дана достављања предлога председнику Скупштине.

Ако Скупштина не разреши Градоначелника, одборници који су поднели предлог за разрешење не могу поново предложити разрешење Градоначелника, пре истека рока од шест месеци од одбијања претходног предлога.

Члан 33.

Престанком мандата Скупштине престаје мандат Градоначелника, заменика Градоначелника и Градског већа, с тим што они врше текуће послове из своје надлежности до ступања на дужност новог Градоначелника, заменика Градоначелника и Градског већа, односно председника и чланова Привременог органа ако је Скупштини мандат престао због распуштања.

Члан 34.

Разрешењем Градоначелника престаје мандат заменика Градоначелника и Градског већа.

Заменик Градоначелника, односно члан Градског већа, могу бити разрешени пре истека мандата, на предлог Градоначелника или најмање једне трећине одборника, на исти начин на који су изабрани.

Истовремено са предлогом за разрешење заменика Градоначелника или члана Градског већа, Градоначелник је дужан да Скупштини поднесе предлог кандидата за избор новог заменика Градоначелника или члана Градског већа. Скупштина истовремено доноси одлуку о разрешењу и о избору заменика Градоначелника или члана Градског већа.

Предлог се подноси у писаној форми и мора бити образложен.

Градоначелник, заменик Градоначелника или члан Градског већа који су разрешени или су поднели оставку, остају на дужности и врше текуће послове, до избора новог Градоначелника, заменика Градоначелника или члана Градског већа.

IV. ОРГАНИЗАЦИЈА СКУПШТИНЕ

4.1. Председник Скупштине

Члан 35.

Председник Скупштине врши послове утвђене законом, Статутом града и овим пословником.

Председник Скупштине :

- представља Скупштину;
- сазива седнице, предлаже дневни ред седнице и председава седницама Скупштине;

-остварује сарадњу са Градоначелником и Градским већем

-стара се о примени пословника Скупштине и одржавању реда на седницама Скупштине;

-стара се о остваривању јавности рада Скупштине;

-потписује акта које доноси Скупштина;

-стара се о благовременом и усклађеном раду радних тела Скупштине;

-врши и друге послове утврђене законом, Статутом града, пословником и одлукама Скупштине.

Члан 36.

Председнику Скупштине престаје функција пре истека времена на које је изабран оставком, разрешењем или престанком мандата одборника.

Ако је оставка поднета усмено или у писаној форми на седници Скупштине, Скупштина на истој седници утврђује да је председнику Скупштине престала функција.

Између две седнице, председник Скупштине подноси оставку у писаној форми. О оставци председника Скупштине одмах се обавештавају одборници а Скупштина, на првој наредној седници утврђује да му је даном подношења оставке престала функција.

О поднетој оставци не отвара се расправа, нити се одлучује, већ се престанак функције председника по овом основу само констатује.

Члан 37.

Председник Скупштине може бити разрешен пре истека времена на које је изабран, на исти начин на који је биран, сходном применом одредби овог пословника којим је уређен поступак његовог избора.

Члан 38.

У случају престанка мандата одборника наступањем случаја из члана 130. став 1. тачке 3. до 8. овог пословника, председнику Скупштине престаје функција председника даном одржавања седнице на којој је утврђено да му је мандат престао.

Члан 39.

У случају престанка функције председника Скупштине пре истека времена на које је изабран, дужност председника Скупштине до избора новог председника, врши заменик председника Скупштине.

У случају престанка функције председника Скупштине, Скупштина ће на истој, а најкасније на наредној седници започети поступак избора председника Скупштине у складу са одредбама овог пословника.

Гласањем за избор председника Скупштине руководи комисија за спровођење гласања, коју чине заменик председника и по један најмлађи одборник са две изборне листе које су освојиле највећи број мандата.

4.2. Заменик председника Скупштине

Члан 40.

Председник Скупштине има заменика који га замењује у случају његове одсутности, спречености да обавља дужност или на основу посебног овлашћења председника Скупштине.

Заменик председника Скупштине помаже председнику Скупштине у вршењу послова из његове надлежности.

Члан 41.

Заменику председника Скупштине престаје функција пре истека времена на које је изабран оставком, разрешењем или престанком мандата одборника, по поступку и на начин предвиђеним за престанак функције председника Скупштине.

4.3. Секретар и заменик секретара Скупштине

Члан 42.

Секретар Скупштине стара се обављању стручних и других послова у вези са сазивањем и одржавањем седница Скупштине и њених радних тела, руководи стручним и административно-техничким пословима везаним за њихов рад и обавља друге послове утврђене законом, одлукама Скупштине града и овим пословником.

Секретар Скупштине се стара о остваривању права одборника Скупштине, јавности рада Скупштине и врши друге послове које му повери Скупштина и председник Скупштине.

Члан 43.

Секретару Скупштине престаје функција пре истека времена на које је постављен, разрешењем или оставком.

Скупштина може разрешити дужности секретара Скупштине пре истека времена на које је постављен, по предлогу, на начин и по поступку предвиђеном за његово постављење.

У случају подношења оставке, секретару Скупштине престаје функција даном одржавања седнице на којој је поднео оставку, односно на првој наредној седници Скупштине, ако је оставку поднео у времену између две седнице.

Члан 44.

Заменику секретара Скупштине престаје функција пре истека времена на које је постављен оставком или разрешењем, у складу са одредбама овог пословника који се односи на престанак функције секретара Скупштине пре истека времена на које је постављен.

4.4. Одборничке групе

Члан 45.

У Скупштини се образују одборничке групе, по правилу најкасније десет дана од дана конституисања Скупштине.

Одборничку групу чине одборници једне политичке странке, друге политичке организације или групе грађана која има најмање три одборника.

Одборничку групу од најмање три члана могу удруживањем да образују и одборници политичких странака, других политичких организација или група грађана које имају мање од три одборника.

Одборничка група се образује тако што се председнику Скупштине подноси списак чланова који је потписао сваки члан одборничке групе. На списку се посебно наводи председник и заменик председника одборничке групе.

Одборник може да буде члан само једне одборничке групе.

Члан 46.

Одборничка група учествује у раду Скупштине на начин утврђен Статутом града и овим пословником.

Одборничка група заузима заједничке ставове о питањима која разматра Скупштина, покрене иницијативе за разматрање појединих питања и предлаже доношење општих аката Скупштине.

Члан 47.

Одборничку групу представља председник одборничке групе.

Одборничка група има заменика председника одборничке групе који га замењује у случају његове одсутности.

У току седнице Скупштине, одборничка група може овластити једног члана да представља одборничку групу по одређеној тачки дневног реда, о чему председник одборничке групе у писаном облику обавештава председника Скупштине, најкасније до отварања претреса по тој тачки дневног реда.

Ако одборничку групу представља заменик председника, односно овлашћени представник, он преузима овлашћења председника одборничке групе.

Члан 48.

Председник одборничке групе, у писаном облику, обавештава председника Скупштине о промени састава одборничке групе.

Приликом приступања нових чланова одборничкој групи, председник одборничке групе доставља председнику Скупштине њихове потписане изјаве о приступању.

У случају да одборник иступа из састава одборничке групе, о томе писаним путем обавештава председника Скупштине.

О образовању нове одборничке групе и о променама у постојећим, председник Скупштине обавештава одборнике на првој наредној седници.

Члан 49.

Стручне и административно-техничке послове за потребе одборничких група обавља надлежна градска управа.

V. СЕДНИЦЕ СКУПШТИНЕ**5.1. Припремање и сазивање седнице****Члан 50.**

Скупштина ради и одлучује у седницама.

Седнице Скупштине сазива председник Скупштине по потреби, а најмање једном у три месеца.

Свечана седница Скупштине може се одржати у време празника Града или другим свечаним поводом, с тим да се на њено одржавање не примењују одредбе овог пословника.

Седнице Скупштине се по правилу одржавају радним даном.

Члан 51.

О припремању седнице стара се председник Скупштине уз помоћ секретара Скупштине.

Предлоге примљене од предлагача председник Скупштине уврстиће у предлог дневног реда наредне седнице Скупштине.

Председник Скупштине се стара да сва питања која су унета у предлог дневног реда буду претходно расправљена у надлежном радном телу.

Члан 52.

У поступку припреме седнице Скупштине, председник Скупштине сарађује са председницима одборничких група и са одборницима који не припадају ни једној одборничкој групи и упознаје их са предлогом дневног реда и другим питањима од значаја за одржавање седнице.

Члан 53.

Седницу Скупштине сазива председник Скупштине по сопственој иницијативи, на захтев Градоначелника, Градског већа или најмање једне трећине одборника Скупштине.

Када седницу Скупштине сазива на захтев Градоначелника, Градског већа или најмање једне трећине одборника, председник Скупштине је дужан да седницу закаже у року од седам дана од дана подношења захтева, тако да дан одржавања седнице буде најкасније у року од 15 дана од дана подношења захтева.

Ако председник Скупштине не закаже седницу у року из става 2. овог члана, седницу може заказати подносилац захтева, који предлаже дневни ред седнице а седницом председава одборник кога одреди подносилац захтева. Подносилац захтева може поводом истог захтева само једном заказати седницу, а на седници се разматрају само питања која су била повод за сазивање ове седнице.

Председник Скупштине може одложити седницу коју је сазвао само у случају када не постоји кворум потребан за одлучивање, а у другим случајевима о одлагању седнице одлучује Скупштина.

Члан 54.

Седница Скупштине сазива се писаним путем.

Позив за седницу садржи место и време одржавања седнице, са предлогом дневног реда.

Позив за седницу доставља се одборницима најкасније десет дана пре дана одређеног за одржавање седнице.

Изузетно, када постоје оправдани разлози, које је председник Скупштине дужан да образложи на почетку седнице, рок за достављање позива из претходног става може бити и краћи.

Члан 55.

У предлог дневног реда седнице Скупштине могу се уврстити предлози аката који су припремљени у складу са законом, Статутом града и овим пословником и који су председнику Скупштине достављени најкасније 10 дана пре дана одређеног за одржавање седнице. Предлагач доставља предлог акта у штампаном и електронском облику.

У предлог дневног реда седнице Скупштине могу се уврстити материјали које подносе Градско веће, одборник Скупштине, одборничка група, грађани путем грађанске иницијативе, односно други предлагач у складу са општим актима Скупштине.

Председник Скупштине неће уврстити у предлог дневног реда предлоге и питања:

-која нису из надлежности Скупштине,

-која нису довољно припремљена да би се о њима могло расправљати и одлучивати на седници,

-која нису достављена у облику прописаном у ставу 1. овог члана.

Председник Скупштине обавестиће, у року од 7 дана од дана пријема предлога, подносиоца предлога о недостацима из става 3. овог члана.

Члан 56.

Уз позив за седницу одборницима се доставља материјал који се односи на предложени дневни ред, као и записник са претходне седнице.

Материјал за седницу као и записник са претходне седнице може се доставити одборницима у електронском облику или путем електронске поште, по претходном договору са председницима одборничких група или појединим одборницима.

Изузето, материјал за седницу може се уручити одборницима најкасније до почетка седнице, кад постоје оправдани разлози (извештаји и предлози радних тела која заседају после достављања позива и материјала за седницу, материјали чије се кашњење није могло предвидети и друго).

Материјал, који је саставни део акта који се разматра, а који се из техничких разлога не може на економичан и целисходан начин умножити и доставити одборницима уз позив за седницу (урбанистички планови са графичким прилозима, скице у већој размери, обимније студије и извештаји, и слично) ставља се на располагање одборницима код секретара Скупштине, најкасније седам дана пре дана одређеног за одржавање седнице. Када је то технички могуће, овај материјал се може доставити у електронском облику.

Члан 57.

Позив за седницу доставља се одборницима, Градоначелнику, заменику Градоначелника, члановима Градског већа, помоћницима Градоначелника и начелницима градских управа.

Позив и материјал за седницу доставља се руководиоцима организационих јединица градских управа и представницима јавног информисања.

Представници предузећа, организација и установа чији је оснивач Град позивају се на седницу кад се разматрају питања из њиховог делокруга.

На седницу Скупштине могу се позвати народни посланици, начелник управног округа, представници других државних органа и организација и друга лица за која председник

Скупштине процени да је потребно њихово присуство или учешће у раду Скупштине.

Лицима из ставова 2. до 4. овог члана, материјал за седницу може се доставити у штампаном или електронском облику или путем електронске поште. О начину доставе материјала за седницу овим лицима одлучује председник Скупштине, руководећи се начелима целисходности и економичности у раду Скупштине.

Члан 58.

Предлог дневног реда утврђује председник Скупштине.

У предлогу дневног реда посебно се групишу предлози о којима се одлучује по хитном поступку и предлози о којима се одлучује у скраћеном поступку.

5.2. Ток седнице

Члан 59.

Председник Скупштине отвара седницу и на основу извештаја секретара утврђује да ли седници присуствује довољан број одборника за пуноважно одлучивање.

Скупштина може пуноважно одлучивати ако седници присуствује већина од укупног броја одборника. Ако се утврди да већина одборника није присутна, председник Скупштине одлаже седницу за одговарајући сат или дан. О одлагању седнице обавештавају се писменим путем само одсутни одборници.

Ако председник Скупштине у току седнице, пре гласања посумња да седници не присуствује већина одборника, наложиће прозивање или пребројавање. Прозивка или пребројавање пре гласања извршиће се и кад то затражи неки од одборника, с тим што ће председник Скупштине одредити начин утврђивања кворума.

Прозивање на седници врши секретар Скупштине.

Члан 60.

Пре утврђивања дневног реда усваја се записник са претходне седнице Скупштине.

О примедбама на записник одлучује се без расправе.

Уколико записник са претходне седнице Скупштине одборницима, из оправданих разлога, које образлаже председник Скупштине, није уручен до почетка седнице или им је уручен непосредно пре почетка седнице, као и у случају да записник не буде усвојен, о усвајању записника одборници ће се изјаснити на наредној седници Скупштине.

Одборник може тражити да се прочита стенограм са седнице у делу који оспорава.

Председник Скупштине ће, на захтев одборника, одобрити да се прочита део стенограма са седнице у делу који одборник оспорава.

О примедбама на записник и на стенограм одлучује се без расправе.

Члан 61.

Када председник Скупштине утврди да седници присуствује довољан број одборника за пуноважно одлучивање, приступа се утврђивању дневног реда.

Председник Скупштине може предложити измене и допуне предложеног дневног реда.

Измене и допуне предложеног дневног реда могу предлагати сваки одборник, група одборника и Градско веће. Предлози се достављају председнику Скупштине у писаној форми, најкасније 3 дана пре дана одређеног за одржавање седнице, изузев аката који се предлажу по хитном поступку.

Материјал за седницу из претходног става овог члана доставља се одборницима најкасније 24 сата пре времена одређеног за одржавање седнице.

Ако предлози из става 3. овог члана нису поднети у складу са одредбама овог пословника, Скупштина их неће разматрати, нити ће се о њима изјашњавати.

Ако је предлагач измена и допуна дневног реда група одборника, у предлогу се мора назначити један представник предлагача. Ако то није учињено, сматра се да је представник предлагача први потписани одборник.

Образлагање предлога за измене и допуне дневног реда може трајати најдуже 3 минута.

О предлозима за измене и допуне дневног реда не води се расправа.

На истој седници се не може износити нити образлагати предлог за измену или допуну предложеног дневног реда ако је предлог исте садржине већ поднео други одборник, односно други овлашћени предлагач.

Члан 62.

Дневни ред се утврђује већином гласова присутних одборника.

Одборници се прво изјашњавају о сваком предлогу за измену и допуну дневног реда, по редоследу предлога, а затим о предложеном дневном реду у целини.

Једном утврђени дневни ред може се изменити посебним закључком.

Измене дневног реда из става 3. овог члана могу се вршити у изузетним ситуацијама, уз образложење предлагача, односно

представника предлагача о потреби за хитним разматрањем предлога.

Члан 63.

Након усвајања дневног реда прелази се на расправу и одлучивање по појединим тачкама утврђеног дневног реда

На почетку разматрања предлога, представник предлагача може образложити предлог.

На седници Скупштине има право да говори сваки одборник, Градоначелник, заменик Градоначелника, члан Градског већа, начелник и заменик начелника градске управе, помоћник Градоначелника, као и представник предлагача.

Право да говоре имају и чланови радног тела који нису одборници, када се разматрају питања из делокруга тог радног тела,

Скупштина може одлучити да по одређеним питањима саслуша представнике појединих предузећа, установа и других организација чији је оснивач град Ваљево.

Остала предузећа, организације и грађани могу се, по одлуци Скупштине, обратити одборницима Скупштине после спроведеног одлучивања по свим тачкама утврђеног дневног реда.

Члан 64.

На седници Скупштине може се говорити тек по добијању речи од председника Скупштине, по редоследу пријављивања.

Говорник може да добије реч по други пут тек пошто се исцрпи листа говорника и кад председник оцени да питање које је на дневном реду није довољно исправљено.

Представник предлагача и известилац радног тела могу одмах добити реч када то затраже, да би пружили потребна објашњења, допунили или изменили образложење предлога акта.

Градоначелнику, заменику Градоначелника, предлагачу односно представнику предлагача и секретару Скупштине даје се реч када је затраже да би објаснили или допунили образложење предлога или пружили објашњења у вези са применом пословника.

Председник одборничке групе који жели да изнесе став те групе о питању о коме се води расправа, има право да добије реч преко реда, с тим да не може да говори дуже од времена предвиђеног за излагање других говорника и само једанпут по тој тачки дневног реда.

Члан 65.

Време излагања говорника, осим Градоначелника и председника Скупштине, не може бити дуже од пет минута.

У случају прекорачења времена одређеног у претходном ставу, председник Скупштине ће опоменути говорника да је време за излагање протекло, а ако говорник за наредни минут не заврши говор, председник ће му одузети реч.

Време потребно за образлагање Статута града, буџета, урбанистичких планова и других стратешких докумената, поред лица из става 1. овог члана, није ограничено ни за представника предлагача.

Члан 66.

Говорник може говорити само о питању које је на дневном реду и о коме је отворена расправа.

Ако се говорник удаљи од дневног реда, председник ће га опоменути да се држи дневног реда. Уколико говорник не поступи по опомену, председник ће му одузети реч.

Говорника може прекинути и опоменути на ред само председник Скупштине.

Није дозвољено ометање говорника и коментарисање његовог излагања.

Председник Скупштине се стара да говорник не буде ометан у свом излагању.

Члан 67.

Поводом сваке тачке дневног реда се расправља док има пријављених говорника.

Кад се закључи расправа о одређеном питању, расправа по том питању се не може поново отворати на истој седници.

По закључењу расправе о појединој тачки, представник предлагача има право на завршну реч.

Након завршне речи предлагача, односно представника предлагача, о истој тачки не може се водити расправа.

Члан 68.

Одборници су дужни да поштују достојанство Скупштине

Одборници су дужни да се обраћају једни другима са уважавањем

Није дозвољено коришћење увредљивих израза нити изношења чињеница и оцена које се односе на приватни живот одборника и других лица.

Члан 69.

Уколико се одборник у свом излагању на седници Скупштине увредљиво изрази о другом одборнику, наводећи његово име и презиме или функцију, одборник има право на реплику, само једанпут, у трајању од два минута.

Уколико се увредљиви изрази односе на одборничку групу односно политичку странку или групу грађана којој одборници припадају, у

име одборничке групе односно политичке странке или групе грађана право на реплику има председник одборничке групе односно представник политичке странке или групе грађана.

Председник Скупштине одлучује да ли ће дати право на реплику из става 1.и 2. овог члана. Уколико председник Скупштине не дозволи реплику, одборник који је тражио реплику може захтевати да се о томе изјасни Скупштина.

Реплика на реплику није дозвољена.

Члан 70.

Ако одборник затражи реч да би исправио навод који је по његовом мишљењу нетачан и који је проузроковао неспоразум или сматра да треба да пружи лично објашњење навода претходног говорника, председник Скупштине ће му дати реч чим заврши говор лице које је исправку изазвало.

Одборник се у свом говору мора ограничити на исправку, односно лично објашњење и његов говор не може да траје дуже од два минута.

Члан 71.

Председник Скупштине је дужан да поступа у складу са овим пословником и да се стара о његовој примени.

Сваки одборник има право да укаже на повреду овог пословника која је учињена пре почетка или у току седнице Скупштине.

Одборник не може да укаже на повреду пословника на коју је већ претходно указано.

Уколико је поступак за који одборник сматра да представља повреду пословника учињен пре почетка седнице Скупштине, одборник на то указује председнику Скупштине у писаном облику, најкасније до почетка седнице Скупштине, о чему председник обавештава одборнике и даје објашњење. Ако одборник остане при тврдњи да је повреда учињена, Скупштина без претреса одлучује о том питању.

Члан 72.

Уколико је поступак за који одборник сматра да представља повреду пословника учињен на седници, одборник има право да на ту повреду усмено укаже и то непосредно по учињеној повреди. Председник Скупштине даје реч одборнику одмах по завршеном излагању претходног говорника.

Излагање одборника не може трајати дуже од два минута.

Одборник је дужан да наведе који члан пословника је повређен и да образложи у чему се састоји повреда.

Председник Скупштине је дужан да да објашњење поводом изречене примедбе на повреду пословника. Ако одборник остане при тврдњи да је повреда учињена, о том питању решава Скупштина без претреса.

Председник Скупштине је дужан да одборнику, који се не придржава одредаба члана 71. и 72. овог пословника или који на други очигледан начин злоупотребљава права предвиђена наведеним члановима, изрекне мере предвиђене чланом 73. став 3. овог пословника.

Председник Скупштине може одузети реч одборнику чије се излагање не односи на повреду пословника.

5.3. Одржавање реда на седници

Члан 73.

О реду на седници Скупштине стара се председник Скупштине.

За повреду реда на седници Скупштине могу се изрећи следеће мере:

- опомена,
- одузимање речи,
- удаљење са седнице.

Опомену и одузимање речи изриче председник Скупштине.

Удаљење са седнице изриче Скупштина без претреса на предлог председника или најмање пет одборника Скупштине.

Мера коју изрекне председник Скупштине примењује се:

- од момента отварања седнице до прве тачке дневног реда,
- док траје расправа о тачки дневног реда у току које је мера изречена,
- између две тачке дневног реда.

Мера коју изрекне Скупштина примењује се за седницу на којој је мера изречена.

Члан 74.

Опомена ће се изрећи одборнику:

- који нарушава ред или одредбе овог пословника, односно не поштује правила пристojности,
- који говори пре него што је добио реч,
- који износи чињенице које се односе на приватни живот других лица,
- који и поред упозорења председника Скупштине говори о питању које није на дневном реду,
- који прекида говорника у излагању, додацује или на други начин омета слободу говора,
- који се непосредно обраћа другом одборнику, односно говорнику,
- који употребљава псовке и увредљиве изразе,

-који је пришао говорници без одобрења председника Скупштине,

-који на други начин злоупотребљава одредбе овог пословника.

Члан 75.

Одборнику ће се одузети реч ако и после две изречене опомене повреди ред на седници, повреди одредбе пословника или не поштује правила пристojности.

Члан 76.

Одборнику који и после изречене мере опомене односно мере одузимања речи настави да у свом говору тешко вређа друге одборнике или друга лица или на други начин руши углед одборника или изазива неред, омета и спречава рад на седници, Скупштина изриче меру удаљења са седнице.

Мера удаљења са седнице може се изрећи одборнику и без претходно изречених мера у случају поступања којим се угрожава физички или морални интегритет учесника седнице и других лица која присуствују седници, односно на други начин грубо омета рад Скупштине.

Члан 77.

Одборник коме је изречена мера удаљења са седнице дужан је да се одмах удаљи из сале и не може присуствовати седници са које је удаљен.

Ако се одборник противи да напусти седницу, председавајући ће наредити службеним лицима овлашћеним за одржавање реда у згради да се одборник удаљи из сале.

Ако председник Скупштине применом мера утврђених у члану 73. овог пословника не може да одржи ред на седници, одредиће кратак прекид седнице у трајању потребном да се успостави ред, али не дуже од 30 минута.

Члан 78.

У просторијама у којим се одржавају седнице Скупштине и радних тела забрањено је уношење оружја и других предмета, којима се може ометати рад на седници као и коришћење мобилних телефона у току седнице.

Одредбе о реду на седници и мере изрицања опомене и удаљења са седнице примењују се и према свим другим лицима која присуствују седници, а сходно се примењују и на седницама радних тела.

5.4. Одлучивање

а. Опште одредбе

Члан 79.

Скупштина о сваком предлогу који је стављен на дневни ред седнице одлучује после расправе,

осим у случајевима у којима је овим пословником одређено да одлучује без расправе.

Пре или после расправе, Скупштина може одлучити да се поједина тачка скине са дневног реда или да се одлучивање по том питању одложи и предлог акта врати предлагачу на допуну односно измену.

Председник Скупштине или сваки одборник може предложити да Скупштина закључи претрес и пре завршетка дискусије свих пријављених говорника, ако сматра да је питање довољно претресено. О овом предлогу се гласа без претреса.

По окончању претреса о предлогу општег акта у начелу, прелази се на претрес и одлучивање о поднетим амандманима, ако их је било и затим на одлучивање о предлогу општег акта у целини.

Члан 80.

Скупштина одлучује већином гласова присутних одборника, ако законом или Статутом града није другачије утврђено.

Скупштина одлучује већином гласова од укупног броја одборника:

- о доношењу и промени Статута, буџета и урбанистичких планова;
- о расписивању саветодавног и другог референдума за територију Града;
- о сарадњи и удруживању са другим јединицама локалне самоуправе и одлуци о сарадњи са јединицама локалне самоуправе у другим државама;
- о утврђивању назива улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места;
- о програму развоја Града и појединих делатности;
- о јавном задуживању Града;
- о образовању градских општина;
- о избору и разрешењу председника Скупштине и заменика председника Скупштине;
- о избору и разрешењу Градоначелника, заменика Градоначелника и чланова Градског већа;
- у другим случајевима предвиђеним законом или Статутом града.

Одлука се сматра донетом када председник Скупштине констатује да је за њу гласала већина прописана законом, Статутом града Ваљева и овим пословником.

6.Јавно гласање

Члан 81.

Одборници гласају изјашњавањем „за“ предлог, „против“ предлога или се уздржавају од гласања.

Скупштина одлучује јавним гласањем дизањем руке или поименично-прозивком.

Кад се гласа дизањем руке, председник прво позива да се изјасне одборници који гласају "за", утврди број гласова, затим позива да се изјасне они који гласају "против", утврди број гласова, а затим позива да дигну руке они који се уздржавају од гласања, па утврди и број тих гласова. Кад је већина очигледна и кад се ради о питањима за која није прописана квалификована већина, пребројаће се само гласови против и констатовати за које је решење већина гласала.

Поименично гласање се врши кад то одреди председник Скупштине или ако тако одлучи Скупштина на предлог одборника, без расправе, у случају сумње у исти.

Поименично гласање се може вршити и у другим случајевима ако Скупштина тако одлучи.

Поименично се гласа тако што одборници по прозивци изјављују да гласају "за" или "против" или да су уздржани, односно изговарају пуно име и презиме кандидата за кога гласају, уколико се гласа за избор, именовање или постављење.

Председник Скупштине уз помоћ секретара Скупштине утврђује резултате гласања.

ц.Тајно гласање

Члан 82.

Скупштина одлучује тајним гласањем, кад је то предвиђено законом, овим пословником или посебном одлуком Скупштине.

Тајним гласањем руководи комисија за спровођење гласања (у даљем тексту: комисија) у чији састав улазе по један представник три одборничке групе које имају највећи број чланова, а које бира Скупштина, уколико овим пословником или посебном одлуком Скупштине није другачије прописано.

Члан 83.

Тајно гласање се врши на гласачким листићима.

Гласачки листићи су исте величине, облика и боје и оверени су печатом Скупштине.

Број гласачких листића једнак је броју одборника.

За свако поновљено гласање штампају се нови гласачки листићи, у другој боји.

Штампање и оверу гласачких листића обавља надлежна градска управа, која гласачке листиће предаје председнику Скупштине, о чему се сачињава записник.

Члан 84.

Гласачки листић садржи предлог о коме се одлучује и опредељење "за" и "против".

На дну гласачког листића, реч "за" се исписује на левој а реч "против" на десној страни.

Одборник гласа тако што заокружује реч "за" или реч "против".

Члан 85.

Приликом избора, именовања или постављења, на гласачким листићима кандидати се наводе редоследом утврђеним на листи кандидата. Испред имена сваког кандидата ставља се редни број.

Гласање се врши заокруживањем редног броја испред имена кандидата или заокруживањем имена кандидата за кога одборник гласа.

Гласати се може за највише онолико кандидата колико се бира, и то између кандидата чија су имена наведена на гласачком листићу.

Члан 86.

Одборнику се уручује гласачки листић тако што председник Скупштине позива одборнике према списку да приме листић, што се евидентира.

Председник Скупштине, пре почетка гласања, одређује време трајања гласања.

Гласачка кутија мора бити празна и од провидног материјала.

Кад одборник попуни гласачки листић, прилази месту где се налази гласачка кутија и убацује у њу гласачки листић.

На месту одређеном за гласање обезбеђује се тајност гласања.

По истеку утврђеног времена гласања, председник Скупштине закључује гласање.

Члан 87.

Након закључења гласања, комисија утврђује резултате гласања и Скупштини подноси извештај о резултатима гласања.

Извештај о резултатима гласања садржи: број одштампаних гласачких листића, број употребљених гласачких листића, број гласачких листића који су убачени у гласачку кутију и број неважећих гласачких листића, број важећих гласачких листића и број гласова " за " и број гласова " против " предлога, односно број гласова које је добио сваки кандидат. Извештај потписују сви чланови комисије.

Неважећим се сматра гласачки листић који није попуњен, који је попуњен тако да се не може са сигурношћу утврдити за кога, односно за који предлог је одборник гласао, као и онај на коме је заокружен већи број кандидата од броја кандидата који се бира. Комисија утврђује важност односно неважност гласачког листића сходном применом прописа који важе за избор одборника.

Председник Скупштине констатује резултате гласања и објављује да је предлог прихваћен или одбијен, односно који кандидат је изабран и колико гласова су добили поједини кандидати.

VI. АКТА СКУПШТИНЕ

6.1. Акта које доноси Скупштина

Члан 88.

Скупштина у вршењу послова из своје надлежности доноси: статут Града, одлуке, пословник, програме, стратегије, планове и друге опште акте, решења, закључке, препоруке и друге акте у складу са законом, Статутом града и овим пословником и даје аутентично тумачење општих аката које доноси.

Одлуком се на општи начин уређују питања из надлежности Скупштине града.

Пословником се уређују питања од значаја за организацију и рад Скупштине града.

Решењем се одлучује о појединачним правима, обавезама и правним интересима лица у складу са законом, Статутом и одлукама Скупштине града.

Закључком се одлучује о процедуралним питањима, о прихватању одређених предлога, утврђују ставови о будућем поступању у појединачним питањима, односно стварима, иницира доношење одлука, односно другог општег или појединачног акта.

6.2. Предлагање аката и претрес предлога аката

Члан 89.

Предлог акта из надлежности Скупштине може да поднесе Градско веће, одборник Скупштине, одборничка група или грађани путем грађанске иницијативе, односно други предлагач у складу са законом и општим актима Скупштине.

Члан 90.

Предлагач акта из члана 89. овог пословника, подноси предлог акта у облику у коме се акт доноси, са образложењем.

Образложење мора да садржи:

-правни основ,

-разлоге за доношење акта и циљеве који се доношењем акта постижу,

-образложење предложених решења,

-процену финансијских средстава потребних за спровођење акта, односно процену других финансијских ефеката,

-преглед одредаба одлуке које се мењају, односно допуњују, ако се предлага одлука о изменама, односно допунама.

Ако предлаже доношење општег акта по хитном поступку, предлагач акта је дужан да у образложењу наведе разлоге за доношење тог акта по хитном поступку.

Ако предлаже доношење појединачног акта по скраћеном поступку, предлагач акта је дужан да у образложењу наведе разлог за доношење акта без претреса, у складу са овим пословником.

Ако је предлагач акта група одборника, уз предлог мора бити назначен један одборник као представник предлагача. Ако то није учињено, сматра се да је представник предлагача први потписани одборник.

Члан 91.

Предлог одлуке или другог акта пре разматрања у Скупштини разматра радно тело у чијем је делокругу питање које се предлогом акта уређује и Градско веће ако Градско веће није предлагач одлуке и другог акта

Надлежна радна тела и Градско веће у својим извештајима и мишљењима могу предложити Скупштини да прихвати предлог акта у целини или предложити да Скупштина донесе одлуку или други општи акт са изменама или допунама које предлажу у форми амандмана, у односу на текст који је поднео предлагач или да се предлог не прихвати.

Уколико надлежна радна тела и Градско веће не доставе извештаје или мишљење из претходног става овог члана, односно уколико Градско веће није изабрано или радна тела нису образована, Скупштина разматра предлог акта и одлучује и без тих извештаја и мишљења.

Члан 92.

Предлагач односно представник предлагача, може, на почетку расправе, да изложи образложење предлога. Он има право да учествује у расправи све до њеног закључења, да даје објашњења и износи своје мишљење.

Члан 93.

Расправа о предлогу акта у Скупштини почиње извештајем предлагача односно представника предлагача, затим се расправља о предлогу акта у целини, а на крају се расправља о предложеним амандманима, ако их је било.

У расправи поред одборника учествује и члан радног тела кога је одредило радно тело као известиоца на седници Скупштине, који на позив председавајућег може давати потребна објашњења.

После закључења расправе, прелази се на гласање о предлогу акта у целини.

Ако су на предлог општег акта поднети амандмани, прво се одлучује о амандманима, а затим о предлогу општег акта у целини.

Скупштина може посебним закључком вршити интервенције у тексту предлога акта пре закључења расправе по тој тачки дневног реда, која има карактер исправке техничке грешке.

Предлагач акта може повући или изменити предлог акта све до почетка гласања о предлогу акта.

6.3 Амандмани

Члан 94.

Предлог за измену и допуну предлога општег акта подноси се у облику амандмана.

Амандман могу поднети одборник Скупштине, Градско веће, Градоначелник и стално радно тело Скупштине.

Члан 95.

Амандман се подноси председнику Скупштине најкасније четири дана пре дана одређеног за одржавање седнице.

Градско веће може поднети амандман и после овог рока, а најкасније до закључења расправе о предлогу акта.

Амандман се подноси у писаном или електронском облику, са образложењем.

Амандман садржи назив предлога општег акта на који се амандман односи, текст измена, односно допуна у целости, образложење са назначеним разлозима за подношење амандмана и назив, односно име подносиоца амандмана.

Неблаговремени, непотпуни амандмани или амандмани који нису поднети у складу са одредбама овог пословника, не упућују се на разматрање, о чему председник Скупштине обавештава Скупштину на седници.

Члан 96.

О амандману се обавезно изјашњава предлагач општег акта и Градско веће када оно није предлагач, као и надлежно стално радно тело.

Амандман са којим се сагласи предлагач општег акта постаје саставни део предлога општег акта и о њему се Скупштина не изјашњава.

Ако се предлагач општег акта у начелу слаже са амандманом али се не сложи са формулацијом амандмана, предложиће нову формулацију. О новој формулацији амандмана подносилац амандмана изјашњава се на седници. Ако подносилац амандмана прихвати нову формулацију амандмана, амандман постаје саставни део предлога општег акта. Ако подносилац амандмана не прихвати нову формулацију амандмана, Скупштина прво гласа о амандману у тексту како га је формулисао подносилац амандмана.

Члан 97.

О амандманима се гласа према редоследу чланова општег акта на који се односе.

Ако је на исту одредбу општег акта поднето више амандмана прво се одлучује о амандману којим се предлаже брисање те одредбе а затим о амандманима којим се предлаже измена одредбе по редоследу подношења амандмана.

Амандмани које Скупштина прихвати постају саставни део предлога општег акта.

6.4 Доношење аката по хитном поступку**Члан 98.**

Скупштина може по хитном поступку донети општи акт из своје надлежности ако за доношење акта постоји неодложна потреба или ако би недоношење таквог акта имало или могло имати штетне последице по интересе грађана или правних лица или за обављање послова из надлежности града.

Предлог општег акта за чије се доношење предлаже хитан поступак може се уврстити у дневни ред седнице Скупштине ако је поднет најкасније 24 часа пре заказаног почетка седнице.

Општи акт се доноси по хитном поступку без предходног разматрања у радним телима Скупштине, а предлог општег акта који се доноси мора се доставити одборницима најкасније до почетка седнице.

Предлог да се акт донесе по хитном поступку подноси предлагач са образложењем о неодложној потреби за доношење акта или о штетним последицама које би настале због недоношења акта по хитном поступку.

Члан 99.

Изузетно се по хитном поступку може у току седнице Скупштине на дневни ред седнице ставити и предлог за избор, именовање и постављење, као и разрешење и престанак функције, на образложени предлог предлагача.

Члан 100.

О предлогу за уношење акта у дневни ред седнице по хитном поступку, одлучује се без расправе. Пре гласања о том питању Скупштина ће саслушати образложење предлагача.

Ако Скупштина усвоји предлог да се акт донесе по хитном поступку, предлог акта се уноси у дневни ред седнице. Скупштина може у току седнице затражити хитно мишљење надлежног сталног радног тела Скупштине и Градског већа када оно није предлагач.

6.5 Доношење аката по скраћеном поступку**Члан 101.**

У скраћеном поступку одлучује се без предходне расправе тако што се о више предлога гласа у целини и истовремено.

У скраћеном поступку Скупштина може одлучивати о појединачним актима.

Одлучивање у скраћеном поступку може се спровести само ако су предлози из предходног става у предлогу дневног реда груписани у посебном одељку и означени као "предлози о којима се одлучује по скраћеном поступку".

Акта о којима се одлучује у скраћеном поступку припремају се у складу са одредбама овог пословника и достављају одборницима уз позив за седницу, а изузетно до почетка седнице.

Члан 102.

Приликом утврђивања дневног реда председник Скупштине је дужан да упозна одборнике са захтевима за отварање расправе о предлозима из групе предлога о којима се одлучује у скраћеном поступку, уколико су такви предлози поднети до почетка седнице.

Пре утврђивања дневног реда сваки одборник може затражити да се одређени предлог издвоји из скраћеног и стави у редован поступак о чему се Скупштина изјашњава гласањем.

Уколико Скупштина усвоји предлог да се одређено питање разматра у редовном поступку, предлози за које је захтевано отварање расправе издвајају се из групе предлога о којима се одлучује у скраћеном поступку и увршћују се у дневни ред као питања о којима се расправља и одлучује у редовном поступку.

Председник Скупштине потом утврђује која питања су у предлогу дневног реда остала у групи предлога о којима се одлучује у скраћеном поступку, тако да се о њима се гласа у целини и истовремено.

6.6 Прекидање и закључивање седнице**Члан 103.**

Кад услед обимности дневног реда или из других разлога не може да се заврши претрес по свим тачкама дневног реда у заказани дан, у случајевима који онемогућавају регуларан рад Скупштине, као и из других оправданих разлога, Скупштина може одлучити, на предлог председника Скупштине или одборника, да се седница прекине и да се закаже наставак у

одређени дан и сат, о чему се писаним путем обавештавају само одсутни одборници.

Председник Скупштине прекида седницу када утврди недостатак кворума на седници, док се кворум не обезбеди.

Председник Скупштине може да одреди паузу у раду седнице да би се извршиле потребне консултације или прибавила мишљења потребна за спровођење расправе и доношење одлуке, чије трајање не може бити дуже од једног сата.

Члан 104.

Седницу Скупштине закључује председник Скупштине после спроведеног одлучивања по свим тачкама утврђеног дневног реда, а након завршетка постављања одборничких питања.

6.7. Потписивање и објављивање аката

Члан 105.

Акте донете на седници Скупштине потписује председник Скупштине, а преписе аката секретар Скупштине.

Члан 106.

Изворник акта у тексту који је усвојен на седници Скупштине, потписан од стране председника Скупштине и оверен печатом Скупштине, чува се у документационој основи седнице Скупштине.

На основу изворника акта сачињавају се отправци акта у одговарајућем броју примерака, који су истоветне садржине као изворник акта.

О изради изворника аката и њихових исправака, о чувању изворника аката и њиховој евиденцији, објављивању аката и њиховом достављању заинтересованим органима и организацијама стара се надлежна градска управа.

Члан 107.

Општа акта објављују се у "Службеном гласнику града Ваљева", а друга акта када је то одређено законом, Статутом града или тим актом.

О објављивању и чувању аката Скупштине стара се секретар Скупштине.

Секретар Скупштине, на основу изворног текста општег или другог акта, даје исправку грешака у објављеном тексту акта.

6.8. Записник са седнице

Члан 108.

Седнице Скупштине записују се на аудио-снимку, са којег се израђује стенограм са

седнице, који се чува у документационој основи седнице.

Стенограм са седнице користи се, по правилу, за рад стручних служби Скупштине, градских управа и других органа Града.

Стенограм са седнице доставља се у штампаном облику председницима одборничких група и одборницима који су представници изборне листе која има одборнике у Скупштини, а који не припадају ни једној одборничкој групи, на њихов захтев.

На основу стенограма са седнице израђује се записник који се доставља одборницима уз позив за наредну седницу.

Члан 109.

Записник са седнице садржи:

- време и место одржавања седнице;
- име председавајућег;
- имена одсутних лица са седнице;
- број одборника Скупштине који су присуствовали седници;
- дневни ред седнице;
- кратак ток седнице са садржајем питања о којима се расправљало и имена говорника који су учествовали у расправи по појединим питањима;
- резултат гласања о појединим питањима, број гласова за, против и уздржаних, односно број гласачких листића за, против и неважећих у случају тајног гласања;
- донете одлуке и закључке Скупштине по свакој тачки дневног реда;
- изречене мере у случају повреде реда на седници;
- имена одборника који су поставили одборничка питања.

Члан 110.

Председник Скупштине формулише поједине закључке који се уносе у записник.

Сваки одборник може захтевати да сам формулише своје предлоге или своје мишљење ради уношења у записник. Ако се председник Скупштине са тим захтевом не сложи, о захтеву одборника одлучује Скупштина без претреса.

Говорник има право да прегледа текст свог говора у стенограму са седнице.

Сваком одборнику ће се на захтев ставити на увид стенограм са седнице као и аудио - снимак седнице.

Члан 111.

Усвојени записник са седнице потписују председник Скупштине и секретар Скупштине.

О обезбеђењу техничких услова за снимање седница Скупштине и снимању седница, као и о озвучењу просторија у којима

се одржавају седнице стара се надлежна градска управа.

VII. РАД СКУПШТИНЕ УСЛУЧАЈУ РАТНОГ СТАЊА, НЕПОСРЕДНЕ РАТНЕ ОПАСНОСТИ ИЛИ ВАНРЕДНОГ СТАЊА

Члан 112.

Одредбе овог пословника примењују се на рад Скупштине и радних тела у случају ратног стања, непосредне ратне опасности или ванредног стања, уколико овим пословником или другим општим актом Скупштине није другачије одређено.

Члан 113.

Председник Скупштине у случају ратног стања, непосредне ратне опасности или ванредног стања:

- одређује време и место одржавања седнице Скупштине и радних тела;

- одлучује о начину позивања одборника и о начину и роковима достављања материјала за седницу;

- може по потреби одредити посебан начин вођења, издавања и чувања стенографских бележака и записника са седнице Скупштине и њених радних тела;

- може одредити да се предлози одлука и других општих аката, као и други материјали не стављају на располагање средствима јавног информисања док Скупштина другачије не одлучи.

У случају ратног стања непосредне ратне опасности или ванредног стања, предлози одлука других прописа и општих аката које разматра Скупштина могу се ставити на разматрање и одлучивање без претходног разматрања у надлежним радним телима, уколико тако Скупштина одлучи.

Члан 114.

Уколико не постоји могућност да се одржи седница Скупштине за време трајања ратног стања, непосредне ратне опасности или ванредног стања, Градско веће доноси акте из надлежности Скупштине с тим што је дужно да исте поднесе на потврду Скупштини када она буде у могућности да се састане а најкасније у року од 30 дана од дана престанка ратног стања, непосредне ратне опасности или ванредног стања.

Члан 115.

Одборници су дужни да у случају ратног стања непосредне ратне опасности или ванредног стања обавесте секретара Скупштине о свакој промени адресе пребивалишта или боравишта.

VIII. ЈАВНОСТ РАДА

Члан 116.

Седнице Скупштине и њених радних тела су јавне.

Скупштина може одлучити, на предлог председника Скупштине, Градоначелника или најмање 10 одборника, у оправданим случајевима, да се седница одржи без присуства јавности или да се само о појединим питањима расправља и одлучује без присуства јавности.

Одлука о предлогу из претходног става доноси се без претреса, при утврђивању дневног реда, већином гласова од укупног броја одборника.

Члан 117.

Рад на нејавној седници сматра се службеном тајном и не сме се објавити ни на који начин.

Скупштина може одлучити да објави кратак извештај о раду са нејавне седнице као и акте донете на таквој седници.

Члан 118.

Јавним седницама могу присуствовати грађани у броју који неће ометати рад седнице и који је могућ обзиром на расположиви простор, о чему одлучује председник Скупштине.

Члан 119.

Представници средстава јавног информисања могу присуствовати свим јавним седницама Скупштине и њених радних тела.

Представницима средстава јавног информисања стављају се на располагање предлози одлука, других прописа и општих аката, као и докумантациони материјал о питањима из рада Скупштине и њених радних тела.

Ради стварања услова за информисање јавности, представницима средстава јавног информисања обезбеђују се потребни услови за праћење рада на седницама Скупштине и њених радних тела.

Члан 120.

Скупштина може да изда службено саопштење о раду седнице Скупштине и донетим одлукама за средства јавног информисања. Текст службеног саопштења саставља надлежна градска управа, а одобрава председник Скупштине или лице које он овласти.

Конференцију за штампу може да одржи председник или заменик председника Скупштине у вези питања које разматра Скупштина, а председник радног тела Скупштине о питањима из надлежности тог радног тела.

IX. ПРАВА И ДУЖНОСТИ ОДБОРНИКА

Члан 121.

Право је и дужност одборника да учествује у раду Скупштине и радних тела чији је члан и извршава поверене задатке.

О одсуствовању са седнице Скупштине одборник је дужан да обавести председника Скупштине, који о томе обавештава Скупштину на почетку седнице.

Члан 122.

Одборник има право да буде обавештен о свим питањима и чињеницама чије му је познавање потребно ради вршења функције одборника. Ово право одборник остварује постављањем писаних питања и постављањем одборничког питања.

Право постављања писаног питања одборник остварује тако што писаним путем, ван седнице, тражи обавештења и објашњења од председника Скупштине, председника радних тела Скупштине, Градоначелника, Градског већа и начелника градске управе о питањима која се односе на послове из оквира њихових права и дужности, односно послове из надлежности органа на чијем се челу налазе, а која су му потребна за вршење функције одборника.

Члан 123.

На предлог најмање једне трећине одборника, Скупштина може одлучити да тражи од Градоначелника и Градског већа подношење извештаја о њиховом раду и о извршавању одлука и других аката Скупштине.

Градоначелник и Градско веће могу поднети извештај из претходног става и по сопственој иницијативи.

Извештај из предходних ставова ставља се на дневни ред скупштине.

Члан 124.

Одборничка питања постављају се усмено или писаним путем и могу се односити на послове из оквира надлежности локалне самоуправе, односно органа Града.

Одборничка питања постављају се усмено пошто Скупштина оконча рад по свим тачкама дневног реда.

Одборничко питање може се поставити писаним путем између две седнице преко председника Скупштине, најкасније у року од осам дана од дана одржавања седнице.

Одборничко питање секретар Скупштине доставља надлежном органу или правном лицу у чијој надлежности је област на коју се то питање односи.

Одборничко питање мора бити јасно формулисано, а одговор на одборничко питање треба да буде јасан и директан.

Члан 125.

На одборничко питање постављено на седници одборник добија одговор, ако је могуће, на истој или наредној седници.

Ако то није могуће, због потребе прикупљања података и информација или из других разлога, овај рок може бити и дужи.

На постављено питање на које се одговор добија на наредној седници Скупштине, по правилу се одговара у писаној форми одборнику који је питање поставио. На захтев одборника који је питање поставио, одговор се доставља свим одборницима.

Члан 126.

Ако одборник није задовољан одговором, може тражити да се о предмету постављеног питања отвори расправа.

О отварању расправе одлучује Скупштина.

По завршетку расправе доноси се закључак о ставу Скупштине у односу на предмет постављеног одборничког питања.

Члан 127.

Градске управе обезбеђују, у оквиру својих надлежности, услове за вршење функције одборника и на њихов захтев, по налогу начелника управе:

- пружа стручну помоћ одборницима у изради предлога аката које они подносе Скупштини и радним телима,

- обезбеђује коришћење "Службеног гласника града Ваљева" као и документације за поједина питања која су на дневном реду Скупштине или њених радних тела,

- стара се о обезбеђењу услова за рад одборничких група, сходно могућностима.

Члан 128.

Одборник има право на накнаду за учешће у раду на седницама Скупштине и њених радних тела и право на накнаду путних трошкова насталих обављањем одборничке дужности у складу са одлуком Скупштине.

Члан 129.

Одборник не може бити позван на кривичну одговорност, притворен или кажњен за изражено мишљење или давање гласа на седници Скупштине или њених радних тела, чији је члан.

Члан 130.

Одборнику престаје мандат пре истека времена на које је изабран:

1. подношењем оставке;
2. доношењем одлуке о распуштању Скупштине;
3. ако је правноснажном судском одлуком осуђен на безусловну казну затвора у трајању од најмање шест месеци;
4. ако је правноснажном одлуком лишен пословне способности;
5. преузимањем посла, односно функције које су, у складу са законом, неспојиве с функцијом одборника;
6. ако му престане пребивалиште на територији града Ваљева;
7. губљењем држављанства;
8. ако наступи смрт одборника.

Ако одборнику престаје мандат наступањем случаја из става 1. овог члана тач. 3) до 8), Скупштина на првој наредној седници, после обавештења о наступању таквог случаја, утврђује да је одборнику престао мандат.

Члан 131.

Одборник може поднети оставку усмено на седници Скупштине, а између две седнице подноси је у форми оверене писане изјаве.

После подношења усмене оставке одборника, Скупштина без одлагања, на истој седници утврђује да је одборнику престао мандат.

О оставци коју је одборник поднео између две седнице, Скупштина је дужна да одлучи на првој наредној седници.

О поднетој оставци не отвара се претрес, већ се престанак мандата одборника подношењем оставке и време престанка мандата само констатују.

Одборник може опозвати поднету оставку све док Скупштина не утврди престанак његовог мандата.

X. АУТЕНТИЧНО ТУМАЧЕЊЕ

Члан 132.

Скупштина даје аутентично тумачење општих аката које доноси.

Предлог за давање аутентичног тумачења општег акта могу поднети предлагач, Градоначелник, одборник, одборничка група, радно тело Скупштине и грађани по поступку одређеном за спровођење грађанске иницијативе.

Предлог се подноси у писаној форми.

Надлежно радно тело Скупштине цени оправданост предлога за давање аутентичног тумачења.

Ако надлежно радно тело Скупштине оцени да је предлог за давање аутентичног тумачења оправдан, сачињава предлог аутентичног тумачења и доставља га

Скупштини, о чему обавештава подносиоца предлога.

Ако надлежно радно тело Скупштине оцени да предлог за давање аутентичног тумачења није оправдан, о томе извештава Скупштину и подносиоца предлога.

Члан 133.

Скупштина одлучује о предлозима надлежног радног тела из претходног члана овог пословника.

Ако Скупштина не прихвати оцену надлежног радног тела Скупштине да предлог за давање аутентичног тумачења није оправдан, задужује га да сачини предлог аутентичног тумачења.

XI. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 134.

Предлог за доношење одлуке о приступању доношењу новог пословника или изменама и допунама постојећег пословника може поднети најмање 10 одборника или одборничка група.

О предлогу из претходног става овог члана отвара се расправа.

Актом о приступању доношењу новог пословника односно измена и допуна постојећег пословника уређује се поступак и начин доношења и именује радно тело за израду предлога.

Члан 135.

Градске управе у области за коју су основане, врше стручне и административне послове за Скупштину.

Члан 136.

Даном ступања на снагу овог пословника престаје да важи Пословник Скупштине града Ваљева ("Службени гласник града Ваљева", број 4/09).

Члан 137.

Овај пословник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику града Ваљева."

Скупштина града Ваљева
Број: 011-5/2015-04

Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с. р.

19. На основу члана 10. Одлуке о награди града Ваљева ("Сл.гласник града Ваљева" бр.13/09 и бр. 3/13) и члана 35. Статута града Ваљева ("Сл.гласник града Ваљева" бр.19/08),

Скупштина града Ваљева, на седници одржаној дана 27. фебруара 2015.године донела је

ОДЛУКУ О ДОДЕЛИ НАГРАДЕ ГРАДА ВАЉЕВА

Члан 1.

Овом одлуком додељује се Награда града Ваљева за дела која представљају највреднија достигнућа у Ваљеву, и то:

I СПЕЦИЈАЛНЕ НАГРАДЕ

1. **ДР ВОЈИСЛАВУ АНДРИЋУ**, за животно дело. Др Војислав Андрић је Ваљевац који има богату, разнородну, импозантну и сваког поштовања вредну стручну и радну биографију. Посебну пажњу др Андрић посвећује раду са ученицима надареним за математику. Резултати тога рада су, оснивањем и систематичним радом Школе за љубитеље математике "Интеграл", већ тридесет година видљиви и мерљиви успесима ваљевских ученика на свим нивоима такмичењима.Свој стручни рад заснива на унапређивању методике наставе математике кроз стручно - педагошко усавршавање наставника организујући предавања, семинаре и радионице.Темељним и плодноним стручним и научним радом оставио је видан траг у српској академској средини: аутор је 44 књиге из области математике, монографија, уџбеника, приручника, збирки, затим више десетина стручних радова и саопштења на конференцијама и симпозијума државног и међународног нивоа. Крупан допринос ваљевском школству дао је оснивањем специјализованих математичких и филолошких одељења у Ваљевској гимназији а својим радом Ваљеву је обезбедио почасно место на математичкој али и свеукупној мапи Србије. Активним учешћем у развоју Друштва математичара Србије и у популаризацији математике уопште др Војислав Андрић је уложио огроман труд и томе посветио значајан део свог и иначе плодног наставног, стручног и научног живота и рада.

2. **МИЛАНУ МИХАИЛОВИЋУ**, за хуманост, племенитост, и храброст. Професор одбране и заштите, инжењер цивилне заштите, резервни официр, начелник Одељења за ванредне ситуације у Ваљеву и начелник Штаба за ванредне ситуације града Ваљева цео радни век провео је на пословима цивилне заштите и ванредних ситуација у Министарству одбране и сектору за ванредне ситуације МУП-а.На дужности начелника Штаба за ванредне ситуације (цивилне заштите) града Ваљева и Колубарског округа налази се двадесетпет година.Остварио је запажене резултате у

заштити и спасавању становништва и материјалних добара од последица елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа и ратних разарања на подручју града Ваљева и Подрињско-Колубарског региона.Посебно се истакао у Мионичком земљотресу 1998.г., НАТО бомбардовању 1999.г., великим снежним падавинама и наносима 2012.године, поплавама 1981, 2001, 2005, 2007, 2010, 2011 и 2014.године.Посебно значајне резултате остварио је у руковођењу цивилном заштитом и спровођењу мера заштите и спасавања у рату 1999.године. Учествовао је у многим спасилачким акцијама на подручју града Ваљева, Колубарског округа и Републике Србије. Посебно се истакао као руководиоца међународне акције "Тиса-2005" након највеће саобраћајне несреће на води и пада аутобуса пуног путника у набујалу реку Тису код Жабаљског моста. У последњим догађајима у којима се град Ваљево након кишних падавина у мају месецу 2014.године суочавао са поплавом до тада највећих размера, која је претила да уништи или угрози значајне привредне, комуналне, стамбене објекте угрожавајући при том и људске животе Милан Михаиловић је дао значајан допринос спремности града да организовано ангажујући све расположиве ресурсе - адекватно реагује у борби са елементарном непогодом која га је задесила. Добитник је многобројних награда, одликовања и других значајних признања. Несебичним залагањем у свим ситуацијама у којима се град суочавао са околностима које су захтевале стручно и правовремено предлагање и предузимање мера у циљу заштите угрожених добара и вредности Милан Михаиловић је био пример и покретач свих осталих субјеката.

II НАГРАДЕ ЗА НАЈВРЕДНИЈА ДОСТИГНУЋА У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА

1. да награду у области **васпитно - образовног рада** додели **МИЛИЦИ ОСТОЈИЋ** директорки Основне школе "Прота Матеја Ненадовић" из Бранковине. Својим радом и залагањем на месту директора у великој мери унапредила је услове живота и рада у школи како за запослене тако и за ученике. Својом посвећеношћу послу трудила се да у школи створи и подржава радну атмосферу коју карактерише толеранција, сарадња и подршка за остваривање највиших образовно васпитних стандарда. Подстиче и активно учествује у организацији локалних културних манифестација и пројеката између којих се издвајају: "Стопама славних предака" и Међународни Сабор народне традиције "Крчаг". За конкитуирану преданост и посвећеност раду ОШ "Прота Матеја Ненадовић" је у 2014.години

добила најзначајнију награду у области образовања и васпитања – "Светосавку награду".

2. да награду у области **стваралаштва ученика и студената** додели **ДАВИДУ КОПРИВИЦИ**, студенту прве године Факултета за физичку хемију у Београду због изузетног успеха на свим нивоима досадашњег школовања. У 2013.години освојио је бронзану медаљу на 45. Међународној хемијској олимпијади одржаној у Москви. У 2014.години је остварио исти резултат на 46. Међународној хемијској олимпијади која је одржана у Ханоју (Вијетнам). У Ваљевској гимназији четири године је проглашаван за најуспешнијег појединца школе, најуспешнијег ученика одељења, смера и за ученика генерације. Носилац је бројних диплома за постигнуте најбоље резултате на такмичењима. Давид је свестрано образована личност – младић који се једнако добро сналази у природним наукама, књижевности, уметности и страним језицима али и вредан, радан, систематичан, радознао и креативан младић кога очекује плодна научна будућност.

3. да награду у области **медицине и социјалне заштите** додели **ДР БРАНКУ БУДИМИРОВИЋУ** **специјалисти гинекологије и акушерства, субспецијалисти за лечење стерилитета и инфертилитета са ТИМОМ ЗА ВАНТЕЛЕСНУ ОПЛОДЊУ** који чине Радмила Јовановић, Вања Бакаревић, Мирјана Јовановић, др Гордана Недић, др Надица Ребић, Милица Крстивојевић, Мирка Ђорђевић, Маја Стаменић, Милена Максимовић, Биљана Срећковић Кокошар, Биљана Илић, Марина Суџум, др Наталија Појатар, Ана Веселиновић, др Рајко Николић, др Давор Живковић и др Зоран Јокић. Од почетка рада Центра за вантелесну оплодњу Опште болнице Ваљево рођено је 39 беба. У 2014.години рођено је из процеса рађених у Центру 19 дечака и 10 девојчица. Кроз амбуланту Центра је током протекле године прошло 433 жене а током 2014. године урађено је укупно 163 процеса. Центар за вантелесну оплодњу функционисао је целе године без листе чекања. Рад Центра прошле године обележило је и рођење прве бебе из одмрзнутих ембриона. Центар за вантелесну оплодњу је достојан репрезент града Ваљева. Резултати, стручност и надасве људски однос чланова Тима према пацијентима постали су познати и изван Ваљева а у Центар долази све више парова из Србије.

4. да награду у области **уметности** додели **КУЛТУРНО УМЕТНИЧКОМ ДРУШТВУ "АБРАШЕВИЋ"** који је један од позитивних и препознатљивих симбола Ваљева деценијама уназад у нашој држави али и у иностранству.

Чињеница да "Абрашевић" обележава велики јубилеј - 110 година постојања и квалитетног и значајног рада довољно говори, а посебно је важно то што је успех у остваривању репрезентативних уметничких програма континуиран и на понос овог града. Једна од специфичности "Абрашевића" је да у свом саставу има три уметничке целине: позориште, хор и ансамбл народних игара. Прошла година управо потврђује ову добру праксу: Градско позориште "Абрашевић" важи за најбоље аматерско позориште у Србији а ту титулу је стекло великим бројем првих места, колективних и појединачних награда и признања на републичким и интернационалним фестивалима. То је доказала и децембарска премијера представе "Мишићи" импресивне и аутентичне историјске драме којом је "Абрашевић" оставио препуно гледалиште без даха. Осим ове представе "Абрашевић" је у 2014.години организовао по девети пут врло успешну уметнички атрактивну манифестацију "Аброфест" која је једини фестивал у Србији где се представе изводе премијерно, а реализатори су Ваљевци који су већ афирмисани професионални глумци, они који су на позоришним академијама, млади који ће тек поћи путем позоришних студија, као и искусни аматерски глумци овенчани многим признањима и наградама.

5. да награду у области **спорта** додели **МАРКУ ЈОВАНОВИЋУ**, члану Рвачког клуба "Младост" због постигнутих изузетних резултата на домаћим и међународним такмичењима. У току 2014.године на домаћим такмичењима освојио је шампионску титулу на Првенству државе за сениоре у категорији до 97 килограма. На међународним такмичењима освојио је бронзану медаљу на Првенству Медитерана у рвању слободним стилем за сениоре до 97 килограма. Постигнути успеси Марка Јовановића допринели су популаризацији рвачког спорта међу младима у нашем граду.

6. да награду у области **културе и информисања** додели **СЛОБОДАНУ РАКОВИЋУ** за изузетно остварење у новинарству. Правовременост, објективност и сврсисходност су основне карактеристике када је у питању новинарство из угла Слободана Раковића. Своју каријеру градио је кроз сваки појавни облик новинарства: телевизија, радио, штампа. Раковић је извесно и један од ретких ваљевских новинара који се бави документаристиком са завидним успехом а своја стечена знања посвећено дели са млађим колегама. Аутор је многобројних репортажа, ауторских емисија, филмова и књига. За свој ауторски рад добитник је више награда и

признања. У 2014.години добитник је награде Удружења новинара Србије за животно дело. Његов рад у 2014.години обележили су и завршетак снимања и премијера дугометражног документарног играног филма "Ваљевска болница 1914-1915", који у свом средишту има један од најтрагичнијих догађаја у историји Ваљева и догађај који је показао сву племенитост и витештво српског народа.

Члан 2.

Добитнику Награде града Ваљева уручује се диплома и новчани износ награде.

Члан 3.

Ову Одлуку објавити у "Службеном гласнику града Ваљева".

Скупштина града Ваљева
Број:011-7/2015-09

Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић,с.р.

20.На основу члана 4. Одлуке о установљавању звања Почасни грађанин града Ваљева („Службени гласник општине Ваљево“ број 1/07 и „Службени гласник града Ваљева“, број 11/14), члана 11. и 35. Статута града Ваљева („Службени гласник града Ваљева“, број 19/08), Скупштина града Ваљева, на седници одржаној на дан 27. фебруара 2015. године, донела је

ОДЛУКУ **О ДОДЕЛИ ЗВАЊА ПОЧАСНИ ГРАЂАНИН** **ГРАДА ВАЉЕВА**

1.Милошу Теодосићу, кошаркашком репрезентативцу Републике Србије, рођеном у Ваљеву, ДОДЕЉУЈЕ СЕ ЗВАЊЕ ПОЧАСНИ ГРАЂАНИН ГРАДА ВАЉЕВА.

2.Повељу ће, на основу ове одлуке, уручити Градоначелник града Ваљева.

3.Ову одлуку објавити у „Службеном гласнику града Ваљева“.

Скупштина града Ваљева
Број:011-10/15-04

Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.

21. На основу члана 97. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник Републике Србије" број 72/09, 81/09 - испр, 64/10 - одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – одлука УС, 50/13 –

одлука УС, 98/13 – одлука УС, 132/14 и 145/14) и члана 35. тачка 6) Статута Града Ваљева („Службени гласник града Ваљева“, број 19/08), Скупштина града Ваљева, на седници одржаној 27. фебруара 2015. године, донела је

ОДЛУКУ **О ДОПРИНОСУ ЗА УРЕЂИВАЊЕ** **ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА**

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овом одлуком прописује се поступак обрачуна и наплате доприноса за уређивање грађевинског земљишта, зоне и врсте намена објеката, износи коефицијената зоне и намене, критеријуми, износ и поступак умањивања доприноса, посебна умањења за недостајућу инфраструктуру, услови и начин обрачуна умањења за трошкове инфраструктурног опремања средствима инвеститора као и друга питања од значаја за обрачун и наплату доприноса за уређивање грађевинског земљишта на територији града Ваљева (у даљем тексту: Град).

Члан 2.

Уређивање грађевинског земљишта обухвата његово припремање и опремање.

Припремање земљишта обухвата истражне радове, израду геодетских, геолошких и других подлога, израду планске и техничке документације, програма за уређивање грађевинског земљишта, расељавање, уклањање објеката, санирање терена и друге радове.

Опремање земљишта обухвата изградњу објеката комуналне инфраструктуре и изградњу и уређење површина јавне намене.

Уређивање грађевинског земљишта врши се према средњорочним и годишњим програмима уређивања.

Члан 3.

Допринос за уређивање грађевинског земљишта (у даљем тексту: допринос) плаћа инвеститор.

Средства добијена од доприноса користе се за уређивање (припремање и опремање) грађевинског земљишта, прибављање грађевинског земљишта у јавну својину и изградњу и одржавање објеката комуналне инфраструктуре.

II ОБРАЧУН ДОПРИНОСА

Члан 4.

Износ доприноса се утврђује решењем о издавању грађевинске дозволе, а на основу обрачуна доприноса који врши Градска управа

за локални развој, привреду, урбанизам и комуналне послове, одељење надлежно за послове урбанизма (у даљем тексту: одељење).

Висина доприноса за изградњу објекта обрачунава се тако што се просечна цена квадратног метра станова новоградње на територији града Ваљева објављена од стране Републичког завода за статистику помножи са укупном нето површином објекта који је предмет градње, израженом у m^2 и са коефицијентом зоне и коефицијентом намене објекта утврђеним овом одлуком.

Обавезни елементи обрачуна који сачињава одељење су:

- подаци о инвеститору,
- локацијски услови,
- катастарска парцела и адреса на којој се гради објекат,
- укупна нето површина објекта који је предмет изградње,
- коефицијент зоне и коефицијент намене објекта,
- износ, начин и рокови плаћања доприноса.

Уколико инвеститор поднесе захтев за измену грађевинске дозволе и достави нови пројекат, односно сепарат за измену грађевинске дозволе, сачиниће се нови обрачун доприноса који ће бити саставни део измењеног решења о грађевинској дозволи.

Члан 5.

Грађевинско земљиште потпуно комунално опремљено за грађење је земљиште на коме је изграђен приступни пут са тротоаром и јавном расветом, водоводна и канализациона мрежа.

Доринос не обухвата трошкове електродистрибутивне мреже и објеката, ТТ мреже и објеката, кабловски дистрибутивни систем, мрежу и објекте топлфикације и гасификације, које инвеститор посебно уговара са надлежним јавним предузећима.

а) ЗОНЕ

Члан 6.

За утврђивање доприноса у Граду одређују се седам зона.

Саставни део ове одлуке је текстуални опис граница зона и графички прилог у аналогном облику.

б) НАМЕНА ОБЈЕКТА

Члан 7.

Врсте намене објеката су:

-стамбена:индивидуални и колективни стамбени објекти , стамбени простор у стамбено - пословним објектима, и пратећи гаражни простор у стамбеним и стамбено - пословним објектима;

-комерцијална:трговински објекти, пословни објекти и канцеларије, пословно - стамбени апартмани, мењачнице, кладонице, коцкарнице, видео клубови, гараже као засебни комерцијални објекти, хотели, угоститељски објекти, бензинске пумпе, као и други објекти комерцијалног и услужног карактера;

-производна:производни и складишни објекти, гаражни простор у овим објектима;

-јавна:објекти намењени за јавно коришћење и могу бити објекти јавне намене у јавној својини по основу посебних закона (линијски инфраструктурни објекти, објекти за потребе државних органа, органа територијалне аутономије и локалне самоуправе итд.) и остали објекти јавне намене који могу бити у свим облицима својине (болнице, домови здравља, домови за старе, објекти образовања, отворени и затворени спортски и рекреативни објекти, објекти културе, саобраћајни терминали, поште и други објекти) и објекти - простори традиционалних цркава и традиционалних верских заједница у смислу закона којим се уређују цркве и верске заједнице;

-остала:објекти комуналне намене, енергетски објекти, отворени паркинзи, помоћни објекти и слично.

Објекти који нису наведени у ставу 1. овог члана, уподобиће се најсличнијој наведеној намени.

в) КОЕФИЦИЈЕНТИ

Члан 8.

За обрачунавање доприноса одређују се следећи коефицијенти:

Коефицијент за зону (K_z):

Зона	Коефицијент
Прва зона	0,025
Друга зона	0,024
Трећа зона	0,023
Четврта зона	0,022
Пета зона	0,021
Шеста зона	0,020
Зона туристичког центра Дивчибаре	0,025

Коефицијент за намену (K_n):

Намена објекта	Коефицијент
Стамбена	1
Комерцијална	1,5
Јавна	1,2
Остале	0,5

Члан 9.

Уколико је земљиште непотпуно опремљено комуналном инфраструктуром, допринос обрачунат у складу са чланом 4. ове одлуке умањује се за одређени проценат, у складу са следећом табелом:

Недостајућа комунална инфраструктура	Проценат умањења
1.Недостајући приступни пут	20%
1.1.земљани пут (20%)	
1.2.ризла или шљунак (15%)	
1.3.подлога од коцке (5%)	
2. Недостајућа канализациона мрежа	10%
3. Недостајућа водоводна мрежа	10%
4. Недостајући тротоар	5%
5. Недостајућа јавна расвета	5%

Проценат умањења по основу недостајуће комуналне инфраструктуре не може бити већи од 50% у односу на коефицијент потпуне комуналне опремљености (коефицијент 1).

Недостајућа инфраструктура може се финансирати средствима инвеститора.

Радови на изградњи комуналних објеката, у делу који служи само појединим стамбеним зградама или објектима друге намене, у циљу повезивања тих објеката са одговарајућим системима комуналне инфраструктуре, сматрају се саставним деловима објеката којима служе, не исказују се у оквиру радова на уређивању грађевинског земљишта и нису садржани у доприносу. Извођење и финансирање ових радова сноси инвеститори.

Ако се због изградње, доградње или

надзиђивања објекта укаже потреба за повећањем капацитета објеката комуналне потрошње, трошкове повећања њиховог капацитета сноси инвеститор у целости.

Ако је захтевом за издавање грађевинске дозволе предвиђено прикључење објеката на комуналну или другу инфраструктуру која у тренутку издавања локацијских услова није изведена, што је утврђено локацијским условима, уз захтев за издавање грађевинске дозволе подноси се уговор између инвеститора и одговарајућег имаоца јавних овлашћења којим се утврђују обавезе уговорних страна да, најкасније до истека рока за завршетак радова на објекту за који се тражи грађевинска дозвола, изграде инфраструктуру потребну за прикључење тог објекта на комуналну или другу инфраструктуру.

Члан 10.

Обрачун доприноса врши се на захтев инвеститора, а на основу достављене урбанистичко - техничке документације, односно правоснажних локацијских услова, извода из пројекта за грађевинску дозволу, сепарата пројекта за грађевинску дозволу која се мења, пројекта изведеног објекта и друге документације прописане важећим Законом о планирању и изградњи и подзаконским актима.

Члан 11.

Допринос се не обрачунава за објекте јавне намене у јавној својини, објекте комуналне и друге инфраструктуре, производне и складишне објекте, подземне етажне објекта високоградње (простор намењен за гаражирање возила, подстанице, трафостанице, оставе, вешернице и сл.), осим за делове подземне етажне које се користе за комерцијалне делатности, отворена дечија игралишта, отворене спортске терене и атлетске стазе.

Члан 12.

Скупштина града Ваљева може својим појединачним актом предвидети додатне погодности за плаћање доприноса за објекте од посебног значаја за развој Града.

Члан 13.

Уколико се мења намена објекта, односно дела објекта у другу намену објекта за коју је прописан већи износ доприноса, инвеститор је у обавези да плати разлику доприноса за другу (нову) намену објекта за коју је прописан већи износ доприноса.

Члан 14.

Уколико у току изградње настану измене у односу на грађевинску дозволу и инвеститор изгради већу површину, обавезан је да достави нови пројекат за грађевинску дозволу, односно сепарат за грађевинску дозволу која се мења, на основу којих ће се сачинити обрачун доприноса за разлику у површини, који ће бити саставни део измењеног решења о грађевинској дозволи.

Члан 15.

Инвеститор који уклања постојећи објекат који је изграђен у складу са законом, у циљу изградње новог објекта на истој локацији плаћа допринос само за разлику у броју квадрата корисне површине између објекта који планира да изгради и објекта који се уклања.

III НАЧИН ПЛАЋАЊА ДОПРИНОСА И СРЕДСТВА ОБЕЗБЕЂЕЊА**Члан 16.**

Инвеститор може платити допринос на следећи начин:

-једнократно у целости са умањењем у износу од 30% или

-у 36 месечних рата, уз усклађивање рата, на месечном нивоу, са индексом потрошачких цена према подацима Републичког завода за статистику.

У случају плаћања доприноса на рате, инвеститор је дужан да као средство обезбеђења плаћања достави:

1. неопозиву банкарску гаранцију, наплативу на први позив, без приговора која гласи на укупан износ недоспелих рата и која је издата на рок који мора бити дужи три месеца од дана доспећа последње рате или

2. успостави хипотеку на објекту који вреди најмање 30% више од укупног износа недоспелих рата у корист Града

Инвеститор који гради објекат чија укупна бруто развијена грађевинска површина не прелази 200м² и који не садржи више од две стамбене јединице, није у обавези да поднесе средство обезбеђења у случају плаћања доприноса на рате.

Право на умањење од 30% укупног износа преосталих недоспелих рата има и инвеститор који плаћање врши у ратама у случају једнократног плаћања преосталих недоспелих рата.

Члан 17.

Инвеститор је дужан да изврши уплату доприноса у целости, односно ако плаћа на рате да уплати прву рату и достави средства обезбеђења, најкасније до подношења пријаве радова.

Уколико инвеститор не измири доспели износ доприноса у прописаном року, наплата ће се извршити принудним путем у поступку прописаном законом.

Трошкови принудне наплате падају на терет инвеститора.

IV УГОВОР О РЕГУЛИСАЊУ МЕЂУСОБНИХ ОДНОСА У ВЕЗИ КОМУНАЛНОГ ОПРЕМАЊА НЕИЗГРАЂЕНОГ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА СРЕДСТВИМА ФИЗИЧКИХ И ПРАВНИХ ЛИЦА**Члан 18.**

Грађевинско земљиште које није уређено, а налази се у обухвату планског документа на основу кога се могу издати локацијски услови, односно грађевинска

дозвола, може се припремити, односно опремити и средствима физичких или правних лица.

Лице из става 1. овог члана које гради објекат на неуређеном грађевинском земљишту подноси Јавном предузећу "Дирекција за урбанизам, грађевинско земљиште, путеве и изградњу Ваљева" (у даљем тексту (Дирекција) предлог о финансирању припремања, односно опремања грађевинског земљишта.

Уз предлог о финансирању лице из става 1. овог члана доставља:

- локацијске услове,
- доказ о решеним имовинско - правним односима за парцелу на којој намерава да гради објекат,
- копију плана за парцелу,
- предлог динамике и рокова изградње.

Члан 19.

Дирекција након разматрања предлога лица из члана 18. став 1. ове одлуке и достављене документације, припрема елаборат о заједничком припремању, односно опремању грађевинског земљишта и предлог уговора о заједничком припремању, односно опремању грађевинског земљишта.

Елаборат из става 1. овог члана садржи:

- податке о локацији односно зони,
- податке из урбанистичког плана и техничке услове за изградњу недостајуће инфраструктуре,
- податке из програма уређивања грађевинског земљишта,
- границе локације која се припрема, односно опрема са пописом катастарских парцела,
- динамику и рок изградње недостајуће комуналне инфраструктуре,
- обавезу Дирекције да обезбеди стручни надзор у току извођења радова,
- одређивање учешћа сваке уговорне стране у обезбеђивању, односно финансирању израде техничке документације и стручне контроле техничке документације, извођењу радова и избору извођача радова, као и других трошкова у вези са опремањем грађевинског земљишта, укључујући висину и рокове обезбеђивања финансијских и других средстава,
- одређивање објеката који се граде и који ће прећи у својину Града,
- одређивање износа учешћа лица из члана 18. став 1. ове одлуке у финансирању припремања, односно опремања грађевинског земљишта који ће бити умањен за износ доприноса за уређивање грађевинског земљишта,
- средства обезбеђења испуњења обавеза уговорних страна.

Члан 20.

На основу елабората из члана 19. ове одлуке закључује се уговор о заједничком припремању, односно опремању грађевинског земљишта између лица из члана 18. став 1. ове одлуке и Дирекције.

Уговор из става 1. овог члана садржи следеће:

- податке о локацији, односно зони у којој се планира опремања грађевинског земљишта;
- податке из планског документа и техничке услове за изградњу;
- податке из програма уређивања грађевинског земљишта;
- границе локације која се припрема, односно опрема са пописом катастарских парцела;
- динамику и рок изградње;
- обавезу Дирекције да обезбеди стручни надзор у току извођења радова;
- одређивање учешћа сваке уговорне стране у обезбеђивању, односно финансирању израде техничке документације и стручне контроле техничке документације, извођењу радова и избору извођача радова, као и других трошкова у вези са опремањем грађевинског земљишта, укључујући висину и рокове обезбеђивања финансијских и других средстава;
- одређивање објеката који се граде и који ће прећи у својину Града;
- одређивање износа учешћа лица из члана 18. став 1. ове одлуке у финансирању припремања, односно опремања грађевинског земљишта за који ће бити умањен износ доприноса за уређивање грађевинског земљишта
- вредност земљишта које инвеститор уступа Граду за изградњу инфраструктурних објеката
- средства обезбеђења за испуњење обавеза уговорних страна.

V ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 21.

Инвеститори који су закључили уговоре о регулисању накнаде за уређивање грађевинског земљишта за изградњу објеката према одредбама Закона о посебним условима за издавање грађевинске, односно употребне дозволе за одређене објекте ("Службени гласник РС", број 16/97), а кроз поступак легализације нису испунили услове за добијање трајног одобрења за изградњу и употребну дозволу, као и инвеститори који су закључили уговор за изградњу објеката привременог карактера, немају право на повраћај уплаћених средстава.

Члан 22.

Инвеститори који су закључили уговоре са Дирекцијом о регулисању накнаде за уређивање грађевинског земљишта или исте закључе до 01.03.2015. године, у обавези су да

плаћају накнаду за уређивање грађевинског земљишта у свему у складу са закљученим уговором.

На инвеститоре који су Дирекцији поднели захтеве за закључење уговора о регулисању накнаде за уређивање грађевинског земљишта по одредбама Одлуке о мерилима за обрачун висине накнаде за уређивање грађевинског земљишта ("Службени гласник града Ваљева", број 9/14-пречишћен текст), а исте нису закључили до почетка примене ове одлуке, примењиваће се одредбе ове одлуке.

Предмете из става 2. овог члана Дирекција је дужна да преда одељењу најкасније у року од 30 дана од дана почетка примене ове одлуке.

Члан 23.

Акт којим се утврђују процедуре везане за плаћање доприноса донеће начелници градских управа Града.

Члан 24.

До усаглашавања Закона о легализацији објеката ("Службени гласник РС", број 95/13 и 117/14) са Законом о планирању и изградњи ("Службени гласник Републике Србије" број 72/09, 81/09 - испр, 64/10 - одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – одлука УС, 50/13 – одлука УС,

98/13 – одлука УС, 132/14 и 145/14), Дирекција, у поступку накнадног издавања грађевинске и употребне дозволе, врши обрачун и уговара накнаду за уређивање грађевинског земљишта на основу Одлуке о мерилима за обрачун висине накнаде за уређивање грађевинског земљишта ("Службени гласник града Ваљева", број 9/14-пречишћен текст).

Члан 25.

Даном почетка примене ове одлуке престаје да важи Одлука о мерилима за обрачун висине накнаде за уређивање грађевинског земљишта ("Службени гласник града Ваљева", број 9/14-пречишћен текст) осим у случајевима из члана 24. ове одлуке.

Члан 26.

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику града Ваљева", а примењује се од 01.03.2015. године.

Скупштина града Ваљева
Број:011-4/2015-04

Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.

ТЕКСТУАЛНИ ОПИС ГРАНИЦА ЗОНА И ГРАФИЧКИ ПРИКАЗ У АНАЛОГНОМ ОБЛИКУ

ПРВА ЗОНА

граница подручја полази од раскрснице улица Кнеза Михаила и Милована Глишића и иде источном границом парцеле 8702 (која је зацвљени Јаз), затим наставља западном границом парцеле 8630, па према северу иде улицом Синђелићевом до раскрснице са улицом Карађорђево, па наставља улицом Карађорђево према истоку до раскрснице са улицом Узун Мирковом, одакле се враћа улицом Карађорђево до раскрснице са улицом Синђелићевом. Одатле граница поново иде улицом Синђелићевом до реке Љубостиње, затим скреће према западу и иде реком Љубостињом до моста на реци Љубостињи у улици Војводе Мишића. Граница, затим, скреће на југ и иде улицом Војводе Мишића до раскрснице са улицом Карађорђево и наставља према западу Карађорђевоулицом до раскрснице са улицом Душановом. Одатле граница иде Душановом улицом према југу до моста преко реке Колубаре, затим према истоку улицом Рајићевом која скреће према југу и иде до раскрснице са улицом Бирчаниновом. Потом иде према истоку улицом Бирчаниновом до почетка улице Кнеза Михаила и наставља том

улицом до раскрснице са улицом Милована Глишића одакле је опис и почео.

ДРУГА ЗОНА

граница подручја полази од раскрснице улица Милована Глишића и улице Николе Тесле и иде према југу улицом Николе Тесле, затим скреће северном границом парцела 10631 и 10632 до јужне границе зацвљеног Јаза (10583/1), па иде на југ до северне границе парцеле 10599 којом излази на улицу Кнеза Михаила, а затим на југ улицом Кнеза Михаила до железничке пруге Београд-бар, па наставља на исток пругом, прелази реку Колубару и долази до раскрснице улица Узун Миркова и улице Палих бораца 91-92 године. Одатле граница иде на север улицом Узун Мирковом до раскрснице са улицом Владике Николаја, а затим скреће на запад и иде улицом Владике Николаја до раскрснице са улицом Синђелићевом. Граница зоне иде на север Синђелићевом улицом до реке Љубостиње, па скреће на запад и иде реком Љубостињом до парцеле 6285 чијом јужном границом иде до раскрснице улица Селимира Ђорђевића и Душанове. Одатле граница иде улицом Душановом према југу до раскрснице са улицом Војводе Степе, а затим скреће на запад

улицом Војводе Степе до раскрснице са улицом Радничком, па наставља улицом радничком до раскрснице са улицом Мајора Илића дуж које наставља на исток до раскрснице улица Мајора Илића и Душанове. Одатле граница скреће на југ Душановом улицом, прелази мост на реци Колуари и иде до раскрснице са улицом Господар Јевремовом којом иде до раскрснице са Бирчаниновом улицом. Граница наставља на исток Бирчаниновом улицом до улице Поп Андрије, обухвата "трг" између улица Поп Андрије и Милована Глишића па наставља улицом Милована Глишића до раскрснице са улицом Николе Тесле одакле је опис и почео.

ТРЕЋА ЗОНА

граница подручја полази од раскрснице улица Марије Бурсај и зацељеног Јаза, па наставља на југ зацељеним Јазом до железничке пруге Београд-Бар, а затим даље на југ железничком пругом до парцеле 10573 где скреће на исток и преко бране прелази реку Градац до раскрснице улица Прва бразда и Вишеградске, па наставља улицом Вишеградском до парцеле 10304/1 где скреће на исток и иде јужним границама парцела 10304/1, 10304/2, 10310/3, 10360/5, 10330/2 и 10360/3 до улице Олге Пиргић. Затим иде улицом Олге Пиргић до парцеле 10355 где скреће на исток и северном границом парцеле 10355 излази на улицу Тамнавску, а затим наставља улицом Тамнавском до раскрснице са улицом Шеста Личка. Одатле иде на север улицом Шеста Личка до раскрснице са улицом Зајечарском до парцела 10022 и 10021 чијим северним границама излази на улицу Саватија Станишића. Граница даље иде улицом Саватија Станишића до раскрснице са улицом Ужичком, где скреће на север и иде до границе са парцелом 9374 чијом источном границом иде до улице Фрушкогорске, а потом улицом Фрушкогорском до јужне границе парцеле 9306 којом наставља ка истоку, па затим јужном границом парцеле 9452/2, северним границама парцела 9382/9, 9463/2 и 9453/1, па делом западне и целом северном границом парцеле 9468 стиже до западне границе парцеле 9533/31 којом излази на Истарску улицу. Граница даље иде улицом Истарском до раскрснице са улицом Калемегданском, затим иде на север до раскрснице улица Калемегданска и Гробљанска, а потом улицом Гробљанском до раскрснице са улицом Суворовском. Граница иде даље на исток улицом Суворовском до раскрснице са улицом Норвешких интернираца где скреће на север и иде улицом Норвешких интернираца, прелази реку Колубару и источном границом парцела 7262/2 и 7268/1 долази до железничке пруге Београд-Бар, скреће на исток и иде пругом до подвожњака на улици Милорада Ристића. Затим граница иде на север улицом

Милорада Ристића до раскрснице са улицом Владике Николаја, а затим улицом Владике Николаја на запад до раскрснице са улицом 9. маја, где скреће на север и иде улицом 9. маја до парцеле 740. Одатле граница иде источном границом парцеле 703 (поток Ђеновац) до парцеле 11804 и иде њеном источном границом и источном границом парцеле 12279 (која је поток Ђеновац), стиже до улице Косјерићке. Ту граница скреће на запад и иде улицом Косјерићком до парцеле 551 где скреће на југ западном границом парцеле 684/1, а код парцеле 557 скреће на запад и иде северном границом парцеле 694/1 све до улице Саве Вујановића. Одатле граница иде улицом Саве Вујановића до улице Пролаз (Спомен парк) којом излази на улицу Мише Рељића, па наставља улицом Мише Рељића до раскрснице са улицом Миливоја Радосављевића. Затим граница иде на југ до раскрснице улица Миливоја Радосављевића и Дурмиторске, где скреће на запад и иде улицом Дурмиторском до раскрснице са улицом Владе Зечевића, где иде на север до улице на парцели 3342/23 којом иде на запад до раскрснице са улицом Јакова Ненадовића. Одатле граница иде на север до раскрснице улица Јакова Ненадовића и Матије Гупца, скреће на запад улицом Матије Гупца, затим јужном границом парцела 3672 и 3666 излази на улицу Пере Комирићанца. Граница даље иде улицом Пере Комирићанца до раскрснице са улицом Војводе Мишића где скреће на север и иде улицом Војводе Мишића до раскрснице са улицом Трепчанском, скреће на запад и иде улицом Трепчанском, прелази реку Љубостињу и северном границом парцеле 3929 долази до улице Ђердапске. Затим граница скреће на југ и иде улицом Ђердапском до раскрснице са улицом Димитрија Туцовића, прелази мост на реци Љубостињи и долази до раскрснице улица Душанова и Филипа Вишњића, ту скреће на запад и иде улицом Филипа Вишњића све до раскрснице са улицом Радничком. Ту граница иде на запад улицом Радничком до раскрснице са улицом Хајдук Станка, а затим улицом Хајдук Станка до раскрснице са улицом Прва пролетерска, где скреће на југ и иде улицом Прва пролетерска до раскрснице са улицама Браће Недића и Кнеза Милоша, одакле продужава даље на југ улицом Цаке Миливојевић до раскрснице са улицом Проторошком и даље наставља улицом Проторошком до оgrade "Фабрике воде", тј. до парцеле 8065/15. Одатле граница иде на исток северном границом парцела 7788/1 и 7784, пресеца парцелу 7786/5, улицу Омладинску и наставља на исток северном границом парцела 7790 и 7793, пресеца улицу Мајора Илића, прелази реку Колубару, иде јужном границом парцеле 7874/1, пресеца улицу Бирчанинову и

парцелу 11286 и долази до улице Бобовчеве. Даље граница иде на исток улицом Бобовчевом, скреће на југ краком Бобовчеве улице од чијег краја наставља западним границама парцела 8065/15, 8065/16 и 8065/17, па северном границом парцеле 11256/1 прелази поток и северним границама парцела 11250, 11254 и 11253 излази на Козарачку улицу. Затим граница иде на југ улицом Козарачком до раскрснице са улицом Попарски пут, где скреће на исток и иде улицом Попарски пут до раскрснице са улицом Марка Краљевића где скреће на север и иде улицом Марка Краљевића до раскрснице са улицом Марије Бурсаћ. Одатле скреће на исток улицом Марије Бурсаћ до раскрснице са зацељеним Јазом одакле је опис и почео.

ЧЕТВРТА ЗОНА

граница подручјаје између граница ТРЕЋЕ ЗОНЕ и границе ГЕНЕРАЛНОГ ПЛАНА ВАЉЕВА: Од тачке 1 до тачке 2 граница плана се поклапа са границом између К.О.Ваљево и К.О.Рађево Село. Од тачке 2 до тачке 3 граница плана скреће на исток и пролази кроз К.О.Ваљево северном границом катастарских парцела 11426, 11425, 11424, 11452 до тромеђе са кат. парцелама 11466 и 11481/3 где скреће на север и иде западном границом кат.парцела 11488/1, 11488/2, 11478/11, 11478/1, 11478/2, 11477/3, 11477/1 и 11477/2 где, поново, скреће на исток и иде северном границом кат. парцела 11477/2, 11477/1, 11474/1, 11474/2, 11474/4, 11474/5, 11474/6, 11474/7, 11474/8, 11474/9, 11476 и 11475. Од тачке 3 до тачке 4 граница плана се поклапа са границом између К.О.Ваљево и К.О.Грабовица. Од тачке 4 до тачке 5 граница плана скреће на исток и пролази кроз К.О.Ваљево источном границом катастарских парцела 548 и 549/1, а затим северном границом кат. парцела 12282 и 12281. Од тачке 5 до тачке 6 граница плана се поклапа са границом између К.О.Ваљево и К.О.Грабовица. Од тачке 6 до тачке 7 граница плана се поклапа са границом између К.О.Ваљево и К.О.Јасеница. Од тачке 7 до тачке 8 граница плана се поклапа са границом између К.О.Ваљево и К.О.Попучке. Од тачке 8 до тачке 8а граница плана се поклапа са границом између К.О.Ваљево и К.О.Белошевац. Од тачке 8а до тачке 9 граница плана наставља на југ кроз К.О.Белошевац северном границом к.п. 181, а затим источном границом кат. парцела 182, 231/1, 231/2, 231/3, 230, 266, 267, 269/2 и 1001. Одтачке 9 дотачке10 граница плана иде на запад кроз К.О.Белошевац јужном границом кат. Парцела 1006, 1005 и 1008. Одтачке 10 д отачке 11 граница плана иде на север границом између К.О.Белошевац и К.О. Петница, односно западном границом кат. Парцеле 859 у К.О.

Белошевац. Одтачке 11 дотачке 12 граница плана иде на запад кроз К.О. Петница јужном границом кат. парцеле 18, до тромеђ са кат. парцелама 19/2 и 41, одакле наставља на запад јужном границом кат.парцела 19/2, 19/1, 19/3, 10/2, 10/1, 8/2, 8/23, 8/17, 7 и 2/1. Од тачке 12 до тачке 13 граница плана се поклапа са границом између К.О.Ваљево и К.О.Петница. Од тачке 13 до тачке 14 граница плана се поклапа са границом између К.О.Ваљево и К.О.Бујачић. Од тачке 14 до тачке 15 граница плана иде на запад кроз К.О.Ваљево јужном границом кат.парцела 10401 (Улица Градача), 13357, 10464/1, 10468, 10467/1, 10469/1, 10472 и 10471. По преласку јаза на реци Градац граница плана иде лучно на север "речним"границама кат.парцела 10480 и 10481, а затим прелази реку Градац источном границом кат.парцеле 13499 и наставља границом "железничке"кат.парцеле 13500 до тромеђе кат. парцела 13500, 13150 и 10931. Од ове тромеђе граница плана даље иде западном границом кат.парцеле10931, 10932, 10933, 10935/1 и 10936, а онда наставља северном границом кат.парцеле 10938 и 13116. По преласку к.п. 11172/1 (Улица Попарски пут) граница наставља на југ западном границом исте парцеле до тромеђе кат.парцеле 11172/1, 13502 и К.О.Седлари. Од тачке 15 до тачке 16 граница плана се поклапа са границом између К.О.Ваљево и К.О.Седлари. Од тачке 16 до тачке 17 граница плана иде на југ кроз К.О.Седлари источном границом кат.парцела 125/1, 126/8 и 127/1, а затим скреће на запад јужном границом кат.парцеле 127/1 до границе са кат.парцелом 128. Граница плана даље иде на југ источном границом кат.парцела 128 и 160, а затим скреће на запад јужном границом кат.парцеле 171 до тромеђе са кат.парцелом 182/9, где скреће и иде границом кат. парцела 182/9, 182/6, 183/1, 183/5, 200/4 и 200/1, скреће на север западном границом кат.парцела 213, 215/2, 215/1 и 217/1, а затим на запад јужном границом кат.парцеле 220. По преласку кат.парцеле 213 граница плана скреће ка западу јужном гарницом кат.парцела 212, 211, 240, 241/1, 271/2 (овде прелази преко кат.парцеле 264), 270/1, 270/3 (овде прелази преко кат.парцеле 821), 821, 822/2, 791/2 и 791/1 (граница плана обухвата ову парцелу до кат.парцеле 563). По преласку кат.парцеле 563, граница плана иде на исток северном границом исте парцеле, а затим скреће на север западном границом кат.парцела 562/8, 565/1 и 528/1, коју обухвата и иде даље на исток северном границом кат. парцела 528/1, 535, 536, 537/1, 540/1, 540/2, 541, 542, 547, 291/1, 291/3, 291/2, 292, 288/1 и 297/1, а затим скреће на север западном границом к.п. 297/4 и 298/1. По преласку кат. парцеле 302 граница плана иде северном границом исте, а затим скреће на

север западном границом к.п. 308 и 309 до тачке 17. Од тачке 17 до тачке 1 граница плана иде на север кроз К.О.Ваљево, од тромеђе кат.парцела 13113, 13021/1 и 13032, северном границом кат.парцела 13032 и 13041, па западном границом кат.парцела 13044, 7660/1, 7665/1, 5317/1, 5315, 5313, 5311, 5306, 5304/4 и 5304/3, а потом скреће на запад јужном границом кат.парцела 12886, 12880, 12879, 12876, 12875, 12871, 12870, 12861, 12858, 12857, 12854, 12852 и 12851. Одавде граница иде на север западном границом кат.парцела 12851, 12850, 11386, 12716 и 12715 где прелази улицу Мајора Илића до тромеђе кат.парцела 13112, 12718/2 и 12683. Од ове тромеђе граница иде на исток северном границом кат. парцеле 13112 до југозападне тромеђе кат. парцеле 5116/1 где скреће на север западном границом кат.парцеле 5116/1 до Улице Браћа Недић (кат.парцела 5115/1) (кат.парцела 5115/1) коју обухвата и наставља даље према североистоку северозападном границом кат.парцела 5106, 5107/1, 5105, 5091, 5092, 5090/1, 5089/3, 5073/1, 5073/2, 5073/3, 5073/4, 5066/1, 5066/2 (обухвата је), 5065/1 и 5063/1. Одавде граница плана наставља на северозапад југозападном границом кат.парцеле 11398 (Улица Радничка) до тачке 1.

(напомена: у обухват Генералног плана укључени су и делови КО Попучке, КО Бујачић и КО Рађево Село, који су припојени Ваљеву Одлуком о промени граница КО Ваљево, Сл. гласник РС број 35/96).

ПЕТА ЗОНА

граница обухвата подручје КО Ваљево изван граница ГП, као и површине свих катастарских општина које се граниче са КО Ваљево. То су КО Петница, КО Белошевац, КО Попучке, КО Јасеница, КО Грабовица, КО Рађево Село, КО Златарић, КО Седлари, КО Лелић, КО Дегурић и КО Бујачић.

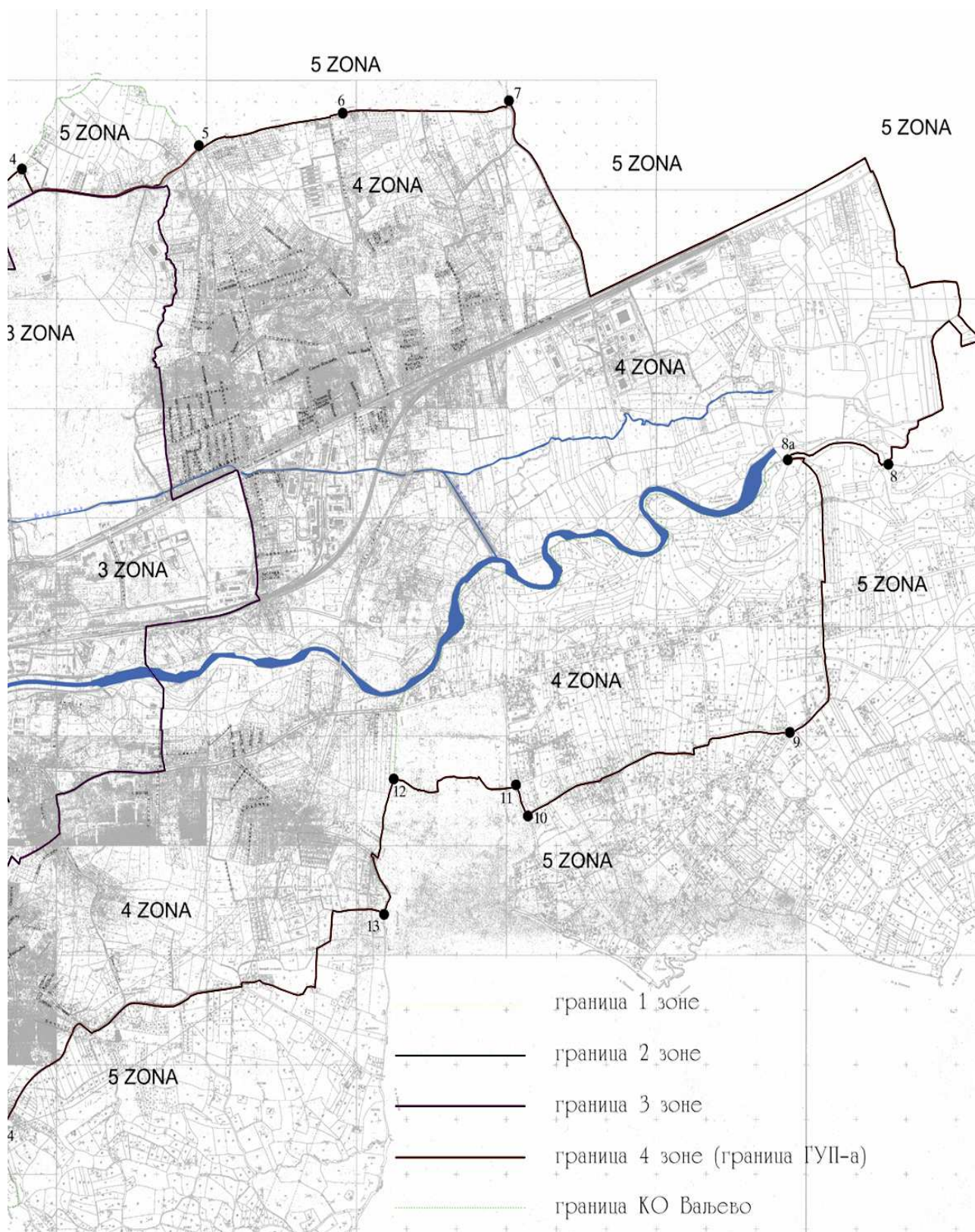
ШЕСТА ЗОНА

бухвата подручје између граница ПЕТЕ ЗОНЕ и ГРАНИЦЕ ТЕРИТОРИЈЕ ГРАДА ВАЉЕВА.

ЗОНА ТУРИСТИЧКОГ ЦЕНТРА ДИВЧИБАРЕ

Као посебна зона издвојено је подручје Дивчибара. Граница ове зоне је граница Плана генералне регулације за туристички центар Дивчибаре и дефинисана је у плану координатама граничних тачака.

22. На основу члана 20. став 1. тачка 26), члана 32. став 1. тачка 6) и члана 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/07 и 83/14-др.закон) и члана 17. став 1. тачка 26) Статута града Ваљева („Службени гласник града Ваљева“, број 19/08), Скупштина града Ваљева на седници одржаној 27. фебруара 2015. године, донела је

**ОДЛУКУ
О ДРЖАЊУ ДОМАЊИХ ЖИВОТИЊА И
КУЊНИХ ЉУБИМАЦА НА ТЕРИТОРИЈИ
ГРАДА ВАЉЕВА**

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овом одлуком прописују се ближи услови и начин, места и простори у којима се могу држати домаће животиње и кућни љубимци у некомерцијалне сврхе на територији града Ваљева (у даљем тексту: град), место и начин извођења кућних љубимаца, а нарочито паса и мачака на јавне површине, организовање зоохигијенске службе и обезбеђивање прихватилишта за напуштене животиње, као и заштита домаћих животиња.

Члан 2.

Домаће животиње у смислу одредаба ове одлуке су: копитари, папкари, кунџи, перната живина и голубови.

Члан 3.

Кућни љубимци, у смислу одредаба ове одлуке су животиње које се држе ради дружења и то су: пси и мачке, птице, мали глодари, тераријумске, акваријумске и друге животиње које се гаје или држе за дружење, рекреацију, заштиту и помоћ човеку.

Држање егзотичних и дивљих животиња као кућних љубимаца, регулисано је законом којим се уређује добробит животиња.

Члан 4.

Власник, односно држалац домаће животиње и кућног љубимца, у смислу одредаба ове одлуке јесте свако правно или физичко лице, односно предузетник, које је као власник одговорно за живот, заштиту здравља и добробит животиње.

Члан 5.

Власник, односно држалац животиње је дужан да:

1) према животињи поступа са пажњом доброг домаћина и да обезбеди услове за држање и негу животиња који одговарају врсти, раси, полу,

старости, као и физичким, биолошким и производним специфичностима и особинама у понашању и здравственом стању животиње;
2) благовремено обезбеди помоћ ветеринара ако је животиња оболела, при порођају животиње, као и збрињавање болесне, повређене и изнемогле животиње.

Власник, односно држалац животиње одговоран је за живот, здравље и добробит животиње и мора да предузима све неопходне мере како би обезбедио да се животињи не наноси непотребан бол, патња, страх и стрес, односно повреда.

**II ДРЖАЊЕ ДОМАЊИХ ЖИВОТИЊА И
КУЊНИХ ЉУБИМАЦА**

Члан 6.

Услови и начин држања домаћих животиња и кућних љубимаца зависе од врсте стамбеног објекта и дела територије града Ваљева у коме се стамбени објекат налази.

Стамбени објекти у смислу одредаба ове одлуке су: стамбена зграда, породична кућа са највише четири стана (у даљем тексту: породична кућа).

Члан 7.

Двориште у смислу одредаба ове одлуке је преостали део грађевинске парцеле који припада стамбеној згради, односно породичној кући.

Двориште из става 1. овог члана, мора бити ограђено ако се у њему држи домаћа животиња или кућни љубимац.

Изузетно од става 2. овог члана двориште не мора бити ограђено ако се домаће животиње или кућни љубимци држе у ограђеном простору.

Члан 8.

Домаће животиње из члана 2. ове одлуке, могу се држати у складу са одредбама ове одлуке, у следећим просторима:

-копитари и папкари - у дворишту породичне куће;

-живина - у дворишту породичне куће, заједничком дворишту породичне куће;

-кунићи - у дворишту породичне куће, заједничком дворишту породичне куће;

-голубови - у стамбеној згради, дворишту стамбене зграде, породичној кући, дворишту породичне куће, заједничком дворишту породичне куће.

Члан 9.

Кућни љубимци, у складу са одредбама ове одлуке, могу се држати у следећим просторима: стану у стамбеној згради,

дворишту стамбене зграде, породичној кући, дворишту породичне куће, заједничком дворишту породичне куће.

Кућни љубимци се могу држати под условом да се не узнемиравају трећа лица и да се не загађује околина.

Члан 10.

Забрањено је држање домаћих животиња, изузев голубова, унутар границе прве и друге урбанистичке зоне насељеног места Ваљева.

Граница урбанистичке зоне из става 1. овог члана полази од раскрснице улице Милована Глишића и улице Николе Тесле и иде према југу улицом Николе Тесле, затим скреће северном границом парцела 10631 и 10632 до јужне границе зацељеног Јаза (10583/1), па иде на југ до северне границе парцеле 10599 којом излази на улицу Кнеза Михаила, а затим на југ улицом кнеза Михаила до железничке пруге Београд-Бар, па наставља на исток пругом, прелази реку Колубару и долази до раскрснице улица Узун Миркова и улице Палих бораца 91-92. године. Одатле граница иде на север улицом Узун Мирковом до раскрснице са улицом Владике Николаја, а затим скреће на запад и иде улицом Владике Николаја до раскрснице са улицом Синђелићевом. Граница зоне иде на север Синђелићевом улицом до реке Љубостиње, па скреће на запад и иде реком Љубостињом до парцеле 6285 чијом јужном границом иде до раскрснице улица Селимира Ђорђевића и Душанове. Одатле граница иде улицом Душановом према југу до раскрснице са улицом Војводе Степе, а затим скреће на запад улицом Војводе Степе до раскрснице са улицом Радничком, па наставља улицом Радничком до раскрснице са улицом Мајора Илића дуж које наставља на исток до раскрснице улица Мајора Илића и Душанове. Одатле граница скреће на југ Душановом улицом, прелази мост на реци Колубари и иде до раскрснице са улицом Господар Јевремовом којом иде до раскрснице са Бирчаниновом улицом. Граница наставља на исток Бирчаниновом улицом до улице Поп Андрије, обухвата „трг“ између улица Поп Андрије и Милована Глишића па наставља улицом Милована Глишића до раскрснице са улицом Николе Тесле одакле је и опис почео.

Ван граница подручја описаног у ставу 2. овог члана, а унутар граница описаног Генералним урбанистичким планом Ваљева („Службени гласник града Ваљева“, број 5/13 и 7/13-исправка) није дозвољено држање домаћих животиња осим:

-пољопривреднику који је носилац или члан породичног пољопривредног газдинства који се искључиво бави пољопривредном производњом,

-у оквиру комплекса и објеката за које је надлежна градска управа издала одобрење за изградњу и који испуњавају услове заштите животне средине,

-држање коња лицима која се баве пружањем специфичних туристичких услуга (школа јахања, организација туристичког обиласка подручја на коњима, туристичке возње фијакером или санкама са запрегом), превозничком делатношћу запрежним возилима или за спортске намене под условом да су објекти за држање истих изграђени у складу са одредбама ове одлуке.

На територији насељеног места Дивчибаре забрањено је држање домаћих животиња осим кућних љубимаца, у границама подручја описаног Планом генералне регулације за Туристички центар Дивчибаре, осим:

-пољопривреднику који је носилац или члан породичног пољопривредног газдинства који се искључиво бави пољопривредном производњом,

-држање коња лицима која се баве пружањем специфичних туристичких услуга (школа јахања, организација туристичког обиласка подручја на коњима, туристичке возње фијакером или санкама са запрегом), под условом да су објекти за држање истих изграђени у складу са одредбама ове одлуке.

Члан 11.

Копитари и папкари, перната живина и кунџи се могу држати ван подручја из члана 10. став 3. и 4. ове одлуке на територији града Ваљева, под посебним условима прописаним овом одлуком.

Одредбе ове одлуке које прописују држање кућних љубимаца примењују се на целом подручју територије града Ваљева.

1. КОПИТАРИ И ПАПКАРИ

Члан 12.

Копитари у смислу ове одлуке су: коњи, магарци, мазге и муле, а папкари су: говеда, овце, козе и свиње.

Изван подручја прописаног чланом 10. став 3. и 4. ове одлуке, копитари и папкари се могу држати у посебним објектима у дворишту породичне куће и у заједничком дворишту породичне куће, по предходно прибављеној сагласности свих сувласника.

Објекти из става 2. овог члана, морају бити удаљени најмање 10 метара од најближег стамбеног или пословног објекта на суседној парцели.

2. КУНИЋИ

Члан 13.

Изван подручја прописаног чланом 10. став 3. и 4. ове одлуке, кунићи се могу држати у посебним објектима у дворишту породичне куће и у заједничком дворишту породичне куће, по претходно прибављеној сагласности свих сувласника.

Објекат из става 1. овог члана за држање кунића, мора бити удаљен најмање 10 метара од најближег стамбеног или пословног објекта на суседној парцели.

3. ПЕРНАТА ЖИВИНА**Члан 14.**

Изван подручја прописаног чланом 10. став 3. и 4. ове одлуке, перната живина се може држати, у посебном објекту, у дворишту породичне куће и у заједничком дворишту породичне куће по претходно прибављеној сагласности свих сувласника.

Објекат из става 1. овог члана за држање живине, мора бити удаљен најмање 10 метара од најближег стамбеног или пословног објекта на суседној парцели.

3. ГОЛУБОВИ**Члан 15.**

Голубовима се, у смислу ове одлуке, сматрају голубови писмоноше, голубови високолетачи и украсни голубови.

Члан 16.

Голубови се могу:

- држати на крову или тавану у стамбеној згради, у посебно ограђеном простору, уз претходно прибављену сагласност свих власника станова и посебних делова стамбене зграде,

- држати на тавану или тераси у породичној кући, у посебно ограђеном простору,

- држати и у дворишту породичне куће, у посебно ограђеном простору, под условом да је удаљен најмање 10 метара од најближег стамбеног или пословног објекта на суседној парцели.

У дворишту стамбене зграде, заједничком дворишту породичне куће голубови се могу држати у посебно ограђеном простору, под условом да је удаљен најмање 10 метара од најближег стамбеног или пословног објекта на суседној парцели, и по претходно прибављеној сагласности свих власника станова и посебних делова стамбене зграде, сувласника породичне куће односно сагласности свих власника породичних кућа које се налазе у заједничком дворишту.

6. ПСИ И МАЧКЕ**Члан 17.**

Пси и мачке се могу држати у стану и у породичној кући.

У стамбеној згради или породичној кући није дозвољено држање паса и мачака на балкону, тераси, лођи, на тавану, у подруму, гаражи, шупи или другој заједничкој просторији.

Дозвољено је увођење паса и мачака у лифт стамбене зграде уколико га истовремено не користе станари или грађани.

Члан 18.

Пси се могу држати у дворишту стамбене зграде, дворишту породичне куће и заједничком дворишту породичне куће у посебном објекту, по претходно прибављеној сагласности свих власника станова и посебних делова стамбене зграде, сувласника породичне куће односно сагласности свих власника породичних кућа које се налазе у заједничком дворишту.

Објекат из става 1. овог члана за држање паса, мора бити удаљен најмање 10 метара од најближег стамбеног или пословног објекта на суседној парцели, односно других кућа у дворишту са већим бројем породичних кућа.

Члан 19.

Власник, односно држалац пса је дужан да на улазној капији у двориште стамбене зграде и породичне куће на видном месту истакне таблу са цртежом пса и натписом „ЧУВАЈ СЕ ПСА“.

Члан 20.

У једном стану може се држати један пас или једна мачка.

Власник, односно држалац пса или мачке може исте држати у стану под условом да им обезбеди услове у складу са одредбама члана 5. ове одлуке.

У дворишту породичне куће могу се држати највише два пса, односно три пса уколико је један од паса усвојен из прихватишта или две мачке, или један пас и једна мачка, а њихов подмладак до четири месеца старости.

Члан 21.

Пас који се држи у индивидуалном ограђеном дворишту не мора бити везан, под условом да ограда висином и чврстином онемогућава пса да изађе из дворишта и обезбеђује сигурност пролазника.

У дворишту стамбене зграде и заједничком дворишту породичне куће пас се мора држати у ограђеном простору тако да не постоји могућност да напусти простор или да на

други начин угрози или узнемири суседе и пролазнике.

У дворишту стамбене зграде и заједничком дворишту породичне куће пас се може држати само ако постоји сагласност свих власника станова и породичних кућа.

Власник, односно држалац пса не сме држати пса стално везаног на ланцу или на други сличан начин везаног, осим ако је везан на продужену водилицу или је смештен у свом боксу.

Члан 22.

Пси који се држе као кућни љубимци, а који могу представљати опасност за околину (у даљем тексту: опасни пси) држе се у складу са посебним прописом којим се уређује начин држања паса који могу представљати опасност за околину.

Опасан пас из става 1. овог члана, који може представљати опасност за околину, јесте било која јединка те врсте, изузев службеног пса, која је:

1. без очигледног повода напала човека и нанела му телесне повреде или смрт,

2. без очигледног повода напала другог пса и нанела му тешке телесне повреде или смрт,

3. узгајана, односно дресирана за борбе паса или нађена у организованој борби са другим псом,

4. намењена за чување имовине или као телесни чувар,

5. расе пит бул теријер или мешанац те расе, који не потиче из контролисаног узгоја,

6. расе бул теријер, стафорд теријер, амерички стафорд теријер и мини бул теријер или мешанац тих раса.

Члан 23.

Опасне псе могу да изводе само пунолетна лица, и то уз заштитну корпу и на повоцу, у складу са посебним прописом.

Власник, односно држалац опасног пса не сме пса уступити неком другом лицу на чување и привремени смештај, осим у циљу обезбеђивања лечења пса од стране ветеринара

Власник, односно држалац опасног пса мора да обезбеди да тај пас, без обзира на његову старост, буде обележен микрочипом, у складу са посебним прописом.

Власник, односно држалац опасног пса мора истог држати у простору, односно објекту који је одговарајуће величине и из кога пас не може да побегне.

На улазу у простор, односно објект у коме се држи опасан пас мора да буде видљиво истакнуто упозорење: "ОПАСАН ПАС".

Улаз у простор или објект у коме се држи опасан пас мора се држати под кључем.

Приликом извођења опасног пса на јавне површине, власник, односно држалац, као и лице које га изводи дужан је да са собом носи потврду за пса издату у складу са посебним прописом.

Члан 24.

Власник, односно држалац пса је дужан да изврши регистрацију и обележавање пса на начин прописан законом и подзаконским актима.

Власник, односно држалац пса или мачке дужан је да редовно вакцинише пса или мачку против беснила у складу са законом.

Власник, односно држалац пса је дужан да пса до три месеца пријави надлежној ветеринарској служби ради регистрације.

Члан 25.

Власник, односно држалац пса је дужан да изводи пса на повоцу и са заштитном корпом на њушци.

Власник, односно држалац пса, као и лице које изводи пса сноси пуну одговорност за његово понашање на јавној површини.

Без заштитне корпе на њушци, а на одговарајућем повоцу могу се изводити пси малог и средњег раста, као и младунци до четири месеца старости.

Приликом извођења пса власник, односно држалац је дужан да код себе има потврде о извршеном обележавању пса и вакцинацији.

Члан 26.

Пас се може пуштати са поводника да се слободно креће само у парку и на другој јавној зеленој површини и то:

-у времену од 22.00 сата до 09.00 сати следећег дана, у периоду летњег рачунања времена, односно, у времену од 20.00 сати до 10.00 сати следећег дана, у периоду зимског рачунања времена;

-у непосредној близини школа, временски периоди из алинеје 1. става 1. овог члана, ограничавају се до 7.30 сати следећег дана, без обзира на период рачунања времена, осим за време школског распуста и нерадних дана.

Одредба става 1. овог члана не односи се на опасне псе.

Забрањено је пуштати пса са поводника да се слободно креће у делу парка и друге јавне зелене површине, у којем се налази уређено деце игралиште, као и у делу под цветним засадом.

Јавно предузеће „Дирекција за урбанизам, грађевинско земљиште, путеве и изградњу Ваљева“, по прибављеном мишљењу Градске управе за друштвене делатности, финансије, имовинске и инспекцијске послове-

Одељења за инспекцијске послове, одредиће јавне зелене површине на којима се пси могу пуштати са повоца и поставиће видне ознаке на којима је назначено у ком временском периоду је забрањено слободно кретање паса.

Члан 27.

Пси могу слободно да се крећу под контролом власника, односно држаоца на површинама које су одређене за извођење паса.

Изузетно, ловачки пси за време лова, службени пси у току полицијске акције, потраге за изгубљеним лицима и слично и овчарски пси за време чувања стоке, могу слободно да се крећу, под контролом и одговорношћу власника, односно држаоца, без заштитне корпе на њушци.

Члан 28.

Уколико пас приликом извођења и кретања запрља јавне површине, власник, односно држалац истог је дужан да их без одлагања очисти.

Власник, односно држалац кућног љубимца дужан је да при сваком извођењу на јавну површину носи прибор за чишћење измета и да очисти сваку површину коју је његов кућни љубимац запрљао.

Сакупљени садржај власник, односно држалац је дужан да одлаже у посебне канте које су постављене на јавним површинама за ту намену и које су видно обележене.

Изузетно од става 2. овог члана, уколико нема посебних канти на јавним површинама, власник, односно држалац је дужан да сакупљени садржај одложи у најближу канту за отпатке.

Јавно предузеће „Дирекција за урбанизам, грађевинско земљиште, путеве и изградњу Ваљева“ дужно је да постави специјалне канте на најпрометнијим јавним површинама, као и на местима на којима је дозвољено слободно кретање паса.

Јавно комунално предузеће „Видрак“ Ваљево дужно је да специјалне канте из става 5. овог члана редовно празни.

Уколико пас или мачка при извођењу из стана запрља заједничко степениште или друге заједничке просторије, власник, односно држалац истог је дужан да загађену површину очисти и опере, а по потреби и дезинфикује.

Члан 29.

Забрањено је увођење паса и мачака у јавне објекте, осим у јавне и друге објекте у којима је видно назначено да је увођење кућних љубимаца дозвољено.

Пси се у јавне објекте из става 1. овог члана могу уводити само на кратком повоцу, уз власника, односно држаоца, а сваки власник или

држалац дужан је да пса држи под контролом и одговоран је за сваку евентуалну штету или инцидент који проузрокује његов пас.

Забрањено је увођење опасних паса у јавне објекте.

Увођење паса и мачака у средства јавног саобраћаја дозвољено је под условом да су смештени у транспортни кавез или кутију из којих се не могу ослободити.

Власник, односно држалац пса или мачке је дужан да предузме неопходне мере да ове животиње не уједу или на други начин повреде треће лице.

Члан 30.

Лице које у дужем времену, физички или храњењем, задржава напуштене псе и мачке има исте обавезе у вези са старањем и држањем о њима као и власник, односно држалац животиње и дужан је да се придржава правила држања животиња предвиђених овом одлуком.

Члан 31.

Уколико власник, односно држалац пса односно мачке, небезбедивањем услова за држање у складу са законом и овом одлуком, злоставља животињу или поступа противно одредбама ове одлуке, или због неадекватних услова животиња угрожава безбедност грађана или трајније узнемирава околину, она му се може привремено или трајно одузети у складу са законом.

Власник, односно држалац пса је дужан да плаћа трошкове смештаја пса у прихватилиште, ако је пас привремено одузет.

Члан 32.

Пас који је без очигледног повода напао човека и нанео му телесне повреде мора се подвргнути надзору и посматрању у складу са законом.

Податке о псу из става 1. овог члана и околностима под којим је дошло до напада, грађанин који је нападнут од стране пса, други грађанин, државни орган или здравствена установа достављају комуналној инспекцији или комуналној полицији.

Зоохигијенска служба хвата пса из става 1. овог члана, а посматрање истог врши овлашћена ветеринарска станица, односно ветеринарска амбуланта.

Трошкови хватања и посматрања пса падају на терет власника, односно држаоца пса, а уколико власник, односно држалац није познат, на терет буџета града.

III ЗООХИГИЈЕНСКА СЛУЖБА

Члан 33.

Град организује зоохигијенску службу која обавља следеће послове:

- хвата и збрињава напуштене и изгубљене животиње у прихватилиште за животиње;
- нешкодљиво уклања лешеве животиња са јавних површина и објеката за узгој, држање, дресуру, излагање, одржавање такмичења или промет животиња;
- организовања транспорта или транспорт лешева животиња са јавних површина и објеката из алинеје 2. до објекта за сакупљање, прераду или уништавање отпада животињског порекла на начин који не представља ризик по друге животиње, људе или животну средину.

Послове организованог хватања напуштених и изгубљених животиња на територији града, зоохигијенска служба обавља савременим методама и на хуман начин, уз примену одговарајуће опреме и превозних средстава, на начин да се са животињом мора поступати тако да се проузрокује најмањи степен бола, патње, страха и стреса, у складу са законом којим се уређује добробит животиња.

Зоохигијенска служба је дужна да сарађује са комуналном инспекцијом и комуналном полицијом града Ваљева, са ветеринарском инспекцијом и са организацијама за заштиту животиња, као и да редовно обавештава јавност о животињама које се налазе у прихватилишту за животиње.

Члан 34.

Прихватилиште за напуштене животиње (у даљем тексту: прихватилиште) у смислу ове одлуке је објекат у коме се врши организован привремени или трајни смештај за:

- напуштене и изгубљене животиње;
- животиње чији власници, односно држаоци не могу више да се брину о њима;
- животиње које министарство надлежно за послове ветеринарства одузме власницима, односно држаоцима;
- животиње које су у опасности;
- животиње које се у поступку административног извршења уклањају по решењу комуналног инспектора.

Зоохигијенска служба збрињава напуштене животиње у прихватилиште које обезбеђује град.

Члан 35.

Напуштена животиња је она животиња која нема дом или која се налази изван њега и лишена је бриге и неге власника, односно држаоца и коју је он свесно напустио.

Изгубљена животиња је она животиња која је напустила власника, односно држаоца, без његове воље и коју он тражи.

Трошкове хватања, превоза, смештаја,

исхране и неге животиња из става 1. и 2. овог члана сноси власник, односно држалац животиње, а ако је непознат, трошкове сноси град.

Животиње које су решењем министарства надлежног за послове ветеринарства одузете власницима, односно држаоцима смештају се у посебне делове прихватилишта, до окончања поступка у складу са посебним прописима.

Трошкове одузимања, превоза, смештаја, исхране и неге животиња из става 4. овог члана, сноси власник, односно држалац животиње.

Трошкове хватања и збрињавања из става 3. и 5. овог члана утврђује зоохигијенска служба, уз сагласност надлежног органа града.

Члан 36.

Лице које пронађе напуштену животињу дужно је да о томе без одлагања обавести најближе регистровано прихватилиште, ради збрињавања животиње.

Власници, односно држаоци пса дужни су да пса о коме не желе да се старају предају у прихватилиште.

Удружења и грађани могу напуштене псе, односно нежељени подмладак предати у прихватилиште.

Члан 37.

Власник, односно држалац који изгуби животињу дужан је да тај губитак без одлагања, а најкасније у року од три дана од дана губитка животиње, пријави Градској управи за друштвене делатности, финансије, имовинске и инспекцијске послове - Одељењу за инспекције послове или ветеринарској служби.

Пријава из претходног става мора да садржи време и место нестанка животиње, расу, физички опис и име нестале животиње, као и потврду о извршеном обележавању.

Ако власник, односно држалац не пријави губитак из става 1. овог члана сматра се да је напустио животињу. Ако власник, односно држалац животиње не пријави губитак исте сматраће се да их је напустио и дужан је да надокнади сваку насталу штету коју животиња начини од тренутка нестанка или напуштања, односно од тренутка смештаја у прихватилиште за животиње до тренутка њиховог враћања власнику, односно држаоцу.

Члан 38.

Ако се ухваћеној животињи најдуже у року од 30 дана од дана смештања у прихватилиште не пронађе власник, односно држалац, односно ако се не збрине на други начин, са животињом ће се поступати у складу са Програмом контроле и смањења популације

напуштених паса и мачака на територији града Ваљева.

Члан 39.

Уколико животиња оболи у прихватилишту, мора да се смести одвојено од осталих животиња и да се предузму мере за лечење исте, а ако оболи од заразних болести, начин лечења одређује ветеринарска служба.

Прихватилиште има обавезу да напуштеним животињама које су болесне или повређене обезбеди одговарајућу ветеринарску помоћ, а да за неизлечиво болесне или повређене животиње обезбеди лишавање живота у складу са законом.

Уколико животиња угине у прихватилишту, ветеринарска служба или надлежни институт утврђују узрок угинућа, а леш животиње се уклања на нешкодљив начин, у складу са прописима.

Члан 40.

Зоохигијенска служба обавља послове нешкодљивог уклањања лешева животиња са јавних површина града. Уколико се са јавне површине уклања леш угинуле животиње познатог власника, односно држаоца трошкове уклањања сноси власник, односно држалац животиње.

Поред послова из става 1. овог члана, зоохигијенска служба преузима и лешеве угуинулих животиња из објеката за узгој, држање, дресуру, излагање, одржавање такмичења или промет животиња, на позив власника, односно држаоца о њиховом трошку.

Зоохигијенска служба транспортује или организује транспорт лешева угуинулих животиња из става 1. и 2. овог члана до објекта за сакупљање, прераду или уништавање отпада животињског порекла, на начин који не представља ризик по друге животиње, људе или животну средину, у складу са посебним прописима.

Трошкове за нешкодљиво уклањање лешева животиња из става 1. и 2. овог члана утврђује зоохигијенска служба, уз сагласност надлежног органа града.

Члан 41.

Средства за обављање послова Зоохигијенске службе, обезбеђују се из буџета града, као и прихода остварених по основу обављања послова прописаних одредбама члана 33. и 34. одлуке.

IV МЕРЕ ЗАБРАНЕ

Члан 42.

Забрањено је у складу са одредбама ове одлуке:

- 1.злостављати, мучити и напуштати домаће животиње и кућне љубимце,
- 2.хватати и уклањати домаће животиње и кућне љубимце, осим од стране овлашћеног предузећа,
- 3.хранити псе отпадима закланих и деловима угуинулих животиња,
- 4.уводити домаће животиње у јавне институције, верске објекте, дечија игралишта, пијаце, изузев сточних и на друга јавна места,
- 5.уводити кућне љубимце у јавне установе, верске објекте, дечија игралишта, пијаце или на друга јавна места,
- 6.изводити и шетати псе на спортским, рекреативним и другим местима масовног окупљања грађана, изузев јавних зелених површина које одреди надлежно јавно предузеће,
- 7.купати домаће животиње и кућне љубимце на јавним купалиштима која се налазе на рекама, језерима насељеног места, градском базену и јавним чесмама,
- 8.остављати лешеве и делове угуинулих животиња на јавним површинама,
- 9.сахрањивати угинуле животиње и њихове делове ван места одређеног за ту сврху,
- 10.шишати и четкати животиње и кућне љубимце у парковима и на другим јавним површинама,
- 11.појити животиње и кућне љубимце на јавним чесмама намењеним водоснабдевању грађана,
- 12.самостално збрињавати и хранити псе и мачке луталице на јавним површинама, у заједничким просторијама и двориштима стамбених зграда и породичних кућа, као и у школским двориштима, фабричким круговима, касарнама, на парцелама великих трговина или на парцелама других правних лица.

V НАДЗОР

Члан 43.

Надзор над применом одредаба ове одлуке обавља Градска управа за локални развој, привреду, урбанизам и комуналне послове - Одељење за локални развој, привреду и комуналне послове.

Послове инспекцијског надзора над спровођењем одредаба ове одлуке обавља Градска управа за друштвене делатности, финансије, имовинске и инспекцијске послове – Одељење за инспекцијске послове.

Послове комуналне полиције на одржавању комуналног реда уређеног овом одлуком и контролу примене одлуке у складу са Законом о комуналној полицији и другим прописима, врши комунална полиција.

Власник животиње дужан је да комуналном инспектору и комуналном полицајцу омогући неометано вршење послова, омогући приступ објектима и животињама, стави на увид сва потребна документа и у

остављеном року достави потребне податке и поступи по налогу.

Члан 44.

Комунални инспектор је овлашћен да у вршењу инспекцијског надзора:

-нареди извршавање утврђених обавеза и предузимање мера за отклањање недостатака;

-наложи уклањање, односно измештање животиње или објекта за смештај када се они држе противно одлуци (а не постоји могућност да се њихово држање усклади са одлуком) или држалац не отклони решењем инспектора утврђене недостатке;

-да предузме друге мере у складу са законом и прописима града (изриче и наплаћује казну у фиксном износу у складу са одредбама закона и ове одлуке, подноси захтев за покретање прекршајног поступка и др.).

Члан 45.

Комунални полицајац је овлашћен да у вршењу послова комуналне полиције, присуством на лицу места:

-спречава нарушавање реда прописаног овом одлуком;

-контролише извршење прописаних обавеза овом одлуком у погледу места и простора у којима се држе животиње, контролише придржавање прописаних обавеза држалаца паса и мачака приликом њиховог извођења на јавну површину;

-успоставља нарушени ред, применом својих овлашћења утврђених законом.

Када комунални полицајац установи повреду одредаба ове одлуке, поред овлашћења која су утврђена законом, овлашћен је да:

-изриче и наплаћује казну фиксном износу у складу са законом и одредбама ове одлуке;

-подноси захтев за покретање прекршајног поступка за прекршаје утврђене овом одлуком;

-подноси пријаву надлежном органу за учињено кривично дело и

-обавести други надлежни орган да предузме мере из своје надлежности.

VI КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 46.

Новчаном казном у износу од 5.000 до 75.000 динара, казниће се за прекршај физичко лице уколико:

1.не поступа са животињама у складу чланом 5.ове одлуке,

2.држи домаће животиње супротно члановима 8. и 9. ове одлуке,

3.држи домаће животиње супротно одредбама 10. и 11. ове одлуке,

4.држи копитаре и папкаре супротно

члану 12.ове одлуке,

5.држи куниће супротно одредбама члана 13. ове одлуке,

6.држи пернату живину супротно одредбама члана 14. ове одлуке,

7.држи голубове супротно одредбама члана 15. и 16. ове одлуке,

8.држи псе и мачке супротно одредбама 17. и 18. ове одлуке,

9.не истакне таблу у складу са чланом 19.ове одлуке,

10.држи псе супротно одредбама члана 21.ове одлуке,

11.поступи супротно одредбама члана 24. став 1. и 2, 25, 26.став 1. и 3., 27. и 28. ове одлуке.

12.поступа супротно супротно одредбама члана 36. и 37.ове одлуке,

13.поступи супротно одредбама члана 42. тачка 2,3,7,8,9,10. и 11. ове одлуке.

Члан 47.

Новчаном казном у износу од 50.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице уколико:

1.не поступа са животињама у складу чланом 5.ове одлуке,

2.држи домаће животиње супротно члановима 8. и 9. ове одлуке,

3.држи домаће животиње супротно одредбама 10. и 11. ове одлуке,

4.држи копитаре и папкаре супротно члану 12.ове одлуке,

5.држи куниће супротно одредбама члана 13. ове одлуке,

6.држи пернату живину супротно одредбама члана 14. ове одлуке,

7.држи голубове супротно одредбама члана 15. и 16. ове одлуке,

8.држи псе и мачке супротно одредбама 17. и 18. ове одлуке,

9.не истакне таблу ускладу са чланом 19.ове одлуке,

10.држи псе и мачке у већем броју од броја паса и мачака прописаног чланом 20.ове одлуке,

11.држи псе супротно одредбама члана 21.ове одлуке,

12.поступи супротно одредбама члана 24. став 1.и 2., 25. став 2.и 3, 26. став 1. и 3. ове одлуке,

13.поступа супротно супротно одредбама члана 36. и 37.ове одлуке,

14.поступи супротно одредбама члана 42. став 1. тачка 2, 3, 6, 7, 8, 9. и 10.ове одлуке.

За прекршај из става 1. овог члана, казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 5.000 до 75.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана,

казниће се предузетник новчаном казном у износу од 10.000 до 250.000 динара.

Члан 48.

Новчаном казном од 50.000 до 1.000.000 динара казниће се јавно предузеће уколико:

1. не обележи јавне зелене површине у складу са чланом 26. став 4. ове одлуке,
2. поступи супротно одредбама члана 28. став 5. и 6. ове одлуке,
3. поступи супротно одредбама члана 33. и 34. ове одлуке,
4. поступи супротно одредбама члана 40. и 41. ове одлуке.

За прекршај из става 1. овог члана, казниће се одговорно лице у јавном предузећу новчаном казном у износу од 5.000,00 до 75.000 динара.

Члан 49.

Новчаном казном у фиксном износу од 5.000 динара казниће се физичко лице ако:

1. држи псе и мачке у већем броју од броја паса и мачака прописаног чланом 20. ове одлуке,

2. изводи пса без повоцу и без заштитне корпе на њушци и ако нема код себе потврду о извршеном обележавању пса и вакцинацији (члан 25. став 1. и 4.),

3. пушта пса да се слободно креће супротно одредби члана 27. став 1. ове одлуке,

4. поступи супротно члану 28. став 1.- 4. и ставу 7. ове одлуке.

5. злоставља, мучи и напушта домаће животиње и кућне љубимце (члан 42. став 1. тачка 1.)

6. уводи домаће животиње и кућне љубимце у службене просторије, дечија игралишта, пијаци или на друга јавна места (члан 42. тачка 4. и 5)

7. изводи и шета псе на спортским, рекреативним и другим местима масовног окупљања грађана, изузев јавних зелених површина које одреди надлежно јавно предузеће (члан 42. тачка 6.),

8. самостално збрињава и храни псе и мачке луталице на јавним површинама, у заједничким просторијама и двориштима стамбених зграда и породичних кућа, као и у школским двориштима, фабричким круговима, касарнама, на парцелама великих трговина или на парцелама других правних лица (члан 42. тачка 12.)

VII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 50.

Власници, односно држаоци домаћих животиња и правна или физичка лица којима је предмет пословања чување или узгој животиња

дужни су да услове и начин држања и заштите домаћих животиња ускладе са одредбама ове одлуке у року од 12 месеци од дана ступања на снагу ове одлуке.

Власници, односно држаоци кућних љубимаца у смислу одредаба ове одлуке дужни су да услове и начин држања и заштите истих ускладе са одредбама ове одлуке у року од три месеца од дана ступања на снагу ове одлуке.

Члан 51.

Јавно предузеће „Дирекција за урбанизам, грађевинско земљиште, путеве и изградњу Ваљева“, по прибављеном мишљењу Градске управе за друштвене делатности, финансије, имовинске и инспекцијске послове - Одељења за инспекцијске послове, дужно је да у року од три месеца од дана ступања на снагу ове одлуке одреди јавне зелене површине на којима се пси могу пуштати са повоца и постави видне ознаке на којима је назначено у ком временском периоду је забрањено слободно кретање паса, у складу са одредбама члана 26. ове одлуке.

Члан 52.

Посебним актом Скупштине града регулише се поступак и начин решавања захтева грађана за накнаду штете настале услед уједа паса луталица.

Члан 53.

Поступци који нису окончани до дана ступања на снагу ове одлуке, окончаће се по одредбама одлуке која је важила у моменту покретања поступка, уколико нису у супротности са законом и одредбама ове одлуке.

Члан 54.

Јавно предузеће „Дирекција за урбанизам, грађевинско земљиште, путеве и изградњу Ваљева“ поставиће специјалне канте на јавне површине из члана 28. став 5. ове одлуке у року од 12 месеци од дана ступања на снагу ове одлуке.

Члан 55.

Јавно комунално предузеће „Видрак“ Ваљево је дужно да у року од 6 месеци од дана ступања на снагу ове одлуке донесе акт којим ће се утврдити трошкови смештаја животиња који су прописани одредбом члана 33. став 3. ове одлуке.

Члан 56.

Ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о држању домаћих животиња („Службени гласник општине Ваљево“, број 5/95, 1/06 и „Службени гласник града Ваљева“, број 13/10 и 2/14), Одлука о условима и начину гајења коза („Службени гласник општине Ваљево“, број 7/87, 21/88 и 14/90) и Одлука о

држању пчела („Службени гласник општине Ваљево“, број 3/91 и 1/06).

Члан 57.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику града Ваљева“.

**Скупштина града Ваљева
Број:011-1/15-03**

**Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.**

23. На основу члана 32. став 1. тачка 13), члана 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“ број 129/07 и 83/14-други закон), члана 11. Закона о финансирању локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 62/06, 47/11 и 93/2012), члана 104. Закона о туризму („Службени гласник РС“ бр. 36/09, 88/10, 99/11-други закон и 93/12) и члана 35. став 1. тачка 13) Статута града Ваљева („Службени гласник града Ваљева“ број 19/08) Скупштина града Ваљева на седници одржаној дана 27. фебруара 2015. године, донела је

ОДЛУКУ О ИЗМЕНАМА ОДЛУКЕ О БОРАВИШНОЈ ТАКСИ

Члан 1.

У Одлуци о боравишној такси („Службени гласник града Ваљева“ број 13/09, 1/10-исправка и 2/14-друга одлука) члан 11. мења се и гласи:

"Члан 11.

Инспекцијски надзор у делу контроле наплате и уплате боравишне таксе врши Градска управа за друштвене делатности, финансије, имовинске и инспекцијске послове града Ваљева, Одељење за утврђивање, наплату и контролу изворних прихода."

Члан 2.

ТАКСЕНА ТАРИФА БОРАВИШНЕ ТАКСЕ мења се и гласи:

**"ТАКСЕНА ТАРИФА БОРАВИШНЕ
ТАКСЕ**

у динарима

ТАРИФНИ БРОЈ 1

1.3а боравак у угоститељским објектима за смештај у насељеном месту Дивчибаре 80,00

ТАРИФНИ БРОЈ 2

1.3а боравак у угоститељским објектима за смештај у насељеном месту Ваљево 70,00

ТАРИФНИ БРОЈ 3

1.3а боравак у угоститељским објектима за смештај у осталим насељеним местима града Ваљева 60,00"

Члан 3.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику града Ваљева"

**Скупштина града Ваљева
Број: 011-6/2015-06/1**

**Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.**

24. На основу члана 35. Статута града Ваљева („Сл. гласник града Ваљева“ број 19/08) и члана 46. Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“ број 72/09, 81/09, 24/11, 121/12, 132/14 и 145/14), Скупштина града Ваљева, на седници одржаној 27. фебруара 2015. године, донела је

ОДЛУКУ О ИЗМЕНАМА ОДЛУКЕ О ИЗРАДИ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ДЕО НАСЕЉЕНОГ МЕСТА ГОРЊА ГРАБОВИЦА

Члан 1.

Овом Одлуком приступа се изменама Одлуке о изради Плана генералне регулације за део насељеног места Горња Грабовица („Сл. гласник града Ваљева“ број 7/2014), (у даљем тексту Одлука).

Члан 2.

Члан 2. Одлуке мења се и гласи:

Оквирне границе Плана чине следеће кат. парцеле:

- кат. парцеле бр. 724, 723,722,721/1, 721/2, 721/3 и 721/4 КО Козличих и
- парцеле постојећих јавних саобраћајница:
кп. бр. 200,1078 и 1079, све у КО Рађево Село
кп. бр. 763 и 762 до тремеђе са кп. бр. 33 и 247 КО Грабовица
кп. бр. 1698 до тремеђе са кп. бр. 399 и 576/1 КО Грабовица

У обухват плана спадају и делови свих кат. парцела које се граниче са горе наведеним саобраћајницама и то у коридору ширине 10 метара обострано од осе тих саобраћајница. Коначне границе Плана биће дефинисане Нацртом плана.

Члан 3.

Члан 4 Одлуке мења се и гласи:

Рок за израду и доношење плана Генералне регулације за део насељеног места Горња Грабовица је јул 2015. године.

Члан 4.

Остале одредбе Одлуке остају непромењене.

Члан 5.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику града Ваљева“.

Скупштина града Ваљева
Број:350-58/15-07

Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.

25. На основу члана 246. став 1. и 247. Закон о раду („Службени гласник РС“, број 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14), члана 32. став 1. тачка б) Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07 и 83/14-др.закон) и члана 35. став 1. тачка б) Статута града Ваљева („Службени гласник града Ваљева“, број 19/07), Скупштина града Ваљева на седници одржаној дана 27. фебруара 2015. године, донела је

ОДЛУКУ О ОВЛАШЋЕЊУ ГРАДОНАЧЕЛНИКА ГРАДА ВАЉЕВА ЗА ЗАКЉУЧИВАЊЕ КОЛЕКТИВНИХ УГОВОРА

Члан 1.

Овлашћује се Градоначелник града Ваљева, да у име града Ваљева као оснивача закључује колективне уговоре за јавна предузећа, јавне службе и градске управе града Ваљева.

Члан 2.

Ову одлуку објавити у „Службеном гласнику града Ваљева“.

Скупштина града Ваљева
Број:011-3/15-04

Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.

26. На основу члана 32. став 1. тачка 9) и члана 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/07 и 83/14-други закон) и члана 35. став 1. тачка 9) Статута града Ваљева („Службени гласник града Ваљева“, број 19/08) Скупштина града Ваљева, на седници одржаној 27. фебруара 2015. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ОДЛУКУ О ИЗМЕНИ СТАТУТА УСТАНОВЕ ЗА ФИЗИЧКУ КУЛТУРУ "ВАЛИС" ВАЉЕВО

1.ДАЈЕ СЕ сагласност на Одлуку о измени Статута Установе за физичку културу "Валис" Ваљево број 59/2015 коју је донео Управни одбор Установе за физичку културу "Валис" Ваљево на седници одржаној 30.01.2015. године.

2.Ово решење објавити у "Службеном гласнику града Ваљева"

Скупштина града Ваљева
Број:110-6/2015-04

Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.

27. На основу члана 100. Закона о заштити животне средине ("Службени гласник РС" бр. 135/04, 36/09, 72/09 и 43/11), члана 20. став 1. тачка 11) и члана 32. став 1. тачка б) Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 129/07 и 83/14 - др. закон), члана 17. став 1. тачка 11) и члана 35. став 1. тачка б) Статута града Ваљева ("Службени гласник града Ваљева", бр. 19/08), Скупштина града Ваљева на седници одржаној дана 27. фебруара 2015. године, донела је

Програм² коришћења средстава Буџетског фонда за заштиту животне средине града Ваљева у 2015. години

I

Основни циљ Програма је расподела средстава Буџетског фонда за заштиту животне средине града Ваљева којим се финансирају планови, програми, пројекти и друге активности у области заштите и унапређења стања животне средине на територији града Ваљева, у периоду јануар-децембар 2015. године у складу са

² На овај Програм добијена је сагласност Министарства пољопривреде и заштите животне средине број 401-00-00388/2015-09 од 19.02.2015. године

Одлуком о буџету града Ваљева за 2015. годину ("Службени гласник града Ваљева", бр. 11/14).

II

Средства из тачке I овог Програма биће коришћена за финансирање следећих пројеката и активности:

Ред.бр.	Пројекат	Извршилац посла	Износ (динара)
1	Контрола квалитета ваздуха у граду	„Завод за јавно здравље Ваљево“	950.000,00
2	Мерење нивоа комуналне буке за дан и ноћ	Стручна институција	200.000,00
3.	Активности у ЗПД "Клисура реке Градац"	ЕКОД „Градац“ Ваљево	600.000,00
4	Наставак активности на реализацији пројекта Регионалне депоније у Каленићу	„ЕКО ТАМНАВА” Уб	4.000.000,00
5	Уклањање дивљих депонија са територије града Ваљева	ЈКП „Видрак” Ваљево	1.000.000,00
6	Ревизија постојећег ЛЕАП-а и израда Плана квалитета ваздуха за град Ваљево	Стручна институција	1.250.000,00
7.	Наставак радова на топлфикацији града Ваљева	ЈКП „Топлана“	6.000.000,00
8	Проширење мреже фекалне канализације у ободним насељима Града Ваљева	ЈП „Дирекција за урбанизам” Ваљево	13.000.000,00
9	Активности на санацији постојеће депоније у Ваљеву	ЈП “Дирекција за урбанизам” Ваљево	4.000.000,00
10.	Радови на одржавању зелених јавних површина, набавка садница за озелењавање простора	ЈП “Дирекција за урбанизам” Ваљево	3.000.000,00
11.	Активности на уклањању амброзије	ЈП “Дирекција за урбанизам” Ваљево	4.000.000,00
12.	Радови на регулацији канала у путном земљишту	ЈП “Дирекција за урбанизам” Ваљево	2.000.000,00

Укупно планирана средства : 40.000.000,00 динара.

III

Програм коришћења средстава, у обиму из тачке I овог програма, заснива се на проценим приходима Буџетског фонда за заштиту животне средине града Ваљева за 2015. годину.

IV

Расподела средстава за реализацију пројеката наведених у тачки I овог Програма вршиће се у складу са приливом и на основу приоритета које тромесечно утврђује Градоначелник града Ваљева, на предлог одељења надлежног за послове заштите животне средине.

V

Програм коришћења средстава Буџетског фонда за заштиту животне средине града Ваљева за 2015. годину објавити у “Службеном гласнику града Ваљева”

Скупштина града Ваљева
Број:501-2/15-07

Председник
Скупштина града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.

28. На основу члана 13. став 5. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“ бр.10/13 и 142/14), и члана 35. Статута града Ваљева („Службени гласник града Ваљева“ бр.19/08), Скупштина града Ваљева на седници одржаној дана 27. фебруара 2015. године, донела је

ЗАКЉУЧАК

1. УСВАЈА СЕ Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја града Ваљева за 2015. годину

2. Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја града Ваљева за 2015. годину објавити у „Службеном гласнику града Ваљева“.

**Скупштина града Ваљева
Број 320-7/2015-02**

**Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.**

ПРОГРАМ МЕРА ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА ВАЉЕВА*

Поглавље 1: Опште информације

1. Анализа постојећег стања

Својим географским и климатским карактеристикама рурално подручје града Ваљева пружа значајан потенцијал за развој различитих пољопривредних и непољопривредних делатности. Земљишне површине, уз повољне климатске услове и квалитетну примену агротехничких мера, пружају добре предпоставке за разноврснију и квалитетнију воћарску, сточарску, ратарску, па и шумарску производњу. У ратарској производњи и даље доминирају житарице. У сточарском фонду још увек је велики број говеда, оваца, свиња, коња и нарочито живине. Код воћарске производње најобимнија је производња шљива и малина, али се доста гаје и крушке, јабуке, вишње, ораси и купине. Последњих година интензивира се органска производња за коју постоје скоро идеалне предуслови (очувана природна средина и

велики удео екстензивних засада лакше адаптивних на органски начин производње), а едукацијом пољопривредника, од стране стручних служби града Ваљева, овај вид пољопривредне производње се све више развија.

Око 65% укупне територије града Ваљева чини пољопривредно земљиште (58.521 ха), које се одликује релативно малом просечном заступљеношћу ораничних површина (53.5%) упоређујући са просеком Србије. Велики је проценат заступљеношћу воћњака и винограда (8.9%), ливада (10.6%) и пашњака (11.1%). На територији града Ваљева послује 8.815 пољопривредних газдинстава.

Примарна пољопривредна производња омогућава развој прехранбеног сектора: сектор замрзнутог воћа и поврћа, производња сокова, производња меса и млека, производња кондиторских производа.

У извозу доминирају воће и производи од воћа (51%), жива стока (20%), млеко и млечни производи (15%), пића (7%), и то тржиште ЕУ апсорбује 51%, тржиште ЦЕФТА 39% и остала тржишта 10% у укупном извозу од преко 110 милиона \$.

Скромно заступљена плодна земљишта (I и II бонитетна класа) лоцирана су у равничарско-долински атарима, у комплексимас урбанизованим деловима простора, па су стога и угрожена стихијским ширењем насеља.

Апсолутна већина пољопривредних површина има већи број озбиљних ограничења за интензивну обраду, тако да је њихово еколошки одрживо и економски рационално коришћење условљено развојем сточарства, посебно млечно-месног говедарства и овчарства на целој територији општине.

У целини гледано, структура коришћења пољопривредног земљишта и развоја пољопривреде града Ваљева усклађена је са природним погодностима и ограничењима.

У складу са изузетним агроеколошким погодностима, брезуљкасто-брдовити терени, који се простиру у висинском појасу 250-500м. н.в. традиционално су усмерене на производњу шљиве, малине и других врста јагодастог воћа посебног квалитета.

Захваљујући специфичним микрорељефним и хидролошким утицајима, брдско-планински предели су, такође, погодни за рентабилну производњу квалитетног воћа, напоредо са коришћењем бујне вегетације пространих природних травњака за развој говедарства и овчарства, уз искоришћавање природних предиспозиција за примену биолошких/еколошких метода производње хране.

Међутим, несумњиво еколошке предности наслеђене производне оријентације угрожене су

*Овај Програм је Решењем Министарства пољопривреде и заштите животне средине добио сагласност број 320-00-01448/2015-09 од 24. фебруара 2015. године

већ дуже време бројним утицајима, који се могу сажети у следеће групе проблема:

- Главни тржишни вишкови ваљевске пољопривреде (месо, млеко, јаја и воће) спадају у ред скупљих намерница, које наилазе на баријеру куповно способне тражње на домаћем тржишту, а од половине прошлог века на све већа ограничења у извозу, која кулминирају током кризних година, када је дошло до потпуног одсецања од светских трговинских токова и колапса прехранбене индустрије, чему је одолео само извоз свеже и замзнуте малине;

- Исувише уситњен земљишни посед недозвољава успостављање повољних релација, посебно земљишта према радној снази и механичкој опреми, којима се обезбеђује остваривање задовољајућег нивоа пољопривредног дохотка, с једне, и ценовна конкурентност пољопривредних производа, с друге стране, што представља један од главних узрока друштвене, производне и економске пасивизације пољопривредних домаћинстава и старења пољопривредне популације.

Пољопривреда града Ваљева се данас доминантно ослања на допунски рад запослених у неаграрним делатностима.

- Слаб квалитет и низак ниво опремљености пољопривреде одговарајућим врстама машина и уређаја, нарочито ако се ради о машинама за осавремењивање производње, транспорта и складиштења пољопривредних производа, опреми стајског смештаја у складу са савременим хигијенским стандардима, специјализованим машинама за негу и експлоатацију воћних засада, што представља битно ограничење за искоришћавање природних компаративних предности града Ваљева;
- Успорена дифузија научно – техничког прогреса, савремених еколошких стандарда, економског знања и тржишних информација у пољопривредну праксу, не само због ниског нивоа општег и стручног образовања претежног дела пољопривредних произвођача, већ пре свега због непостојања одговарајуће инфраструктуре развоја, контроле примене и атестирања средстава за заштиту биљака од болести и штеточина, санитације сеоских насеља и сл.

- Слаба инфраструктурна опремљеност села, као последица вишедеценијског запостављања развојних проблема пољопривреде и руралних подручја у политици укупног економског, а посебно регионалног развоја.

Заштићена природна добра

На територији града Ваљева заштићена природна добра чине 5,1 % територије града Ваљева.

До сада су под заштиту стављена следећа природна добра:

-Предео изузетних одлика „Клисура реке Градац“ (Ваљevo), површине од око 1.268 ха.

-Строги природни резерват „Црна река“ (Ваљevo), површине од око 60 ха.

Клисура реке Градац - Клисура реке Градац, предео изузетних одлика који обухвата клисуру реке Градац, са Дегурићком, Краљевом, Високом, Градском и Баћином пећином, површине 1269 ха. Овде припада и споменик културе од великог значаја – манастир Ћелије. Мало је река у Србији са тако интересантним хидрографским обележјима свога водотока, хидрогеолошким особеностима сливног подручја и непосредним, животним значајем за становништво у својој околини, као што је река градац. Река Градац, водом најбогатија саставница Колубаре, усекла је генералним правцем југ-север клисурасто-кањонску долину дужине 22,7 км. Од саставака Буковске реке и Забаве (364 мнв), где уствари настаје, до ушћа у Колубару (183 мнв), ова река, мерено речним коритом, има дужину око 28 км и укупни пад од 187 м. Просечан пад од свега 7 промила сведочи о доста уравнотеженом уздужном профилу. Површина топографског слива реке Градац је 168 км² а средњи вишегодишњи протицај на ВМС Дегурић износи 3.028 л/с. Површина овог заштићеног природног добра је 1.268 ха. Обухвата насеља Дегурић, Белић, Богатић, Лелић, Бачевци, Ковачице и Бранговић. Дегурићка пећина се налази се на клисури реке Градац, лако доступна посетиоцима, непосредно иза хидроцентрале у Дегурићу (200 м узводно) и представља највећи спелеолошки објект у ваљевском крају и спада у најбоље истражене пећине у рељефу Србије. Спада у пећине изворског типа и једина је са сталним подземним током у целом сливу реке Градац. Врело из пећине има средњи проток од 121 л/с и улива се у реку Градац. Под заштитом као споменик природе и у оквиру ЗПД »Клисура реке Градац« деценијама је објект истраживања стручњака разних профила (биолога, спелеолога...). Станиште је ретко

велике и богате популације слепих мишева и по томе реткост на Балкану.

Црна река, строги природни резерват површине 60,16 ха у катастарској општини Дивчибаре, на планинском масиву Маљен са мешовитим шумским састојинама, које чине: бели и црни бор, бреза, буква, нешто јеле, храста китњака, јаребике и других врста. Установљен је режим заштите II степена, којим су забрањене све активности, осим активности на заштити биодиверзитета. Дивчибаре су планинско поље које се пружа од Црног врха, Паљбе, Голупца до Великог брда. На Дивчибарама постоје четири строга резервата природе: Црна река, Чалачки поток, Забалац и Вражји вир.

Поред тога, Завод за заштиту природе је обрадио неопходну документацију за проглашење следећих природних добара, али заштита још није у функцији, јер није било одговора на ову иницијативу:

Споменик природе „**Таорска врела**“ (Ваљево), предлог за заштиту добра на површини од око 54 ха упућен је локалној самоуправи маја 2002. године;

Споменик природе „**Петничка пећина**“ (Ваљево), предлог за заштиту добра на површини од око 8 ха упућен је локалној самоуправи марта 2007. године;

Таорска врела обухватају површину од 54 ха. Таорска врела су предложена за заштиту од стране Завода за заштиту природе Србије као споменик природе - значајно природно добро III категорије од локалног, општинског значаја. Предлогом је обухваћен природни амфитеатар изворишта Таорског врела од корита Скрапежа до заравни изнад врела, укључујући и просторну челенку леве периодске притоке врела. Специфичност овог подручја, поред његове лепоте, је удаљеност од градског подручја. Оно се налази на самом ободу територије града и од Ваљева је заклоњено ланцем ваљевских планина. Његов положај и забаченост је отежавајућа околност за реализовање послова заштите и то је тражило озбиљна финансијска средства.

Петничка пећина, споменик природе површине 8,10 ха, налази се на 7,5 км југоисточно од Ваљева. На месту где се равница Колубаре, преко благих таласа изграђених од језерских седимената, сучељава са стрмим, шумовитим падинама, изграђеним од тријаског кречњака, види се улаз у Петничку пећину. Отвор има облик равностраног троугла. Налази се на северној падини, делимично литици, брда Осој. На тој страни брда налазе се два улаза у пећину - нижи који је приметан из даљине и виши који је скривен у шуми. Повучен

величином улаза народ их је звао Велика и Мала пећина, иако је прва пре поткапина, која се читава види са улаза, док је друга представљена дугачком и разгранатом мрежом пећинских канала. Присутни су подземни крашки облици са специфичним и ретким хидролошким својствима и станиште различитих врста слепих мишева.

Ваљевске планине су пространи планински грбен који оријентационо захвата територију између масива Медведника на западу и Сувобора и Рајца на истоку. Овај простор обухвата делове територије града Ваљева и општина Љиг, Мионица, Горњи Милановац, Пожега и Косјерић и има површину од око 100.000 ха, а границе подручја оријентационо су утврђене Регионалним просторним планом. Завод за заштиту природе је такође у неколико наврата предузео додатна истраживања Ваљевских планина у циљу испитивања објективних могућности за интегралну заштиту овог планинског масива. Истраживања су показала да због претходних активности на заштити и других разлога (Клисура реке Градац фрагментира цео планински масив и не би био обухваћен новом заштитом, дислоцираност терена и већи број дозвола за експлоатацију минералних сировина у зони Букова - јужно од Клисуре реке Градац итд.) нову заштиту треба раздвојити по следећим масивима: Медведник, Велики и Мали Повлен, Маљен (са или без Дивчибара) и Суворор-Рајац.

У оквиру активности на успостављању ЕМЕРАЛД мреже, Завод је прикупио неопходне податке за укључење зоне Сувобора у ову мрежу. Такође, на основу посебних истраживања већи део масива Ваљевских планина од Медведника, Повлена, Маљена до Сувобора је дефинисан као ИБА подручје, односно подручје значајно за заштиту станишта ретких и угрожених врста птица. Масиви Повлена и Сувобора, као засебне целине су добиле статус одабраних подручја за дневне лептире (ПБА). Већи број доступних информација у до сада завршеном поступку истраживања указује да ће део Ваљевских планина имати статус ИПА подручја.

Орахова стабла стављена су под заштиту као угрожена биљна врста на подручју града. Забрањена је сеча и оштећења која могу да проузрокују уништење сваког појединог ораховог стабла, док се болесна стабла и стабла намењена за коришћење у научне сврхе могу сећи само на основу општинског акта.

У ваљевском крају се одржава велики број манифестација: књижевне, спортске, музичке и привредне. Оне привлаче велики број посетилаца који су углавном становници Ваљева и околине или су то специфичне

манifestације које привлаче људе сличних интересовања и из окружења. Издајамо манифестације: Дани малине, Дани купине, Дани гљива, Лековитим стазама ваљевских планина, Златни опанак, Светосавска трка, Сабор на Повлену, Туцијада у Оглађеновцу, Фестивал ваљевског изазова, Повлен рели, Петровдански дани, Фестивал дуван чварака.

УВОД

1.1.1. Географске и административне карактеристике

Град Ваљево је важан и динамичан, саобраћајни, туристички и културни центар западног дела Србије. Ваљево је град у ком се стичу и користе знања и нове технологије, то је град предузетништва, чистих технологија и

сигурног живљења. Своје програме развоја планира у складу са принципима људских и мањинских права, здравља и заштите животне средине.

Ваљево се налази у западној Србији и административни је и привредни центар Колубарског округа који обухвата и општине Мионица, Осечина, Уб, Лајковац и Љиг. Према попису из 2011. године, Ваљево има 90.312 становника, на површини од 905 км². Од укупног броја становника, 59.073 је градско, а 31.239 сеоско становништво. Ваљево представља природну географску целину и економски повезан простор који поседује изграђену комуникацију између 78 насељених места са Ваљевом као урбаним насељем.

Табела. Основно поређење града и окружења (површина и становништво), 2011.

	Површина (км ²)	Удео у укупној површини (%)			Број становни ка*	Удео у укупном броју становника (%)			Густина насељености (бр.Стан./км ²)
		Града	Области	Србије		Града	Области	Србије	
Урбана зона	323	35,69	13,06	0,37	59.073	65,4	33,85	0,8	182,9
Рурална зона	582	64,31	23,52	0,66	31.239	34,6	17,9	0,4	53,7
Град	905	100	36,58	1,02	90.312	100	/	1,26	99,8
Колубарска Област	2.474	/	100	2,80	174.513	/	100	2,4	70,5
Србија	88.361	/	/	100	7.186.862	/	/	100	81,3

*Извор: РЗС

Географски положај је веома повољан (Удаљеност од Београда 100км, Новог Сада 141км, Ибарске магистрале – 30км, 92км од ауто пута Београд – Загреб, 90км Београд-Ниш, 80км од границе са БиХ, Хрватском 145км, мађарском 254км и 352км железницом од Луке Бар.

Подручје града се састоји од 78 насеља. Осим специфичности самог града Ваљева, могу се уочити три главна типа урбанизације и структуре насеља. У долини Колубаре насеља су гушћа и пружају се дуж северних обала реке и доминантних саобраћајница које се ту налазе (пут и пруга). Насеља су збијена са тенденцијом даљег уситњавања посела и интензивније изградње нових стамбених и економских објеката. У северној зони побрђа, насеља су махом лоцирана у увалама и мањим котлинама, али и на блажим превојима. Мање су збијена и уз окупину се налазе пољопривредне површине мање или средње величине (Ваљевска Каменица, Бранковина итд.). На простору Ваљевске подгорине и обода планинског венца насеља су најчешће разбијена, домаћинства су раширена на већој површини, а стамбени и

економски објекти се граде на блажим падинама, проширеним долинама водотокова и на, од ветра, заклоњенијим местима (Дивчибаре, Лесковице, Поћута). Највећи број насеља (59) се налази у висинском појасу од 200-500 м.н.в., мање у појасу преко 500 м.н.в. (14) и до 200 м.н.в. (5). Изнад 800 м.н.в. налазе се делови 6 катастарских општина (Дивчибаре, Мијачи, Ребељ, Суводање, Таор и Вујиновача). Просечна међусобна удаљеност сеоских насеља креће се између 3 и 4 км.

1.1.2. Природни услови и животна средина

Рељеф

Подручје града Ваљева има низијске и брдско-планинске карактеристике, с тим да преовлађују терени између 200 и 600 мнв (око 70% укупне територије). Најнижа тачка је у котлинском делу реке Колубаре око 130 мнв, а највиша је врх Мали Повлен на планини Повлен са 1347 мнв. Природне целине обухватају морфолошке и сливне површине града. Морфолошке целине чине планинско подручје (обухвата северни део масива Ваљевских планина и покрива око 228

км² или 25,2% укупне територије), подгорина (обухвата дно и ниже делове Ваљевске котлине и покрива око 490 км² или 54,1% укупне територије) и долиноско подручје (обухвата средњи ток Колубаре и Уба, а простире се на око 186 км² или 20,6% територије града).

Велика рашчлањеност, нарочито у планинском делу, условила је сложену структуру површина према нагибу терена. Терени са нагибом до 5% захватају велики део (око 45%) града. Терени са нагибима од 5% до 10% заузимају око 24% подручја града и простиру се у западном делу и у планинском подручју на Дивчибарама, у околини насеља Бачевци, Горње и Доње Лесковице, Стубо и сл. нагиби терена преко 30% имају најмање учешће. Преовлађују јужне експозиције у односу на северне, а најзаступљеније су западне и источне експозиције. Неутралне експозиције преовлађују у северном делу града, док је у јужном делу града већа заступљеност северних и јужних експозиција.

Орографске и хидрографске карактеристике

Највећи део територије града Ваљева богат је површинским и подземним водама. Густина речне мреже је доминантно везана за слив Колубаре и Саве, док се врло мали део јужног обода града одводњава према Западној Морави и према Дрини. Карактеристично за овај простор је постојање крашких зона без или са минималним појавама површинских вода, као и распрострањене појаве подземних термалних вода у и по ободу долине Колубаре.

Подземне воде: У оквиру тријаских кречњака формиране су карстне издани које се одводњавају преко већег броја мањих или већих карстних врела. Нека од ових врела каптирана су за потребе водоснабдевања града (Пакље). Дубина ових издани на просторима карстних површи отежава експлоатацију воде и чини ове површине безводним и сувим. У долини Колубаре, испод неогених седимената а унутар зоне тријаских кречњака констатовано је присуство термалних вода нижих температуре (до 30°C) од којих се на територији града Ваљева, експлоатише само вода у Петници са дубине до око 600м.

Површинске воде: Највећи део територије Ваљева одликује густа и развијена речна мрежа. Ваљево као град лежи на четири реке: Јабланица, Обница, Колубари која настаје спајањем ове две у самом граду и реци Градац. У јужној, планинској зони, захваљујући доминантним кречњачким површинским формацијама, већина водотока је у свом горњем

али и средњем току усецала дубоке речне долине клисурастог и кањонског типа. Протицај је релативно стабилан током читаве године са израженим растом водостаја током кишног периода у пролеће и у касну јесен. Бујичне појаве су честе и поред релативно великог броја антиерозивних објеката у горњем и средњем току једног броја водотока. У крашким зонама неколико површинских токова је попримило периодични ток (Суваја, Сушица), док је регистровано и неколико правих понорница. Део речног корита Колубаре на потезу од настанка до изласка из градске зоне Ваљева, је уређено и обале стабилизване. Вештачке хидроакумулације су малобројне (два мања језера) и углавном у функцији заштите од поплава и бујица. На реци Јабланица око 15 км узводно од Ваљева, изграђена је брана „Стубо-Ровни“ којом ће се формирати акумулација „Стубо-Ровни“ запремине око 50 мил.м³, која ће се користити за: снабдевање водом градова Ваљево, Лазаревац, општина Лајковац, Уб и Мионица, обезбеђење биолошког минимума у Јабланица низводно од бране, обезбеђење протока на захвату на реци Колубари за ТЕ-ТО „Колубара“, ублажавање поплавног таласа и производњу енергије.

Клима

Планинско залеђе на западу, југозападу, југу и југоистоку и отворена долина Колубаре према северу, североистоку и истоку, с обзиром на одређени степен континенталности, условљавају умерено-континентално поднебље с извесним специфичностима које се манифестују као елементи субхумидне и микротермалне климе. Прелазна годишња доба одликују се променљивошћу времена, са топлијом јесени од пролећа, док је лети услед померања субтропског појаса високог притиска према северу, подручје Ваљева често под утицајем тзв. азорског антициклона, са доста стабилним временским приликама и повременим краћим плусковима локалног карактера. Зими су временске прилике под утицајем циклонске активности са Атлантског океана и Средоземног мора, као и зимског тзв. сибирског антициклона. Клима овог подручја је пријатна за човека, јер нема већих колебања ни једног климатског елемента. На опште географско-климатске услове ваљевског краја утичу близина пространог Панонског басена и прелазак из равничарских ка брдско-планинским подручјима, са одређеним степеном континенталности. Клима ваљевског краја може се окарактерисати као умерено-континентална.

Табела 2. Климатски показатељи

	Град
ТЕМПЕРАТУРА	
Просечна температура ваздуха – јануар (°Ц)	-0,2
Просечна температура ваздуха – јул (°Ц)	21,4
Просечна температура ваздуха – годишња (°Ц)	11
Средњи број мразних дана – годишње	87,8
Средњи број тропских дана – годишње	26,2
ВЛАЖНОСТ ВАЗДУХА	
Просечна влажност ваздуха – годишња (%)	74,6
ТРАЈАЊЕ СИЈАЊА СУНЦА	
Просечан број ведрих дана – годишње	64,4
Просечан број облачних дана – годишње	184
ПАДАВИНЕ	
Просечна количина падавина – годишње (мм)	785,7
ПОЈАВЕ	
Просечан број дана са снегом – годишње	30,9
Просечан број дана са снежним покривачем – годишње	40
Просечан број дана са маглом – годишње	23,0
Просечан број дана са градом – годишње	1,5

Средњи ваздушни притисак у Ваљеву износи око 998 мбара. Промене ваздушног притиска су знатно веће у зимском, него у летњем периоду. Средња годишња температура је 11 °Ц. Најхладнији је месец јануар, а најтоплији јул и август. У подручју Ваљева средња годишња сума осунчавање је 198,9 часова, са најсунчанијим месецом, јулом (281,8 часова) и најоблачнијим, децембром (68,6 часова).

Падавине у Ваљевском крају имају обележје средњеевропског, подунавског режима годишње расподеле. Средња годишња висина падавина у Ваљеву износи 785,7 мм; најкишовитији месец је јун, са 100,1 мм, а најсувији фебруар, са 45,9 мм.

Снега у Ваљевском крају просечно има 30,9 дана. У великом делу колубарског и тамнавског слива је средња годишња учестаност дана са снежним покривачем до 40 дана. Просечан први дан са снежним покривачем у Ваљеву је 1. децембар. Просечан последњи дан са снежним покривачем у Ваљеву је 16. март, а на највишим теренима после 1. маја.

Биодиверзитет

Шуме на територији града Ваљево припадају Подрињско – Колубарском шумском подручју. Укупна површина шума и шумског земљишта износи 27.240,33 ха. Степен шумовитости је 30% у односу на оптималан од 35% утврђен просторним планом Републике Србије. Остварено је око 0,3 ха површине шума по становнику. Површина шума и шумског земљишта у државном власништву на територији града Ваљево износи 7.885,33 ха. Од тога шуме и шумско земљиште заузимају 7.566,54 ха или 95,96%, а остало земљишта заузимају 335,34 ха или 4,04%. Шуме заузимају површину од 7.185,66 ха, а шумске културе

(вештачки подигнуте састојине старости до 20 год,) заузимају површину од 197,75 ха, односно укупно обрасла површина у државном власништву износи 7.383,41 ха. Укупна необрасла површина у државном власништву износи 518,47 ха. Од тога 183,13 ха је шумско земљиште које треба превести у шумске културе (пошумити), а 335,34 ха представља остало земљиште (земљиште за остале сврхе, неплодно земљиште, заузеће).

Површина шума у приватном власништву на територији града Ваљево износи 19.355 ха. У државном фонду доминирају лишћари са учешћем у укупној запремини од око 86% и учешћем у укупном запреминском прирасту од око 82%. Од врста дрвећа најзаступљенија је буква, која у укупној запремини учествује са 70% и запреминском прирасту са 67%.

Подручје Ваљево обилује разним биљним врстама. На 38 км југоисточно од Ваљево налази се Дивчибаре, познато планинско туристичко место друге категорије. Дивчибаре су познате по ливадама са меком травом. Четинарске шуме су од највећег значаја, те се најчешће јављају бели, црни бор, јеле, смрча, клека и планинарски бор. Од листопадних дрвећа су најзначајнији: буква и бреза, бели јасен, храст, цер и др. Дивчибаре су 7 км дугачка, 3 км широка висораван, препуна благих и заталасаних брежуљака и висова и изузетне питомине. Налази се на планини Маљен, са просечном надморском висином од 1.000 м. Подручје Дивчибара обилује речицама, изворима и потоцима који припадају сливовима Колубаре и Западне Мораве. Између осталих то су: Буковска река, Црна река, Козлица, Крчмарска река, Црна Каменица. Најинтересантија је река Манастирица која

прави водопад висок око 20 м, којег мештани зову Скакало.

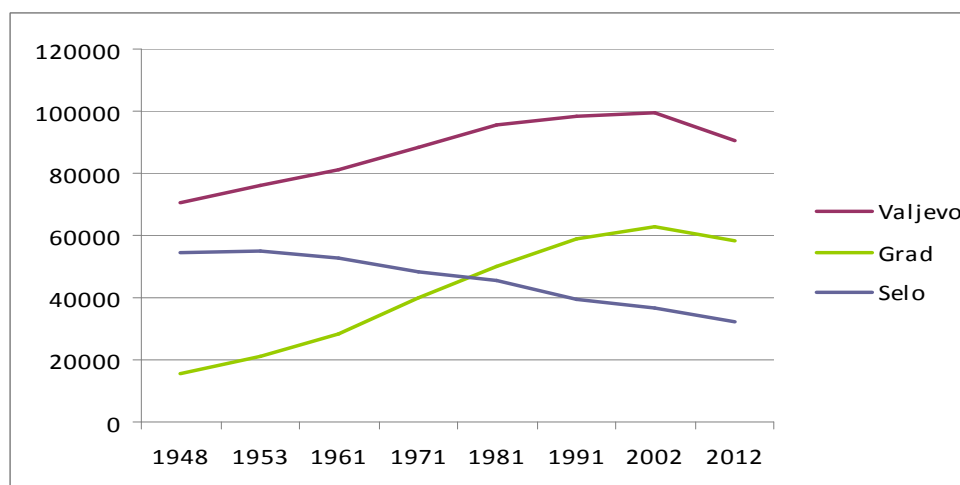
Вегетација и животињски свет Осим вештачких биљних култура (воћњаци, поврћњаци, жита и вештачке ливаде), територија општине Ваљево садржи значајне површине под аутохтоним ливадама и шумама. У долинама река карактеристичне су заједнице врбе и тополе (*Populeto-Salicetum*). Од шумских заједница на висинама изнад 300 метара доминирају заједнице храста (храст и бели граб – *Quercetum confertae cerris*) и на већим висинама по ободу и гребену планинског била буква у типичној асоцијацији *Fagetum montanum serbicum* и *Fagetum moesiaca herbogum*. Четинара има на мањим површинама и углавном су вештачког порекла као резултат својевремених акција пошумљавања голети. Овде доминира црни и бели бор, јела и смрча. У смислу аутохтоног биодиверзитета, значајне су површине под старим буковим шумама на Повлену, Буковима и, нарочито, Медведнику, као мешовите заједнице храста и букве на ширем простору Повлена и падинама Маљена. Значајна је појава распрострањења божиковине (*Plex aquifolium*). На падинама Повлена описане су ретке појаве заједница медвеђе леске (*Corylis colurna*), црног грабића (*Ostrya carpinifolia*) и црног јасена (*Fraxinus ornus*). Брдске ливаде и пашњаци су карактеристичне на масивима Маљена, Повлена и Јабланика. Доминирају асоцијације типа *Agrostis vulgaris*, *Festuca valesiaca*, *Cynosurus cristati*, *Koelerietum montane* и сл. Животињски свет на овим просторима је углавном типичан за шире просторе северозападне Србије. Од крупне дивљачи присутна је срна, лисица, јазавац и неколико врста куна, као и видра која је у већини других крајева Србије постала реткост. Појаве вукова су ретке а изузетно ретко се дешава да медвед напусти масив Таре и пређе на територију Ваљевских планина. Гнездишта

белоглавог супа и орлова у сливу Дрине омогућавају појаву ових птица и на планинама Ваљева. Крупне птице мочварице се редовно уочавају на рекама и малим језерима и махом су везане за редовне миграције. Ситни сисари, водоземци и гмизавци су такође типични и заступљени су махом све врсте регистроване за шири простор СЗ Србије. Најређе врсте, укључујући и регионалне и локалне ендемите везане су за фауну која насељава пећине и јаме у карстним пределима Ваљева. На жалост, у Ваљеву ни до данас не постоји обједињен регистар ретких и заштићених биљних и животињских врста.

СТАЊЕ И ТРЕНДОВИ У РУРАЛНИМ ПОДРУЧЈИМА

1.1.3. Демографске карактеристике и трендови

Број становника у руралном подручју Ваљева се смањивао у последњих 60 година. Према званичним подацима пописа из 2012. године број становника у руралном Ваљева подручју је 31.296 што је за око 4.500 људи мање у односу на попис из 2002. године. За разлику од претходног периода до 2002. године где се број становника у граду константно повећавао у последњих десет година дошло је до смањења броја становника како у граду тако и у селу.

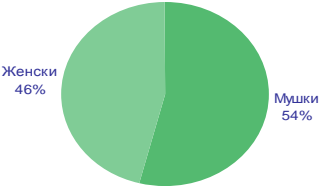
Кретање броја становника у руралном и урбаном подручју Ваљева.

Извор: Завод за статистику Републике Србије

Према квалитативним подацима један од основних разлога одлива становника из руралног подручја је доживљај живота у граду као атрактивнијег у односу на село. Становници села живот у граду доживљавају као атрактивнији јер им омогућава већу удобност и већи број различитих стимулација какав немају у селима.

У руралном подручју Ваљева живи 53,8% становништва мушког пола и 46,2% женског пола. Структура становништва према полу показује највећу разлику између мушкараца и жена у старосној групи од 19 до 29 година. У овој старосној групи се налази 61% мушког

становништва и 39% женског становништва. Према мишљењима становника анкетираних села један од разлога овакве структуре јесте одлив женске популације која села напушта раније и чешће од мушкараца из различитих разлога социолошко - психолошке природе. Основна хипотеза је да су мушкарци као будући носиоци пољопривредних газдинстава интензивније стимулирани од стране родитеља и других ауторитативних фигура да остану у селима док су жене стимулисане да заснују брачне и друге партнерске заједнице у урбаном подручју.

	Тотал	Старост (%)					
		до 18	19 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 64	65+
							
Пол	2000	217	257	218	310	538	460
Мушки	53.8	50	61	55	55	52	53
Женски	46.2	50	39	45	45	48	47

Структура становништва по полу и старости у руралном подручју Ваљева.

1.1.4. Диверзификација руралне економије

Главни економски потенцијал села Ваљевског краја представља пољопривреда - акценат је на воћарству и сточарству и на преради воћа и млечних производа. Такође предузетништво је у мањој мери заступљено код појединих становника. Виша прерада прехранбених производа, сеоски туризам, ручна радиност, традиционална текстилна производња и израда сувенира су само неке од активности које су потенцијал, али је потребно још доста

системског рада, улагања и подршке да постану самоодрживи.

У последње време, уочљиво је интензивно раслојавање пољопривредних домаћинстава где се издвајају домаћинства која почињу да се преоријентишу на интензивну и специјализовану производњу (воћарство: малина, купина, јабука, шљива; сточарство: фарме јунади и свиња; живинарство и постепени раст производње рибе у рибањацима мале и средње величине).

Табела.3 Број предузећа по делатностима и величини у граду Ваљеву, 2014. година

	Број предузећа				Удео у укупном броју предузећа (%)			
	велика	средња	мала	укупно	велика	средња	мала	укупно
Пољопривреда, шумарство и рибарство	0	0	39	39	0,00	0,00	3,64	3,64
Прерађивачка индустрија	3	5	331	339	0,28	0,47	30,93	31,68

У сектору пољопривреде, шумарства и рибарства послује 39 предузећа са 200 запослених. У 2012. години извезено је живих животиња у вредности од 9 милиона \$.

Табела 4. Број радника у предузећима по делатности и величини предузећа, град Ваљево, 2014. година

	Број радника у предузећима				Удео у укупном броју радника у предузећима (%)			
	велика	средња	мала	укупно	велика	средња	мала	укупно
Пољопривреда, шумарство и рибарство	0	0	200	200	0,00	0,00	1,64	1,64
Прерађивачка индустрија	4.661	564	2.335	7.560	38,33	4,64	19,20	62,18

Табела 5 Структура предузетничких радњи по делатностима, 2014. година

	Број предузетничких радњи	Удео у укупном броју предузетничких радњи (%)
Пољопривреда, лов и шумарство	18	0,60
Рибарство	0	0,00
Прерађивачка индустрија	616	20,56

У граду Ваљеву постоје бројни мали капацитети за прераду воћа и поврћа, производњу и прераду меса и млека, алкохолних пића и минералне воде, сточне хране, чајева и прераду дувана. Прехрамбени сектор Ваљева у 2012. години извезао је воћа у вредности 10,4 милиона \$.

Могућности диверзификације руралне економије

Ваљевски крај обилује бројним, изузетно атрактивним елементима туристичке понуде. Релативно повољан географски положај на важним магистралним путним правцима и близина потенцијалних тичких емитивних тржишта, богатство културног наслеђа на релативно малом простору, уклопљеност културног богатства у туристички атрактивна природна подручја са више заштићених природних области (клисура Градца, Јабланице, ваљевске планине), већи број манастира и мошти два свеца, велики број знаменитих личности пониклих са овог подручја, догађаји везани за националну историју омогућили су да се Ваљево издвоји као аутентична туристичка дестинација. Као посебне целине, поред градског језгра, издвајају се:

- Дивчибаре, планинско-туристичко место
- Бранковина, културно-историјски комплекс
- Петница, спортско-рекреативни центар
- Манастири

Географски положај, природни фактори, културно-историјско наслеђе, јасно говоре да ово подручје може, поред планинског туризма на туристичкој дестинацији Дивчибаре, да развија следећа туристичка кретања: екскурзиони туризам (ђаци, студенти, пензионери...), верски (Лелић, Ђелије, Пустиња, Јовања, Грачаница...), образовни (едукативне радионице), спортски (планинарење, бициклизам, слободно пењање...), манифестациони (Џез фест, Тешњарске вечери, Дан малине, Дани купине, Дани гљива, Лековитим стазама ваљевских планина, фестивал Дуван чварци...) и сеоски туризам.

1.1.5. Рурална инфраструктура

Саобраћајна инфраструктура

Мрежу саобраћајница на територији града Ваљева чине некатегорисани и локални путеви, као и делови регионалних и магистралних путева који прелазе преко територије Града. Трасом некатегорисаних путева које се пружају преко једне катастарске општине (села), остварује се веза са локалним путевима који повезују више села, и коначно локалним путевима се остварује веза са деловима регионалних и магистралних путева који прелазе преко територије Града.

Табела 6. Дужина путева, 2014. година

	ГРАД (км)	Удео савременог коловоза - асфалта у укупној дужини путева (%)
Дужина путева - укупно	498,3	100
Савремени коловоз - асфалт	411,1	82,5
Државни путеви	90,2	100
Прва реда	90,2	100
Путеви	172	100
Прва реда	151,2	87,9
Општински путеви	236,1	100
савремени коловоз	169,7	71,9

* Извор: Просторни план града Ваљева, на основу података Републичке дирекције за путеве

Присутни су државни путеви првог реда (раније магистрални путеви), М-4 и М-21 дужине 90,2 км, државни путеви другог реда (раније регионалним путевима), дужине 172 км и општински путеви (раније локалним путевима) у дужини од 236,1 км. Не тако давно, извршено је измештање деонице државног пута Другог реда Р-211 изградњом нове трасе у дужини од 11 км око акумулације “Стубо Ровни“. Осим локалних (општинских путева) на територији града Ваљева има 250 км некатегорисаних путева и око 200 км улица.

Према истраживањима, преко 80% становника ваљевских села користи локални аутобуски саобраћај. Ово омогућује и околност да у 65% села постоје редовне аутобуске линије. Проблем је путна мрежа, углавном лошег квалитета због неодржавања, проблемима са клизиштем и последицама поплава, аутобуси су повремено – нарочито празницима пренатрпани, технички често неисправни што угрожава безбедност путника. Железнички саобраћај користи приближно 10% становништва чија су насеља на правцу пруге Београд-Бар.

На смањење броја путника и пад рентабилности готово свих приградских линија протеклих година, имали су директног утицаја пад привредних активности и последично смањење мобилности становништва, као и кретање показатеља степена моторизације тако што се на нашем подручју посматрано у периоду 2000-2009.г.:

- број путничких аутомобила увећавао у просеку за 1.069 аутомобила годишње, што за 9 година износи 9.621 аутомобила, док раст изражен у процентима износи 36,3 %,

- у истом периоду број аутобуса бележи благо али сталан пад, па је тако број аутобуса у 2000.г. износио 248, а у 2009.г. 227, што представља пад за 8,5 %, првенствено због укидања седам путних приградских линија из разлога рентабилности.

Поред обуставе саобраћаја на појединим путним правцима, у циљу ублажавања негативног

ефекта смањења броја путника, превозници су увели у саобраћај аутобусе мањих капацитета – минибус.

Електро мрежа

Према оријентационим подацима око 40% укупне електромереже у руралном подручју Ваљева захтева реконструкцију. У редовном програму изградње и реконструкције нисконапонске мреже јавног предузећа Електро Србија Краљево д.о.о. (ограник електродистрибуција Ваљево) биће реконструисана комплетна мрежа. Имајући у виду да локална управа има ограничен утицај на спровођење програма републичких јавних предузећа највећи низ акција је ће бити усмерен на обезбеђивање додатних средстава из различитих спољашњих финансијских извора како би се овај процес убрзао.

Телекомуникациона инфраструктура

Телекомуникациона структура у последњим годинама постиже значајан напредак у развоју фиксне телефоније и приступа интернету. Обезбеђеном и у функцији АДСЛ опремом, сва села (осим Бабине Луке) западно, северно и источно од Ваљева имају квалитет саобраћаја и доступност телекомуникационим услугама на истом нивоу као и у граду Ваљеву – фиксна телефонија без двојника, мобилна телефонија, интернет, IPTV. Квалитетном, подземном присупном мрежом је покривено преко 85% домаћинстава овог дела града. Јужни део руралне територије града Ваљева (од Совча и Вујиноваче на западу до Горњих и Доњих Лесковица на југу), заједно са Клинцима и Паунама, немају изграђену квалитетну кабловску приступну мрежу и већина претплатника је решена бежичном фиксном телефонијом (уместо кабла се користи бежични пренос, са тарифом и нумерацијом фиксне телефоније). Коришћење интернета је код њих могуће, али мањим брзинама. Мањи део претплатника на наведеној територији има

фиксне телефоне разведене кабловима по стубовима, што ће се у наредном периоду напустити и потпуно прећи на бежичну телефонију (ради се брдовитом и ретко насељеном подручју).

Мобилном телефонијом је покривено преко 95% домаћинства општине, а у даљем периоду ће се

радити на унапређењу постојећих базних станица 4Г сигналом (брз интернет преко мобилне телефоније) и изградња нових, које треба да подигну квалитет покривања корисника (са више базних станица се покрива једна територија).

Табела.7 Телекомуникациона инфраструктура

ГРАД ВАЉЕВО	ВАЉЕВО 2008. год.	ВАЉЕВО 2009. год.	ВАЉЕВО 2010. год.	ВАЉЕВО 2011. год.	ВАЉЕВО 2012. год.	ВАЉЕВО 2013. год.
Број телефонских претплатника	38.477	40.479	39.964	38.915	38.798	37.325
Број АДСЛ претплатника	810	3.459	5.476	6.851	7.384	7.827
Број ИПТВ претплатника	0	224	938	1.380	2.298	3.456

Табела.8 ПЈ поштанског саобраћаја

ВАЉЕВО	ГРАД ВАЉЕВО 2008. год.	ГРАД ВАЉЕВО 2009. год.	ГРАД ВАЉЕВО 2010. год.	ГРАД ВАЉЕВО 2011. год.	ГРАД ВАЉЕВО 2012. год.	ГРАД ВАЉЕВО 2013. год.
Број пошта	7	7	7	6	6	6
КОЛУБАРСК И ОКРУГ	КО 2008. год.	КО 2009. год.	КО 2010. год.	КО 2011. год.	КО 2012. год.	КО 2013. год.
Број пошта	36	36	36	35	34	34

* Извор: ЈП "Пошта Србије" ПЈ поштанског саобраћаја "Ваљево"

Управљање чврстим комуналним отпадом

Системом прикупљања комуналног отпада покривено је 95% становништва у Ваљеву, 100% у Дивчибарама, 64% у Дивцима, 27% у Ваљевској Каменици и 16% у Бранковини. У осталим насељима нема организованог прикупљања комуналног отпада, нити су дефинисане локације за њихово одлагање.

Организованим сакупљањем отпада покривена су и насеља: Белошевац, Попучке, Лукавац, Рађево село и Лелић. Остала насеља за сада нису обухваћена системом сакупљања отпада.

Превоз отпада обавља се друмским транспортом. Железница и водни транспорт не користе се за превоз отпада.

Производња комуналног отпада износи око 1.3кг/ст/дан, а структура отпада је следећа: пепо-4%, храна-21%, стакло-4%, папир-3.5%, пластика-17%, остало-49.5%. Отпад се одлаже на градску депонију која већ има ограничене могућности и може се одлагати само комунални отпад. У Ваљеву су решени проблеми са управљањем опасним хемијским и медицинским отпадом, али није решен проблем са отпадом из кланичне индустрије.

Здравствени центар Ваљево произведе годишње око 1850м³ медицинског отпада. Није решено

ни управљање од удеса са опасним материјама. У кругу Крушика складишти се око 2.5 тона/год. опасног отпада као и експлозивног материјала.

Одлагање комуналног отпада врши се на градској депонији на локацији у месној заједници Горић, која се налази у продужетку ранијег одлагалишта. Садашња површина депоније износи око 7 ха. Лоцирана је на 200 м од насеља, око 150 м од водотока реке Колубаре и око 2,5 км од центра града. Постојећа депонија је званично одлагалиште отпада за град Ваљево и о њој се стара Јавно комунално предузеће "Видрак". Добијена је сагласност за отварање још једне хелије градске депоније, како би се премостило време до изградње регионалне депоније. На сметлишту у Ваљеву дозвољено је искључиво одлагање само оних врста отпада који не производе штетне ефекте на животну средину и који не представљају извор опасности по здравље запослених. Овај отпад обухвата следеће:

- комунални отпад;
- отпад са јавних површина;
- отпад из предузећа неиндустријског карактера;

- отпад из трговина, административних објеката и сл.;
- инертни индустријски отпад;
- пепео од ложења;
- пољопривредни отпад.

Посебан проблем у граду Ваљеву је постојање дивљих сметлишта на којима становници доносе отпад самостално већ дужи низ година нарочито на руралном подручју, а која нису у надлежности града нити се о њима стара Јавно комунално предузеће.

АНАЛИЗА СТАЊА У СЕКТОРУ ПОЉОПРИВРЕДЕ

1.1.6. Стање пољопривредних ресурса

Сви припадници пољопривредне популације поседују земљиште (без обзира да ли га користе или не) које користе као њиве и баште (100%). Значајан проценат пољопривредника поседује воћњаке (72.2%), док значајно мање њих има винограде (1.3%) и остало земљиште (29.4%). Само мали проценат пољопривредника који поседују њиве и баште не користе то земљиште које поседују (2.6%), 56.4% пољопривредника користе све што поседује. У просеку пољопривредници користе 78% површина које поседују као њиве и баште.

Воћњаке поседује а не користи 7.3% пољопривредника, док 87.2% пољопривредника користе све што поседује. У просеку пољопривредници користе 90% површина које поседују као воћњаке. Сви који поседују винограде изјавили су да их и користе.

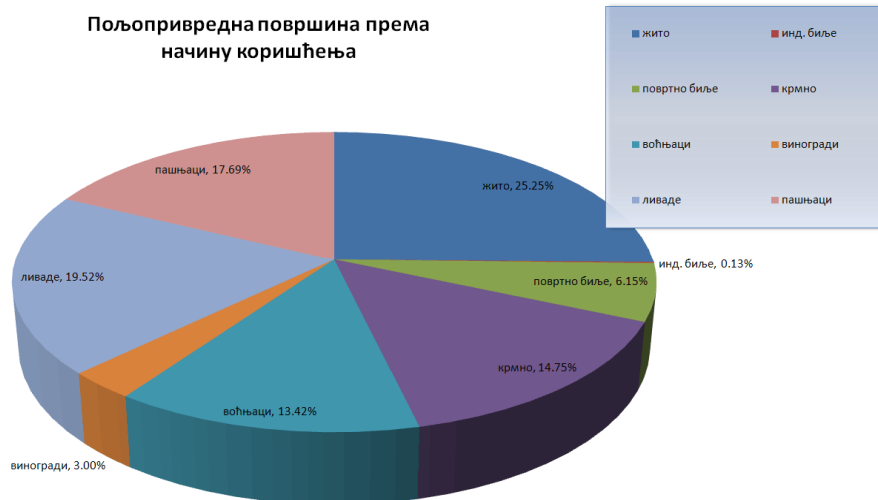
Међу онима који поседују остало земљиште, 18.4% пољопривредника наводе да га не користе, док 76.5% пољопривредника користе све што поседује. У просеку пољопривредници користе 79% површина које поседују као остало земљиште.

Анализе су показале да је величина њива и башта које поседују пољопривредници у вези са:

- типом домаћинства (вишегенерацијска домаћинства)
- бројем чланова (5 и више чланова домаћинства)
- регистрацијом газдинства (регистрована газдинства)
- укупном величином земљишта у својини (преко 8ха укупно земљишта у својини)
- типом пољопривредног домаћинства (ратарско-сточарска домаћинства)

Анализе су показале да је величина воћњака које поседују пољопривредници у вези са:

- Висином прихода (са нижим приходом по члану домаћинства),
- регистрацијом газдинства (регистрована газдинства),
- укупном величином земљишта у својини (преко 8ха укупно земљишта у својини),
- надморском висином насеља (виша надморска висина (преко 350м)
- удаљеношћу насеља (даље од градског центра).

Половина пољопривредника који не користе одређено земљиште (47% њих има неко земљиште које не користе) као разлог некоришћења наводе недостатак средстава за инвестирање (49.3%). Често се као разлози наводе и несигурно тржиште, ниске цене пољопривредних производа, високе цене производње (33.8%), као и недостатак времена или радне снаге (21.8%).

Заступљеност појединих култура зависи од насеља - тако у селима која су на надморској висини преко 350м има значајно више оних фармера који узгајају свеже малине и купине. У селима која су ближе градском центру има значајно више оних пољопривредника који узгајају крмно биље, а значајно мање оних који узгајају свеже шљиве. На великим пољопривредним газдинствима (8ха и више) значајно чешће се гаје пшеница, друге житарице, свеже шљиве купине и малине.

Вишечлана домаћинства (5 и више чланова у домаћинству) више него остали гаје пшеницу, поврће у пластеницима, индустријске културе.

1.1.6.1 Земљиште

Пољопривредно земљиште (58.369 ха) обухвата око 64% територије Града. Брежуљкасто -

брдовити предели, који се простиру у висинском појасу 250 - 500 мнв, имају добре агроеколошке погодности/потенцијале за производњу квалитетног воћа, меса и млека. Највредније агроеколошке локације обухватају:

- Оранице равничарско-долинских терена и брежуљкастих атара насеља које су највише угрожене стихијским ширењем насеља и другим видовима изградње.
- Воћњаке на целој територији Града Ваљева где је потребно обнављање и преуређење слабих и старих воћњака.

Захваљујући специфичним микрорељефним и хидролошким утицајима, брдско-планински предели су, такође, погодни за рентабилну производњу квалитетног воћа. Упоредо са коришћењем бујне вегетације и пространих природних травњака, ови простори погодни су за развој говедарства и овчарства. Природне предиспозиције краја погодне су за примену биолошких/еколошких метода производње хране.

Табела 9. Структура пописаних земљишних површина, 2012.

	Град (км ²)	Удео у укупној површини града (%)	Удео града у површини истог типа у округу (%)	Округ (км ²)	Удео округа у површини истог типа у Србији (%)	Србија (км ²)
Укупна површина	905	100	36,58	2474	2,80	88361
Пољопривредна површина	580	64,09	33,98	1707	3,35	50963
Коришћене пољопривредне површине*	399	44,09	31,84	1253	3,65	34374
Обрасла шумска површина	267	29,50	43,41	615	3,12	19714

* податак из 2012. године – попис пољопривреде

Највећи део површине града Ваљева чине земљишта I-IV бонитетне класе (70,2%), тако да преовлађује обрадиво земљиште. Земљиште I и II бонитетне класе заузима ниско котлинско подручје Колубаре и њених левих притока (Рабас и Буковица), малих нагиба, на коме су се формирала највећа насеља. Земљиште III бонитетне класе јавља се у мањим издвојеним површинама на подручју Рабаса, Буковице, Поћуте и Петнице. Земљиште IV класе простира се подручјем Подгорине, Лелићког и Бачевачког краса, северно и јужно од Колубаре, до око 600 мнв са нагибима до 10%. Земљишта V-VIII бонитетне класе обухватају око 30% укупних површина и простиру се на теренима с

већим нагибима у планинском подручју града Ваљева, које је дисецирано бројним речним долинама клисурастог и кањонског карактера. Загађивање земљишта на територији града није присутно у већем обиму, већ само на појединим локалитетима, као што су: градска депонија и дивља сметлишта, гробља, фреквентније саобраћајнице и слично. Са садашњом структуром и обимом пољопривредне производње, употреба вештачких ђубрива и пестицида нису узроци већег загађивања земљишта. Према Просторном плану, основне категорије коришћења земљишта су:

- пољопривредно земљиште;
- шумског земљиште;

- водно земљиште;
- грађевинско земљиште.

Плодно земљиште заузима 64% укупне територије града, док је под неплодним земљиштем 1% укупне територије града. Учешће шумског земљишта у граду је 30%, саобраћајна инфраструктура (путеви и пруга) заузима 1,2 %, док грађевинско земљиште заузима 3,8 %.

Воде територије града Ваљева припадају сливу реке Колубаре. Једна трећина вода су пореклом из извора док су две трећине од бујица и поплавних таласа, тако да је основна карактеристика вода Колубарског слива да највећи део вода протекне у виду поплавних

таласа (пролеће и зима), док је ниво воде у вегетационом периоду веома низак. Поплаве се јављају у лето и јесен, када се највеће штете причињавају пољопривреди. Последице оваквих хидролошких прилика су и деградација земљишног фонда у брдско-планинском подручју (чему доприноси оштар нагиб парцела и доста често погрешан начин обраде) и засипање наносима у долинама река Колубарског слива. Услед сечења и крчења шума, долази и до сталног осиромашења извора вода, што наравно доводи до све мањег прилива воде у реке и убрзаног процеса развијања ерозије тла.

Табела10. Начини наводњавања и главни извори воде за наводњавање (%)

	Начин наводњавања			Главни извор воде за наводњавање				
	површински	орошавањем	кап по кап	подземне воде на газдинству	површинске воде на газдинству	површинске воде ван газдинства	вода из водовода	остали извори
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	60,6	12,2	27,2	51,6	6,7	31	6,5	4,2
Регион Шумадије и Западне Србије	55,5	13	31,5	48,9	8,3	30,6	7,7	4,4
Колубарска област	54,8	7,9	37,3	37,4	9,2	43,6	5,2	4,6
Ваљево	44,7	8,8	46,4	27,8	15,5	41,7	7,1	7,9

* Извор: Попис пољопривреде 2012. година

Табела11. Наводњавано земљиште према категоријама

	Наводњавано земљиште		Оранице и баште		Воћњаци		Виногради		Ливаде и пашњаци	
	ПГ	укупно, ха	ПГ	ха	ПГ	ха	ПГ	ха	ПГ	ха
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	71.947	99.773	57.999	84.858	17.940	13.344	780	215	856	602
Регион Шумадије и Западне Србије	31.087	21.173	21.444	15.031	11.894	5.254	214	70	488	368
Колубарска област	1.272	1.059	849	744	475	283	17	2	20	12
Ваљево	290	223	144	134	160	79	10	1	7	4

* Извор: Попис пољопривреде 2012. година

Табела12. Наводњавање површина ораница и башта према врсти усева

	Жита и кукуруз за силажу		Шећерна репа		Сунцокрет		Поврће, бостан и јагоде (на отвореном)		Остали усеви на ораницама и баштама	
	ха	% од укупне површине под усевом	ха	% од укупне површине под усевом	ха	% од укупне површине под усевом	ха	% од укупне површине под усевом	ха	% од укупне површине под усевом
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	36.154	2,1	9.191	13	672	0,4	19.865	63,8	18.976	4,1

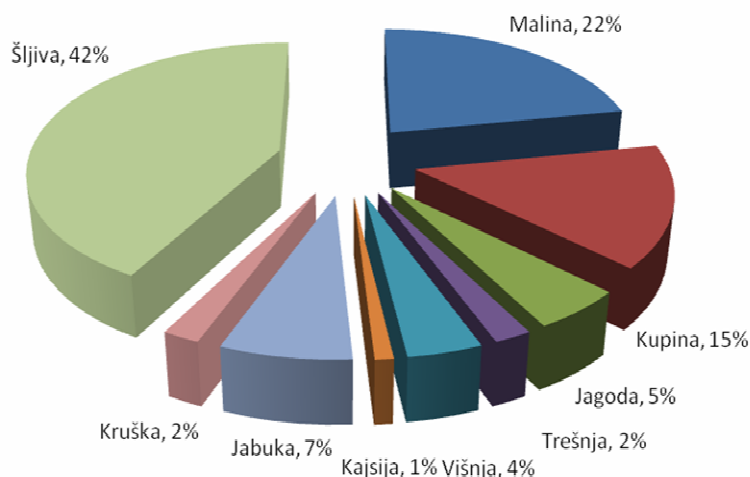
Регион Шумадије и Западне Србије	6.093	1,6	0	0,6	6	0,2	5.205	64,5	3.726	3
Колубарска област	446	0,8	-	-	2	1,6	205	57,8	91	0,6
Ваљево	90	0,7	-	-	-	-	23	29,3	22	0,5

Широк појас око Ваљева, услед кречњачке основе стена, и поред надпросечне количине падавина стално оскудева водом, што представља велики проблем у водоснабдевању сеоских насеља. Распоред отицања вода је неповољан, што се негативно одражава на коришћење вода у време и у оним деловима слива где су потребе за водом највеће.

1.1.6.2. Вишегодишњи засади

Гајење воћа на подручју Града Ваљева има дугу традицију. Изузетно повољни земљишни и

климатски услови омогућавају гајење свих континенталних врста воћа, као и винове лозе. Благо побрђе и припланински део надморске висине од 200 до 800 м пружају могућност вертикалног распореда воћних врста уз избор најповољнијег положаја и експозиције за сваку воћну врсту, а у оквиру ње и сорту. Количина падавина која се у просеку креће 750 мм воденог талог даје могућност да се воћарска производња одвија и у условима „сувог воћарења“, нарочито у вишим пределима где је и сума падавина нешто већа.

Шљива, као доминантна врста, заузима највеће површине под засадама (4006 ха). Сорта шљиве Пожегача била је најзаступљенија до пре 20 година када је замењена сортом Стенлеј и сортама створеним у Институту за воћарство и виноградарство у Чачку, због све присутнијег и

деструктивнијег вируса шарке шљиве. Сува шљива и производња ракије су главни производи од плода шљиве, а у последње време доста се производи и стона шљива сорте Чачанска лепотица.

Табела 13. Капацитети примарне пољопривредне производње – Површине под воћним врстама

	ПГ	Воћне врсте, ха						
		шљиве	ораси	лешници	остало воће	малине	купине	остало бобичасто воће
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	295.203	77.948	4.786	2.239	5.531	11.040	2.977	414
Регион Шумадије и Западне Србије	160.104	53.306	2.432	670	2.164	10.513	2.705	224
Колубарска област	18.204	9.536	351	93	250	1.189	1.044	40
Ваљево	6.625	4.006	146	34	109	458	432	9

Ваљевско малиногорје простире се на око 460 ха и представља важан производни рејон

Западне Србије. У сортименту најзаступљенија је сорта Виламет, која се одлично адаптирала на

услове ваљевског краја испољавајући своје пуне биолошке, технолошке и производне особине. У последњих двадесетак година купина је доживела праву експанзију у свом ширењу захваљујући новоствореној сорти Чачанска

бестрна, која се показала као врло приносна, али не и толико квалитетна, што је условљавало цикличне промене у површинама под купином, као и варирање цене свежег плода.

Табела 14. Капацитети примарне пољопривредне производње – Површине под воћним врстама

	<i>ПГ</i>	<i>Воћне врсте, ха</i>					
		укупно	јабуке	крушке	брескве	кајсије	вишње
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	295.203	163.310	23.736	7.342	8.012	5.290	13.989
Регион Шумадије и Западне Србије	160.104	90.456	9.662	3.557	972	1.284	2.961
Колубарска област	18.204	13.685	594	318	40	72	152
Ваљево	6.625	5.656	236	121	18	23	60

Гајење винове лозе у последњих десетак година је нешто интензивније, што је и довело до отварања три винарије на подручју града Ваљева и означавања Ваљева у пројекту "Путеви вина Србије".

Остале воћне врсте су мање заступљене и њихова производња задовољава потребе углавном потребе локалног тржишта.

1.1.6.3. Сточни фонд

Сточарство представља основу за успешност целокупне пољопривредне производње. Предиспозиције у погледу расположивих површина за производњу хране за животиње и у

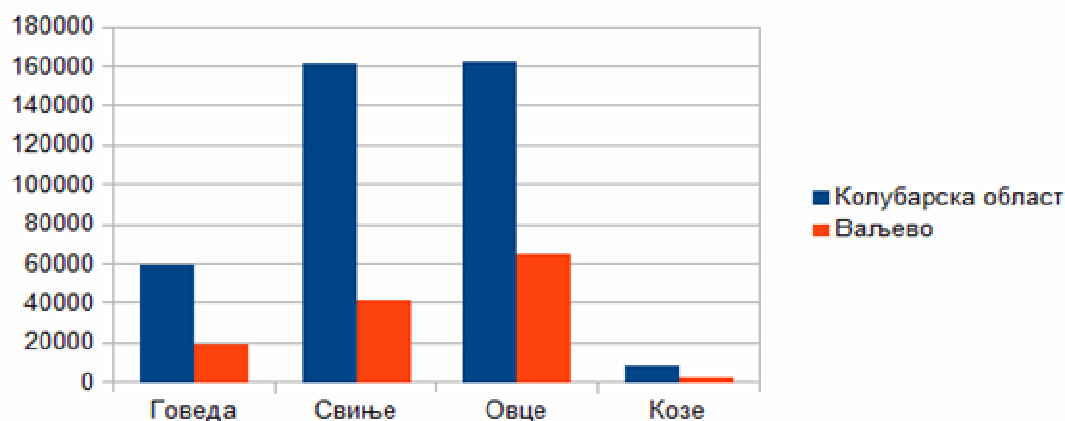
погледу дуге и стабилне традиције сточарства, указују на позитивне могућности овог краја. Са друге стране, успешно сточарство захтева предвидиву и дугорочну националну политику што није случај у овој области. Овакав однос довео је до низа структуралних проблема и кризе у свим гранама сточарства. Веома важан разлог кризе у сточарству је и сталан пораст цена инпута (семе, вешт. ђубриво, гориво, трошкови лечења), док цене примарних производа сточарства -млеко, месо, јаја..-нису пратиле овај тренд.

Област Град– општина	Говеда	Свиње	Овце	Козе
Колубарска област	59387	161198	161945	9002
Ваљево	19655	41900	64730	2608

Сточни фонд (Попис пољопривреде 2012)

Говедарство је најразвијенија грана сточарства у селима Ваљева. Број грла говеда је у паду последње деценије и сада се креће на нивоу 19655 крава и јуница (од тога је 4000 јуница) претежно сименталске расе или домаће шарено у типу сименталца. До значајног смањења броја крава, дошло је код малих и средњих газдинстава која нису у могућности да се даље

развијају за тржишну производњу млека. Носиоци говедарске производње остају фармери који имају већи број грла, јер су једноставно везани постојањем објеката, механизације и кредитним аранжманима за млекаре. Дугорочније гледано, у производњи млека бележи се сталан пад броја произвођача уз лагани раст откупљених количина млека.

Табела 15. Капацитети примарне пољопривредне производње – Број газдинстава и бр. говеда према величини стада

	ПГ	1-2 грла		3-9		10-19	
		ПГ	говеда	ПГ	говеда	ПГ	говеда
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	177.252	88.457	134.321	70.977	330.513	12.121	157.655
Регион Шумадије и Западне Србије	96.336	49.199	74.293	39.059	181.373	6.025	77.553
Колубарска област	11.620	5.279	8.129	5.202	24.661	811	10.236
Ваљево	3.956	1.697	2.658	1.865	8.744	271	3.348

* Извор: Попис пољопривреде 2012. година

Табела 16. Капацитети примарне пољопривредне производње – Број газдинстава и бр. говеда према величини стада

	ПГ	20-29		30-49		50-99		100 грла и више	
		ПГ	говеда	ПГ	говеда	ПГ	говеда	ПГ	говеда
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	177.252	2.914	68.543	1.701	62.757	810	52.848	272	101.465
Регион Шумадије и Западне Србије	96.336	1.181	27.600	570	20.839	239	15.310	63	16.791
Колубарска област	11.620	160	3.773	111	4.220	49	3.162	8	5.206
Ваљево	3.956	48	1.118	51	1.977	21	1.369	3	441

Извор: Попис пољопривреде 2012. година

Важно је знати да је млеко сектор који доноси највишу вредност примарне производње а да се знатна количина млека не предаје млекарима, већ се прерађује у традиционалне млечне производе. Ова чињеница је битна јер у њој лежи могућност за пласман производа од стране мањих пољопривредних газдинстава, али под условом подизања нивоа хигијенско-санитарних мера и услова производње традиционалних млечних производа, као и обједињеног наступа индивидуалних произвођача.

Производња меса је такође суочена са структурним проблемима, без јасне и предвидљиве националне политике подршке

према овом сектору. Парадокс је да овај сектор има једну од највећих шанси у даљем поступку приближавања ЕУ, али ће истовремено бити изложен додатним притисцима и захтевима. Тов јунади се одвија у организацији правних лица при чему се прва фаза това одвија на газдинствима коопераната. Понуде меса из организоване производње индивидуалних произвођача нема, иако постоје солидни капацитети за тов у индивидуалном сектору. Ова чињеница се мора искористити ако се зна да се говеђе месо користи као животна намирница, као сировина за прерађивачку индустрију и као роба у међународној трговини.

Говедари ваљевског краја су одгајивачи сименталског говечета, при чему грла у матичном запату дају добре репродуктивне и производне резултате. Одгајивачи су укључени у Удружења одгајивача сименталца.

Овчарство је грана сточарства која је такође у структурним проблемима, без обзира на изузетан потенцијал овог краја за производњу

јагњећег меса. Расна структура оваца је добро позната - сјеничка оплеменења и виртемберг. Простор који постоји за даље унапређење ове гране је обједињавање наступа индивидуалних произвођача у понуди јагњећег меса, тим пре што постоје упити за ову робу а технологија гајења је једноставна без високих захтева за улагањем.

Табела 17. Капацитети примарне пољопривредне производње – Број газдинстава и број оваца према величини стада

	ПГ	1-2 грла		3-9		10-19		20-49	
		ПГ	овце	ПГ	овце	ПГ	овце	ПГ	овце
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	154.972	12.750	22.673	82.461	468.937	42.264	535.495	14.346	387.722
Регион Шумадије и Западне Србије	96.967	5.544	10.076	50.188	293.412	30.466	387.544	9.489	251.587
Колубарска област	13.798	416	749	6.061	37.349	5.498	70.496	1.695	44.262
Ваљево	5.023	102	178	1.906	11.858	2.180	28.105	772	20.067

Табела 18. Капацитети примарне пољопривредне производње – Број газдинстава и број оваца према величини стада

	ПГ	50-99		100-199		200-499		500 грла и више	
		ПГ	овце	ПГ	овце	ПГ	овце	ПГ	овце
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	154.972	2.159	138.321	729	93.556	230	61.211	33	28.525
Регион Шумадије и Западне Србије	96.967	1.018	63.934	213	26.541	47	11.605	2	2.629
Колубарска област	13.798	112	6.799	14	1.739	2	551	-	-
Ваљево	5.023	56	3.360	5	611	2	551	-	-

* Извор: Попис пољопривреде 2012. година

Свињарство као грана сточарства није карактеристична за територију Ваљева што не значи да нема успешних и савремених

одгајивача. Ова производња је изразито цикличног карактера, без обједињеног наступа индивидуалних произвођача.

Табела 19. Капацитети примарне пољопривредне производње-број газдинстава и број свиња према величини стада

	ПГ	1-2 грла		3-9		10-19		20-49	
		ПГ	свиње	ПГ	свиње	ПГ	свиње	ПГ	свиње
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	355.052	131.805	211.251	141.344	662.624	56.012	743.615	21.170	590.564
Регион Шумадије и Западне Србије	144.089	56.298	89.054	50.280	244.388	25.793	342.914	9.944	275.471
Колубарска област	17.787	4.723	7.600	6.882	35.560	4.434	59.491	1.581	43.262
Ваљево	5.382	1.741	2.793	2.028	10.167	1.215	16.242	369	9.903

* Извор: Попис пољопривреде 2012. година

Табела 20. Капацитети примарне пољопривредне производње-број газдинстава и број свиња према величини стада

	ПГ	50-99		100-199		200-399		400 грла и више	
		ПГ	свиње	ПГ	свиње	ПГ	свиње	ПГ	свиње
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	355.052	3.064	201.336	1.092	142.477	336	89.407	229	766.044
Регион Шумадије и Западне Србије	144.089	1.260	82.104	352	45.875	121	31.704	41	39.881
Колубарска област	17.787	130	8.339	28	3.712	6	1.592	3	1.642
Ваљево	5.382	20	1.300	7	941	2	554	-	-

* Извор: Попис пољопривреде 2012. година

Живинарство је од некада веома развијене гране сточарства у ваљевском крају, која је била ослоњена на јаке привредне субјекте из ове области, сведено на индивидуалне произвођаче.

И ова производња је изразито цикличног карактера, без обједињеног наступа индивидуалних произвођача.

Табела 21. Капацитети примарне пољопривредне производње-бр. газдинстава и бр. живине према величини јата

	ПГ	1-49 грла		50-99		100-299		300-499	
		ПГ	живина	ПГ	живина	ПГ	живина	ПГ	живина
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	413.792	362.990	6.306.185	42.425	2.572.003	6.178	823.718	510	175.354
Регион Шумадије и Западне Србије	173.106	158.204	2.605.931	12.437	748.890	1.692	221.732	137	46.926
Колубарска област	20.353	18.018	346.573	1.929	117.487	246	31.484	13	4.564
Ваљево	6.182	5.758	98.256	320	19.479	42	5.171	6	2.212

* Извор: Попис пољопривреде 2012. година

Табела 22. Капацитети примарне пољопривредне производње-Бр. газдинстава и бр. живине према величини јата

	ПГ	500-999		1.000-2.999		3.000-4.999		5.000 грла и више	
		ПГ	живина	ПГ	живина	ПГ	живина	ПГ	живина
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	413.792	349	216.096	581	920.046	220	794.907	539	14.902.911
Регион Шумадије и Западне Србије	173.106	95	59.814	193	309.173	88	314.318	260	4.963.799
Колубарска област	20.353	13	8.760	29	48.455	24	86.754	81	1.381.922
Ваљево	6.182	7	4.363	11	14.676	8	31.865	30	537.113

* Извор: Попис пољопривреде 2012. година

Пчеларство је грана сточарства са високим потенцијалом али и специфичним карактеристикама: велики број одгајивача, организовани у више удружења без икаквог

обједињеног наступа са својим производима у смислу количине, квалитета и континуитета према купцима.

Табела 23. Капацитети примарне пољопр. производње – Број коња и живине по врстама и бр. кошница пчела

	Коњи	Кокоши	Ђурке	Патке	Гуске	Остала живина	Кошнице пчела
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	16.910	25.794.348	349.506	245.979	77.372	244.015	665.022
Регион Шумадије и Западне Србије	6.044	9.068.158	56.404	37.996	13.515	94.510	274.627
Колубарска област	687	1.971.782	5.498	5.156	1.384	42.179	25.004
Ваљево	219	709.692	838	929	268	1.408	8.886

Говорећи о било којој грани сточарства, главна одлика су мале производне јединице, низак ниво производње по производној јединици и неорганизованост, што не може осигурати конкурентност пољопривредним произвођачима. Тржиште ових производа у нашој земљи се све више отвара, што намеће јачу конкуренцију а са друге стране се намећу све виши стандарди у хигијенско-санитарно-ветеринарским захтевима према нашим произвођачима.

Основне мере којима произвођачи могу деловати на поправљање положаја свог газдинства су спровођење одгајивачких програма као и остали видови рационализације производње. Главни носиоци ових активности су саветодавна служба и основне одгајивачке организације.

1.1.6.4. Механизација, опрема и објекти

На територији града Ваљева пољопривредне површине под минералним ђубривом износе 19905 Ха а под чврстим стајњаком 10072 Ха. Што се тиче механизације број двоосовинских трактора према попису из 2012.године, на територији града Ваљева износи 5333, берачи 263, плугови 4277, тањираче 2573, дрљаче 3465, сетво спремачи 94, ротофрезе 378, растурачи минералног ђубрива 964, растурачи стајњака 186, сејалице 1549, прскалице 1669, приколице 3369 и косилице 3167.

Када су у питању помоћни објекти које поседује домаћинство, највише има сушара (20.9% домаћинства их поседује), пластеници (16.8%) и силоси (9%).

Мали број (1%) циљне популације поседује додатне стамбене објекте погодне за издавање или коришћење за сеоски туризам.

Трактори су најчешће присутна опрема у пољопривредним домаћинствима (65.8%), затим прикључне машине (косачице,сејачице, дрљача, фрезе, тањираче, раоници, приколице) (57.2%). Камиони, комби, и комбајни су знатно ређе присутни у домаћинствима. Вишегенерацијска домаћинства, она која поседују преко 8 ха земљишта, као и домаћинства која живе од продаје сопствених производа поседују сву наведену опрему (осим камиона).

1.1.6.5. Радна снага

На територији града Ваљева према попису пољопривреде из 2012. године, број носилаца породичног газдинства је 8448 укупно, од тога жене чине 1132 а мушкарци 7056. Број чланова породице и рођака који обављају пољопривредну производњу на породичном газдинству износи 12300. Број стално запослених на породичном газдинству је 25, док број стално запослених на газдинству правног лица/предузетника је 176, док је број управника менаџера на газдинствима 8815. Просечна старост носилаца породичног пољопривредног газдинства је 49 година. Демографски процеси у ваљевском крају на крају XX века, нарочито негативни демографски процеси, као што су пад укупног броја становника, последњих деценија смањење наталитета и природног прираштаја, неравномеран распоред становништва, прекомерно пражњење села, пораст удела старачких домаћинства, пораст броја домаћинства без наследника смањују број радне снаге а тиме и смањење радне активности на пољопривредним газдинствима које резултира падом пољопривредне производње. Овакви демографски процеси резултирају и смањењем броја ђака у руралним срединама. Деца из сиромашних и ромских породица мање завршавају основну школу и више их се осипа током школовања, посебно на прелазу у 5. разред, што указује на постојање проблема недовољног схватања важности образовања.

На територији града Ваљева има седам градских основних школа и осам сеоских. Укупан број одељења у руралном подручју је 40.

Посебан проблем са квалитетом образовања у сеоским срединама су и сами програмски садржаји, веома удаљени од карактеристика сеоских средина, нису специфични за те средине и имају мало додирних тачака са животом људи у сеоским заједницама.

1.1.6.6. Структура пољопривредних газдинстава

Основни носиоци економског развоја на селу су појединачна пољопривредна газдинства.

Преко половине газдинстава су регистрована пољопривредна газдинства (56.6%), док 43.4% није регистровано.

Нешто више нерегистрованих пољопривредних газдинстава има код оних пољопривредника који имају мање земљишта у поседу (до 1.5 ха), и живе сами у домаћинству.

Број пољопривредних газдинстава на територији града Ваљева према попису из 2012. године је 8815, број годишњих радних јединица ангажоване радне снаге у пољопривреди 11963 а број условних грла 40036. Број газдинстава који имају само окућнице 3799 или 397 хектара, који имају оранице и баште 6209 или 17714 хектара, воћњаке 6625 или 5657 хектара, винограде 132 или 59 хектара и ливаде и пашњаке 7129 или 16109 хектара.

Најчешћи извор прихода пољопривредних домаћинства у Ваљеву је приход од продаје сопствених пољопривредних производа и производа које су произвели у свом газдинству (77.5%). Свако друго домаћинство има приход од пензије пољопривредне или неке друге (49.8%), док 36.7% има приход од запослења ван пољопривреде. Сви остали извори прихода су у знатно мањем броју.

1.1.6.7. Производња пољопривредних производа

Главни економски потенцијал села Ваљевског краја представља пољопривреда - акценат је на воћарству и сточарству и на преради воћа и млечних производа. Такође предузетништво је у мањој мери заступљено код појединих становника. Виша прерада прехранбених производа, сеоски туризам, ручна радиност, традиционална текстилна производња и израда сувенира су само неке од активности које су потенцијал, али је потребно још доста рада да постану самоодрживи.

Заступљеност појединих култура зависи од насеља – тако у селима која су на надморској висини преко 350м има значајно више оних фармера који узгајају свеже малине и купине. У селима која су ближе градском центру има значајно више оних пољопривредника који узгајају крмно биље, а значајно мање оних који узгајају свеже шљиве.

Највећи број пољопривредника производи кукуруз на 6 000 хектара – 75.5%, и свеже поврће – 72.5% и то су два најзаступљенија усева. Преко половине пољопривредника је гајило пшеницу на 3521 хектара (60.5%) и свеже шљиве на 4006 хектара (54.4%). Значајан проценат пољопривредника узгаја крмно биље на 4787 хектара (42.9%) и остале житарице (раж, јечам, овас) на 1452 хектара (37.5%). Сваки пети пољопривредник гаји свеже купине и малине (21.9% односно 20.1%), док скоро сваки шести пољопривредник гаји поврће у пластеницима (16.8%). У мање заступљене културе које узгајају пољопривредници спадају: остало свеже поврће (кромпир, лук, паприка, парадајз

(5.9%), шећерна репа, сунцокрет, соја и остале индустријске културе (4.6%).

На великим пољопривредним газдинствима (8ха и више) значајно чешће се гаје пшеница, друге житарице, свеже шљиве купине и малине.

Вишечлана домаћинства (5 и више чланова у домаћинству) више него остали гаје пшеницу, поврће у пластеницима, индустријске културе.

У граду Ваљеву постоје бројни мали капацитети за прераду воћа и поврћа, производњу и прераду меса и млека, алкохолних пића и минералне воде, сточне хране, чајева и прераду дувана. Прехрамбени сектор Ваљева у 2012. години извезао је воћа у вредности 10,4 милиона \$.

Што се тиче сточарства 98% домаћинства из циљне групе поседује стоку, живину, кошнице или рибњаке. Највише пољопривредника је у последње две године поседовало кокошке, живину – 91.6%, свиње (товне, са прасадима) – 62.6%, затим краве музаре – 62.4% пољопривредника, јаја (62.4%), овце (60.4%). Најмање пољопривредника поседује козе – 5.5%, пчелиње кошнице (2,2%) и коње – 1.1% фармера. У 2012. години извезено је живих животиња у вредности од 9 милиона \$.

- Када посматрамо просечан број животиња – најбројнија је живина – једно домаћинство у просеку поседује 83.6 животиње ове врсте, прасићи – у просеку 13 по домаћинству, затим овце – 11.5 у просеку по домаћинству.
- Када је у питању продаја животња које је домаћинство поседовало у претходне две године, најпродаванији су: јунад 500кг и више (85.7% домаћинства које их је поседовало уједно их је и продавало), затим телад 66.3%), и јунад 300-350кг (65.4%). Најмање се продају кокошке, живина и јаја (3.8% односно 8.1%).
- Када је у питању продаја усева које су пољопривредници производили у претходне две године, најпродаваније је воће и то: свеже малине и купине (89.3% односно (85%), потом шљиве (54.4%), па остало свеже воће (38.9%). Најмање је продавано крмно биље (4.6%), друга жита (5.3%) и пшеница (6%), што значи да већина тих усева су се производили за употребу у домаћинству које их је гајило.

1.1.6.8. Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника

Веома снажан потенцијал, који није искоришћен, лежи у удружењима односно невладиним организацијама. Ваљеву има неколико асоцијација-удружења која су директно окренута руралном окружењу, његовим потенцијалима али и неговању и

одрживом коришћењу ових ресурса. Карактеристика ових удружења је да је иницијатива потекла из градске средине а не директно од мештана сеоских средина иако су ова удружења својом делатношћу окренута руралном развоју. Најактивнија удружења су:

- Удружење домаћина Ваљево - сврха Удружења је унапређење живљења на селу са посебним освртом на развој руралног туризма.
- Гљиварско друштво Ваљево - сврха Удружења је едукација у вези правилног сакупљања, коришћења и заштите гљива и других шумских плодова.
- Еколошко бициклическо друштво Green bike - сврха Удружења је заштита животне средине и промоција рекреативног бициклизма и циклотуризма.
- Wild Serbia - авантуристички туризам.
- Ваљево за Вас - сврха Удружења је културни туризам и други повезани облици туризма.
- Тешњарска ризница - сврха Удружења је унапређење, афирмација, очување, заштита старих, уметничких и традиционалних заната као дела културне баштине.

Удружења која су окренута унапређењу пољопривредне производње нису заступљена у већем броју и сигурно је да треба подстица даљем удруживању и јачању постојећих асоцијација:

- Удружење виноградара и винара "Градина" чија је сврха унапређење и афирмација виноградарства и винарства овог краја.

- Удружење овчара "Колубарски овчари" са циљем унапређења овчарства.
- Удружење одгајивача говеда сименталске расе.

У самим селима су најбројнија удружења која су окренута спортским активностима - углавном фудбалски клубови и ловачка удружења.

Удружења дају велики значај унапређењу пољопривредне производње на територији града Ваљево кроз едукације и скупове које организују.

На територији града Ваљево налази се и три задруге од којих је најактивнија Земљорадничка задруга Ваљево.

1.1.6.9. Трансфер знања и информација

Трансфер знања у области пољопривреде одвија се кроз систем формалног образовања од средњег образовања до докторских студија – факултет Сигидунум, такође путем различитих врста предавања и обука организованих од стране пољопривредне стручне службе у Ваљево, чији рад је под мониторингом МПШВ. Постојећа структура и систем преноса знања нису довољно ефикасни и не успевају да адекватно задовоље потребе динамичнијег техничко-технолошког реструктурирања пољопривредног сектора. Корисници често информације прихватају са резервом и ретко се усуђују да инвестирају сопствена средства у стицање нових знања и вештина. Несигурности корисника доприноси и то што трансфер знања који се врши у сврхе промоције нових производа и технологија, путем медија и на друге начине, може бити необјективан и усмерен превасходно на профит преносиоца.

1.2.Врсте (структура) мера и планирани износи

Табеларни приказ планираних мера у програму

Табела 1.2.1. Планиране мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за меру (укупан износ по мери у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)
1.	Кредитна подршка	100.2.	2.000.000,00	16.500,00	50	200.000,00
	УКУПНО		2.000.000,00	16.500,00		

Табела 1.2.2. Планиране мере политике руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за меру (укупан износ по мери у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)
1.	Инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава	101	5.700.000,00	30-50	15.000,00-200.000,00
	УКУПНО		5.700.000,00		

Табеларни приказ планираних финансијских средстава АП/ЈЛС**Табела 1.2.4. Финансијски оквир програма**

Буџет	Вредност у РСД	Учешће у %
Учешће буџета Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја у укупном буџету АП/ЈЛС	/	3.57%
Укупан износ буџета за реализацију Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја	7.700.000,00	/
Буџет за мере директних плаћања	2.000.000,00	0.26%
Буџет за подршку мерама руралног развоја	5.700.000,00	0.74%
Буџет за остале мере		

1.3. Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике након примене Програма

Нашим програмом ми желимо да обухватимо што већи број пољопривредних произвођача наравно у складу са финансијским могућностима и да поспешимо запошљавање анимирајући што већи број незапослених да се баве пољопривредом. Наша је жеља да кроз овај програм и његове мере повећамо продуктивност кроз повећање броја обрадивих површина и повећање сточног фонда на територији града Ваљева.

1.4. Информисање корисника о могућностима које Програм пружа

У просторијама Одељења за локални развој и привреду сваког радног дана запослени пружају информације пољопривредним произвођачима о новинама у пољопривредној производњи као и упознавање са програмом и појединим мерама из њега како би пољопривредни произвођачи на најбољи начин искористили програм и подстицаје из њега. Такође путем медија, локалних телевизија и радија потенцијални корисници добијају информацију о мерама дефинисаних програмом.

1.5. Мониторинг и евалуација/надзор реализације Програма

Што се тиче мониторинга самог програма и његових сегмената Одељење за локални развој, привреду и комуналне послове као носилац самог програма врши контролу спровођења самог програма и његових мера. Запослени у Одељење за локални развој, привреду и комуналне послове врше контролу и исправност самих захтева за подстицаје које подносе сами пољопривредни произвођачи.

2. Опис мера

3.1. Назив мере: Кредитна подршка Шифра мере: 100.2.1

3.1.1. Образложење

Као што се из табеле 1.2.1. може видети укупна планирана средства за ову намену у овој години износе 2.000.000,00 динара, док је подстицај по јединици мере у просеку 16.500,00 динара, док је максимални износ средстава 200.000,00 динара. Овом мером Град Ваљево у сарадњи са најповољнијом пословном банком кроз давање пољопривредних кредита жели да помогне пролећну сетву на територији града Ваљева.

3.1.2. Циљеви мере

Овом мером се жели помоћи регистрованим пољопривредним газдинствима на територији града Ваљева око плаћања мање камате на пољопривредне кредите и учествује у враћању камате пољопривредницима у износу од 50%.

3.1.3. Веза са мерама Националног програма за рурални развој Републике Србије (НПРР)
Није примењиво.**3.1.4. Крајњи корисници**

Индивидуални пољопривредни произвођачи са регистрованим пољопривредним газдинством.

3.1.5. Економска одрживост

Приликом предаје захтева пољопривредни произвођач није у обавези да достави бизнис план или пројекат.

3.1.6. Општи критеријуми за кориснике

Општи критеријуми за коришћење средстава по овој мери су:

- Корисник треба да има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом;
- Корисник са пребивалиштем и производњом на територији Града Ваљева

3.1.7. Специфични критеријуми

Нема специфичних критеријума за ову меру.

3.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције	Износ
100.2.1	Суфинансирање камата за пољопривредне кредите	2.000.000,00

3.1.9. Критеријуми селекције

Критеријуми селекције се не примењују при реализацији ове мере, већ се средства одобравају по редоследу пријема потпуних захтева, односно одобрених кредитних линија

од стране изабране пословне банке, до утрошка средстава.

3.1.10. Интензитет помоћи

Износ помоћи зависи од износа камате на пољопривредни кредит. Минимални износ је 50.000,00 а максимални 200.000,00 динара.

3.1.11. Индикатори/показатељи

Редни број	Назив показатеља
1.	Број корисника кредитних линија са суфинансираном каматом
2.	Укупан износ ангажованих средстава пословне банке

3.1.12. Административна процедура

Запослени у Одељењу за локални развој, привреду и комуналне послове врше примање и обраду захтева за повраћај 50% камате на узете пољопривредне кредите.

Као што се из табеле 1.2.2. може видети укупна планирана средства за ову намену у овој години износе 2.500.000,00 динара, док је подстицај по јединици мере у просеку 92.000,00 динара, док је максимални износ средстава 200.000,00 динара. Овом мером се побољшава расни састав у говедарству на територији града Ваљева..

3.2. Назив мере Инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава
Шифра мере: 101**3.2.1. Образложење**

Преглед по секторима:

Сектор - Млеко

Сектор - Воће, грожђе, поврће и цвеће

Као што се из табеле 1.2.2. може видети укупна планирана средства за ову намену у овој години износе 1.700.000,00 динара. Суфинансирање у воћарству 50% по садници је врста подстицаја ради покретања, обнављања и унапређења

пољопривредне производње у циљу подизања младих воћних засада шљиве, јабуке, крушке, вишње, трешње, јагоде, малине, винове лозе, ораха, дуње и других врста воћа.

Као што се из табеле 1.2.2. може видети укупна планирана средства за ову намену у овој години износе 1.000.000,00 динара. Износ подстицаја по кориснику је 40% од вредности набављене опреме, а максимални износ подршке по кориснику је 50.000,00 динара по пољопривредном газдинству. Ова мера подршке пољопривредних газдинстава спроводи се ради финансијске помоћи пољопривредних произвођача у циљу обнављања и унапређења пољопривредне производње, подизању техничко - технолошких и других способности везаних за пољопривреду као и развој села, као и изградње система за наводњавање пољопривредних култура због учесталости последица суша које значајно смањују приносе у пољопривреди као и смањења ризика од суша у наредним годинама. Ова мера се спроводи у циљу осавремењавања технологије производње и прилагођавања стандардима и квалитету тржишта.

Сектор- Пчеларство

Као што се из табеле 1.2.2. може видети укупна планирана средства за ову намену у овој години износе 500.000,00 динара. Износ подстицаја по кориснику је 30% од вредности набављене опреме, а максимални износ подршке по кориснику је 15.000,00 динара по пољопривредном газдинству. Ова мера подршке пољопривредних газдинстава спроводи се ради финансијске помоћи пољопривредних произвођача у циљу обнављања и унапређења пчеларске производње као значајне гране у пољопривреди. Ова мера се спроводи у циљу осавремењавања технологије производње и прилагођавања стандардима и квалитету тржишта.

3.2.2. Циљеви мере

Сектор млеко

Овом мером пружамо прилику да под најповољнијим условима наши пољопривредни произвођачи односно сточари добију квалитетан расни састав у говедарству и побољшају квантитет и квалитет производње млека..

Сектор воће, грожђе, поврће (укључујући печурке) и цвеће

Овом мером пружамо прилику да под најповољнијим условима наши пољопривредни произвођачи добију квалитетан садни материјал и повећају производне капацитете у воћарству. Овом мером пружамо прилику да под најповољнијим условима наши пољопривредни

произвођачи добију квалитетну опрему, повећају и унапреде своје производне капацитете.

Сектор пчеларство

Овом мером пружамо прилику да под најповољнијим условима наши пољопривредни произвођачи добију квалитетну опрему и повећају своје производне капацитете, као и да унапреде системе пчеларења.

3.2.3. Веза са мерама Националног програма за рурални развој Републике Србије (НПРР) Није примењиво.

3.2.4. Крајњи корисници

Индивидуални пољопривредни произвођачи са регистрованим пољопривредним газдинством на територији града Ваљева.

3.2.5. Економска одрживост

Приликом предаје захтева пољопривредни произвођач није у обавези да достави бизнис план или пројекат.

3.2.6. Општи критеријуми за кориснике

Општи критеријум је да лице које је подносилац захтева регистровани пољопривредни произвођач са активним статусом.

3.2.7. Специфични критеријуми

Сектор Млеко

за инвестицију 101.1.1.

- корисник треба да поседује уматичена грла.
- корисник треба да поседује или има у закупу, минимум 2 ха обрадиве пољопривредне површине.

Сектор воће, грожђе, поврће (укључујући печурке) и цвеће

за инвестицију 101.3.1.

- корисник треба да достави доказ да је набавио сертификовани садни материјал.

за инвестицију 101.3.3

- корисник треба да достави доказ да је преко рачуна газдинства извршена уплата за набавку механизације и наведене опреме.

3.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције	Износ
101.1.1	Набавка квалитетних приплодних јуница млечних раса или сименталског говечета	2.500.000,00
101.3.1	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) производних (са наслоном) и матичних засада воћака, хмеља и винове лозе, као и постављање противградних мрежа, објеката и набавка опреме и средстава за тестирање, клонску селекцију, сертификацију, конзервацију и мултипликацију садног материјала	1.700.000,00
101.3.3	Набака механизације и опреме за сетву, садњу, заштиту биља и наводњавање/одводњавање за воћарску и виноградарску производњу, производњу садног материјала и повртарску производњу (укључујући и производњу расада и цвећарство) на отвореном пољу; набавка механизације за воћарско-виноградарску производњу (набавка прецизних машина за сетву, машина за расађивање расада, висококвалитетних прскалица или атомизера за заштиту од болести, корова и штеточина; набавка система са микропрскалицама за заштиту воћњака, винограда и расадника од измрзавања; набавка противградних мрежа и пратеће опреме; набавка система кап по кап; набавка пластичних фолија, агротекстила и прскалица за наводњавање)	1.000.000,00
101.5.2	Набавка опреме за пчеларство	500.000,00

3.2.9. Критеријуми селекције

Нема критеријума селекције.

3.2.10. Интензитет помоћи**Сектор Млеко**

за инвестицију 101.1.1.

Минимални износ је 92.000,00 а максимални 200.000,00 динара.

Сектор воће, грозђе, поврће (укључујући печурке) и цвеће

за инвестицију 101.3.1.

Износ подстицаја по кориснику је 50% од вредности набављеног сертификованог садног материјала.

за инвестицију 101.3.3.

Износ подстицаја по кориснику је 40% од вредности набављене опреме, а максимални износ подршке по кориснику је 50.000,00 динара по пољопривредном газдинству.

Сектор пчеларство

за инвестицију 101.5.2

Износ подстицаја по кориснику је 30% од вредности набављене опреме, а максимални износ подршке по кориснику је 15.000,00 динара по пољопривредном газдинству.

3.2.11. Индикатори/показатељи

Редни број	Назив показатеља
1.	Већи број говеда – крава
2.	Број газдинстава која су модернизовала производњу
3.	Површина земљишта под системима за наводњавање
4.	Број газдинстава која су повећала број пчелињих друштава и количину произведеног меда

3.2.12. Административна процедура

Запослени у Одељењу за локални развој, привреду и комуналне послове врше обраду захтева за ову меру и рангирају захтеве на

основу конкурса и врше расподелу средстава лицима која су остварила право за набавку квалитетних приплодних јуница млечних раса.

Анекс 1. Идентификациона карта АП/ЈЛС са упутством за попуњавање**Табела 1. Показатељи које је потребно навести у Анексу 1 уводног дела Програма**

Назив показатеља	Јединица мере	Вредност, опис показатеља	Година	Извор податка
ОПШТИ ПОДАЦИ				
Административни и географски положај				
Аутономна покрајина	назив			Устав РС
Регион	назив	Регион Шумадије и Западне Србије	2011	рзс*
Област	назив	Колубарска	2011	рзс*
Град или општина	назив	Град Ваљево	2011	рзс*
Површина	км²	905	2011	рзс*
Број насеља	број	78	2011	рзс*
Број катастарских општина	број	74	2011	рзс*
Подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	број			Правилник
Демографски показатељи				
Број становника	број	90312	2011	рзс**
Број домаћинстава	број	31401	2011	рзс*
Густина насељености (број становника / површина, км²)	ст/км²	99.8	2011	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 – 100)	%	-6.6	2011	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	%			рзс**
Учешће становништва млађег од 15 година	%	12.88	2012	рзс**
Учешће становништва старијег од 65 година	%	17.98	2012	рзс**
Просечна старост	година	49	2012	рзс*
Индекс старења		1.36	2012	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем	%	15.69	2012	рзс*
Основно образовање	%	21.60	2012	рзс*
Средње образовање	%	48.29	2012	рзс*
Више и високо образовање	%	14.19	2012	рзс*
Учешће пољопривредног у укупном становништву	%	34.6	2012	процена
Природни услови				
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	опис	Брдско-планински	2011	интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	опис			интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска, ...)	опис	Умерено-континентална	2011	интерни
Просечна количина падавина	мм	785,7	2012	интерни
Средња годишња температура	°С	11	2012	интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	опис	Највећи део територије града Ваљева богат је површинским и подземним водама	2012	интерни

Површина под шумом	ha	27.240,33	2012	рзс*
Учешће површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС	%	30	2012	рзс*
Пошумљене површине у претходној години	ha			рзс*
Посечена дрвна маса	m ³			рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ				
Стање ресурса				
Укупан број пољопривредних газдинстава:	број	8815	2012	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	број	4248	2013	Управа за трезор
• породична пољопривредна газдинства	%	99.66	2012	
• правна лица и предузетници	%			
Коришћено пољопривредно земљиште (КПЗ)	ha	39.958	2012	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС	%			
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало	ha, %	39.958	2012	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало	ha, %	17.713	2012	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству	ha			рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом	ha			интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања	ha			интерни
Пољопривредна газдинства која наводњавају КПЗ	број	290	2012	рзс***
Одводњавана површина КПЗ	ha			интерни
Наводњавана површина КПЗ	ha	223	2012	рзс***
Површина пољ.земљишта у државној својини на територији АП	ha			интерни
Површина пољ.земљишта у државној својини која се даје у закуп:	ha			интерни
физичка лица : правна лица	%			интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела	број	Говеда:19665 Свиње:41900 Овце:64730 козе:2608 Живина:713135 кошнице пчела:8886	2012	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине	број	Трактори:5333 Прикључне машине: 22858	2012	рзс***
Пољопривредни објекти	број	17906	2012	рзс***
Хладњаче, сушаре, стакленици и пластеници	број	1828	2012	рзс***
Употреба мин. ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља	ha, број ПГ	Минер. Ђуб. 19905 стајњак:10072 средства за заштиту биља: 11342	2012	рзс***
Чланови газдинства и стално запослени на газдинству:	број	25	2012	рзс***
(на породичном ПГ : на газдинству правног лица / предузетника)	%			рзс***

Годишње радне јединице	број	11963	2012	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника	број	12	2012	интерни
Производња пољопривредних производа:	количина			
• биљна производња	тона			рзс***
• сточарска производња	т, лит., ком.			интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА				
Рурална инфраструктура				
<i>Саобраћајна инфраструктура</i>				
Дужина путева	km	498.3	2012	рзс*
Поште и телефонски претплатници	број	6/18662 корисника	2012	рзс*
<i>Водопривредна инфраструктура</i>				
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу	број	8064	2012	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу	број	/		рзс*
Укупне испуштене отпадне воде	хиљ.м³			рзс*
Пречишћене отпадне воде	хиљ.м³			рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>				
Производња и снабдевање електричном енергијом	број			интерни
<i>Социјална инфраструктура</i>				
Објекти образовне инфраструктуре	број	27	2012	рзс*
Број становника на једног лекара	број	210	2012	рзс*
Број корисника социјалне заштите	број	4918	2012	рзс*
Диверзификација руралне економије				
Запослени у сектору пољопривреде, шумарства и водопривреде	број	9605	2012	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности	број			рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС	број			рзс*
Трансфер знања и информација				
Пољопривредна саветодавна стручна служба	да / не	Да		интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем	број			ПССС

29. На основу члана 54. став 1. Закона о добробити животиња („Службени гласник Републике Србије”, бр. 41/09), члана 20. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије”, бр. 129/07 и 83/14-др.закон) и члана 17. и 35. став 1. тачка 6) и 26) Статута града Ваљева („Службени гласник града Ваљева”, бр. 19/08), Скупштина града Ваљева на седници одржаној дана 27. фебруара 2015. године, донела је

ПРОГРАМ КОНТРОЛЕ И СМАЊЕЊА ПОПУЛАЦИЈЕ НАПУШТЕНИХ ПАСА И МАЧАКА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА ВАЉЕВА

І УВОД

Органи јединица локалне самоуправе дужни су да израде и спроводе програм контроле и смањења популације напуштених паса и мачака према специфичностима средине што је прописано чланом 54. став 1. Закона о добробити животиња („Службени гласник Републике Србије”, број 41/09).

На територији града Ваљева, како на урбаним, тако и на руралним подручјима последњих година све је већи број напуштених паса и мачака, што представља озбиљан здравствени, еколошки, хигијенски и социјални проблем. Из године у годину све је већи број случајева када су напуштени пси нападали грађане. Узрок овог проблема су недовољна едукација и лоше навике власника који не воде одговарајућу бригу о својим псима.

Полазећи од основних проблема град Ваљево је приступио изради Програма контроле и смањења популације напуштених паса и мачака на територији града Ваљева (у даљем тексту: Програм) који систематски и са предложеним синхронизованим мерама даје решење за заустављање даљег раста бројности популације паса и мачака на улицама.

Изрази употребљени у овом Програму имају следеће значење:

Напуштени пас или мачка је пас или мачка која нема дом или која се налази изван њега и лишена је неге и бриге власника, односно држаоца и коју је он свесно напустио.

Изгубљени пас или мачка је пас или мачка која је напустила власника, односно држаоца, без његове воље и коју он тражи.

Пас и мачка лугалица је сваки пас и мачка који се нађу на јавном месту без надзора власника и без идентификације.

ІІ РАЗЛОЗИ И ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ИЗРАДУ ПРОГРАМА

А. Разлози за решавање проблема обухваћених овим Програмом су вишеструки и можемо их груписати на следећи начин:

1.Здравствени – спречава се ширење и преношење у епидемиологији заразних болести, зооноза, које су заједничке људима и животињама.

2.Социјално-безбедносни – смањење напада на грађане као и смањење нарушавања јавног реда и мира.

3.Еколошко-хигијенски – спречава се растурање чврстог отпада и смећа из контејнера, канти и депонија, избегава се прљање улица, јавних површина и дечијих игралишта.

4.Естетски – лепши изглед града и насељених места, како за грађане, тако и за туристе.

5.Хумани однос према животињама - хумано поступање са животињама је мера у интересу људи и животиња.

6.Финансијски – средства потребна за рад прихватилишта и надлежне службе далеко су мања и исплативија од случајева када би градски буџет морао да исплати одштетне захтеве услед напада напуштених паса на грађане.

7.Едукативни – стално информисање грађана о раду прихватилишта, подстицање шире јавности на учешће у решавању проблема напуштених паса и мачака кроз разне трибине, штампане материјале и обавештења.

Б. Правни основ за израду програма:

1.Закон о добробити животиња („Службени гласник Републике Србије”, број 41/09),

2.Закон о ветеринарству („Службени гласник Републике Србије”, број 91/2005, 30/10 и 93/12),

3.Закон о заштити животне средине („Службени гласник Републике Србије”, број 135/04, 36/09, 36/09-други закон и 72/09-др.закон и 43/2011-одлука УС),

4.Закон о заштити природе („Службени гласник Републике Србије”, број 36/09, 88/10 и 91/10 – исправка),

5.Закон о комуналним делатностима („Службени гласник Републике Србије”, број 88/11),

6.Правилник о начину обележавања и регистрације паса и мачака („Службени гласник Републике Србије”, број 23/12),

7.Правилник о начину држања паса који могу представљати опасност за околину („Службени гласник РС”, број 65/10),

8.Правилник о условима које морају да испуњавају прихватилишта и пансиони за животиње („Службени гласник РС”, број 19/12),

9.Правилник о начину нешкодљивог уклањања лешева и отпадака животињског порекла и о условима које морају да испуњавају објекти и опрема за сабирање, нешкодљиво уклањање и утврђивање узрока угинућа и превозна средства за транспорт животињских лешева и отпадака животињског порекла („Службени лист СФРЈ”, број 53/89 и „Службени гласник РС”, бр. 31/2011-др.правилник),

Уз важеће прописе коришћене су консултације са ветеринарским станицама, удружењима за заштиту животиња, службом зоохигијене и инспекцијским службама.

III ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И ЗАДАЦИ

1. Истраживање популације паса и мачака-процена стања према специфичностима средине

Подаци о популацији паса су први корак у спровођењу Програма контроле, на основу којих би се могле планирати даље активности које су обухваћене овим Програмом.

Истраживањем популације паса потребно је утврдити њихов број, и то укупан број свих паса, број паса познатих власника и број паса без власника (напуштених паса или луталица), старосну, полну структуру, кондиционо стање и друге параметре. Уз све ово важно је установити који фактори и у ком обиму доприносе опстанку њихове популације (успешност репродукције и разлози, начин држања паса, структура станишта).

У спровођењу ове мере користити метод директног пребројавања и спровести га у сарадњи са надлежним ветеринарским службама.

Према подацима које је надлежна Градска управа града Ваљева - Одељење за инспекцијске послове добило од Ветеринарске инспекције Колубарског управног округа почетком месеца фебруара 2015.године на територији насељеног места Ваљева је око 6.153 вакцинисаних паса. Власника паса на територији града Ваљева има око 8.632, док власника паса на територији насељеног места Ваљево има око 3.690. Број обележених, односно вакцинисаних паса на територији насељеног места Ваљево је око 6.244.

Према подацима Одељења за инспекцијске послове број напуштених паса и паса луталица је између 400 и 600.

2. Регистрација и обележавање

Анализирајући ситуацију на улицама града Ваљева уочено је да постоје различите категорије паса и то су:

- 1)пси које су напустили или изгубили власници,
- 2)пси познатих власника који се слободно крећу по јавним местима без икаквог надзора,
- 3)пси који никада нису имали власнике већ су рођени на улици,
- 4)полудивљи пси.

Напред наведене 4 категорије паса могу груписати у две:

- 1)пси познатих власника,
- 2)пси без власника.

Регистрација и обележавање је кључна превентивна мера којом је олакшан надзор над њиховим кретањем, трговином, превозом, односно проналажењем изгубљених, напуштених и отуђених љубимаца. На тај начин сваки пас би био евидентиран и знао би се његов власник.

Као једна од фаза у спровођењу ове мере је и казнена политика несавесних власника који се не придржавају прописа, као и ангажовање надлежних служби на спровођењу прописа.

3.Стерилизација

Ово је најефикаснија мера за контролу и смањење бројности популације. Стерилизацијом се

смањује број луталица, али се уједно регулише и неконтролисана репродукција кућних љубимаца. Овим поступком се директно утиче на смањење броја паса на улицама, а и на здравље кућних љубимаца.

Напуштени пси који су ухваћени, обавезно се после вакцинације и регистрације стерилишу. Након стерилизације пси могу остати у прихватилишту у законски предвиђеном року.

Такве псе треба фотографисати и њихове тзв. „профиле“ ставити на веб-сајт Јавног комуналног предузећа „Видрак“ Ваљево како би грађани који би удомили те псе дошли до најбржих информација о животињи, или како би власници изгубљених паса лакше дошли до информација о свом љубимцу.

Такође може се десити случај да након законскиведеног рока у прихватилишту пас буде удомљен од стране друштва за заштиту животиња или враћен на улицу.

Стерилисане животиње враћене на првобитна станишта чувају територију спречавајући долазак нестерилисаних животиња.

4.Образовање и информисање

Циљеви образовања и информисања су упознавање власника паса, као и грађана са особинама и потребама паса, сопственим мотивима држања паса, законским обавезама власника, а све то имајући у виду да је одговорно власништво темељ решавања проблема напуштених паса и мачака. Неопходно је медијском кампањом, едукацијом, али и појачаним мерама контроле и санкцијама, обезбедити смањење напуштања ових кућних љубимаца. Континуирана акција у овом смислу би допринела буђењу свести међу власницима животиња, као и буђењу свести код осталих грађана о узроцима овог проблема.

Ширу јавност би требало упознати са садржајем овог Програма путем организовања трибина, гостовања актера Програма на локалним медијима и путем званичног веб-сајта Јавног комуналног предузећа „Видрак“ Ваљево.

5.Контрола простора

Одржавање хигијене подразумева ефикасно уклањање отпадних материја, отпадака хране, неискоришћене хране за људе и слично што у великој мери утиче на популацију паса и мачака на улицама.

Под посебну контролу морају се ставити ђубришта, депоније смећа, као и одлагање отпадака хране из ресторана и других прехранбених објеката.

Зато је неопходно анализирати и предвидети начине уклањања извора хране, воде или склоништа.

Као једна од мера су одлагање отпада у одговарајуће контејнере који би имали исправне поклопце и који се морају редовно празнити.

6.Прихватилиште

Чланом 46. Закона о ветеринарству („Службени гласник Републике Србије“, број 91/05,

30/10 и 93/12) прописано је да је локална самоуправа дужна да на својој територији организује зоохигијенску службу која обавља следеће послове: хвата и збрињава напуштене животиње у прихватилишта за животиње; нешкодљиво уклања лешеве животиња са јавних површина и објеката за узгој; држање, дресуру, излагање, одржавање такмичења или промет животиња; транспорт или организовање транспорта лешева животиња са јавних површина и објеката за узгој, држање, дресуру, излагање, одржавање такмичења или промет животиња до објекта за сакупљање, прераду или уништавање отпада животињског порекла на начин који не представља ризик по друге животиње, људе или животну средину.

Град Ваљево је ову делатност поверио Јавном комуналном предузећу „Видрак“ Ваљево Одлуком о усклађивању оснивачког акта Јавног комуналног предузећа „Видрак“ Ваљево („Службени гласник града Ваљева“, број 5/13) и Статутом јавног комуналног предузећа „Видрак“ Ваљево број 01-4624/1-13 од 11.06.2013.године.

7. Удомљавање

Прихватилиште мора бити приступачно, атрактивно и са занимљивим садржајима за посетиоце, који су заинтересовани да удоме животиње које у њему бораве. Како би се обезбедило удомљавање што већег броја животиња важно је у ове активности укључити и друштва за заштиту животиња.

Неопходо је да Јавно комунално предузеће „Видрак“ изради посебан део на већ постојећем веб-сајту на којем би сва заинтересована лица имала приступачне податке о псима који су погодни за удомљавање. Пси погодни за удомљавање су они пси за које је утврђено да имају погодан темперамент и да се лако прилагођавају на новог власника. Такође будући власници треба да се упознају о својим законским обавезама и одговорностима кроз образовне програме.

8. Враћање

У срединама које су као наша и у којима је број паса луталица велики оправдано је применити такозвани „ЦНР“ програм (ухвати, стерилиши, пусти).

Након регистрације, обележавања, вакцинације и стерилизације, део здраве и неагресивне популације паса враћа се на подручје на којем су ухваћени. Ово је врло ефикасна прелазна мера за заустављање даљег пораста популације паса луталица, која се спроводи у срединама са великом популацијом паса. Овим програмом се стабилизује бројност луталица, а потом постепено долази до смањивања њиховог броја путем смањивања капацитета станишта, али и спречавања настанка нове генерације луталица. С обзиром да се ове животиње не могу размножавати, њихова популација се постепено смањује.

9. Лишавање живота

Животиња се може лишити живота једино у случајевима и на начин прописан члановима 15, 16. и 17. Закона о добробити животиња („Службени гласник Републике Србије“, број 41/09).

Животиње се могу лишити живота на хуман начин у неким од следећих случајева: када је животиња повређена, неизлечиво болесна, телесно деформисана или на други начин патолошки онеспособљена тако да опоравак није могућ, а живот за њу би представљао бол, патњу, страх и стрес; да је достигла старост да јој отказују основне животне функције; да се лишавањем живота спречава ширење, односно ако се сузбијају и искорењују заразне болести, у складу са законом којим се уређује ветеринарство; када животиња не може да се прилагоди условима смештаја, а њено пуштање на слободу представља опасност за друге људе, животиње и животну средину; када је у питању уништавање штетних глодара; када је лишавање живота животиње од веће користи за њену добробит него што су патње од даљег живота, у складу са мишљењем ветеринара.

Лишавање животиње живота се обавља на начин који проузрокује тренутну и сигурну смрт.

10. Сарадња

Ово је врло битна мера у спровођењу и реализацији сваке мере појединачно.

Сарадња подразумева сарадњу надлежних републичких органа, министарства и републичких инспекција, надлежних органа локалне самоуправе односно града, надлежних предузећа и служби које обављају послове зоохигијене, надлежних ветеринарских станица, служби јавног здравља, удружења за заштиту животиња, као и свих заинтересованих грађана.

Сарадња и учешће у спровођењу Програма, без обзира на разлике и супротности у мишљењу може допринети бржем и ефикаснијем решавању овог проблема на свеопште добро грађана.

IV КОНТРОЛА ПОПУЛАЦИЈЕ МАЧАКА

У свакој урбаној средини, па и у граду Ваљево постоји популација такозваних уличних мачака, које су навикле на присуство човека, али избегавају директан контакт са њим. Оне живе тако што хватају глодаре и хране се отпадцима, а људи често остављају храну за њих.

Изражен проблем са мачкама луталицама јавља се на просторима на којима је популација паса луталица регулисана, јер пси контролишу популацију мачака.

Једино решење је њихова масовна стерилизација. Уличне мачке треба систематски хватати и подвргнути их ветеринарском прегледу, затим стерилисати, вакцинисати, те поново пустити.

Резултат неће бити само задовољни грађани, већ и здрава популација мачака која свима користи тако што директно сузбија штетне глодаре.

V ПРЕДЛОГ ДИНАМИКЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА

С обзиром на садашње стање, обимност проблематике и материјалне могућности, као и на комплексност решавања овог проблема реализација Програма ће се извести у следећим фазама:

- 1) заустављање даљег раста популације напуштених паса и мачака кроз примену хитних мера,
- 2) изградња система за трајну контролу и смањење броја напуштених паса и мачака;

Приоритетне активности и задаци Програма су:

- израдити базу података (регистрација и обележавање) паса познатих власника са територије града Ваљева,
- израдити базу података напуштених паса са територије града Ваљева који су прошли третман стерилизације, вакцинације, микрочиповања и враћања на микролокације,
- увести процедуру ревакцинације напуштених паса на улици са циљем заштите здравља људи и животиња,
- повећати капацитет прихватилишта,
- стимулисање стерилизације власничких паса и мачака са циљем контроле нежељеног потомства,
- извршити пребројавање напуштених паса на улицама града Ваљева,
- периодично спровођење акције „од врата до врата“ са циљем да се смањи прилив паса од стране неодговорних власника (на основу процене 2/3 од укупног броја нових луталица су власнички пси),
- промоција одговорног власништва и добробити животиња.

VI ФИНАНСИРАЊЕ

Да би овај Програм у целости био реализован потребно је предвидети и обезбедити средства за спровођење предвиђених мера и то из буџета града, донација од осталих нивоа власти и донација од невладиних организација и других извора.

VII НАДЗОР

Надзор над спровођењем овог Програма врши Градска управа надлежна за инспекцијске послове и Градска управа надлежна за послове комуналне полиције.

VIII ЗАКЉУЧАК

Можемо закључити да садашње стање и проблеме у граду Ваљеву карактерише следеће:

Процењено је да на територији града има око 13.383 паса од којих су од 400 до 600 напуштени пси. Број евидентираних, односно вакцинисаних паса је око 13.270.

Сваки неевидентирани пас или штене кога власник избаци на улицу постаје напуштени пас и представља опасност за грађане, а одговорност за последице њихових напада на грађане и имовину пада

на терет локалне самоуправе.

Ради превазилажења наведене ситуације, а у складу са законском регулативом предложене су мере чији је циљ решавање проблема паса и мачака луталица односно њихово уклањање са јавних површина, и то:

-Регистрација, обележавање и микрочиповање свих паса је кључна и превентивна мера, којом је олакшан надзор над њиховим кретањем, трговином, превозом, односно проналажењем изгубљених, напуштених и отуђених љубимаца. На тај начин сваки пас би био евидентиран и знао би се његов власник чиме би се повећала одговорност власника, који своје љубимце не могу олако избацити на улицу, а неодговорни власници ће сносити све материјалне трошкове за последице дела које направи пас, као и трошкове хватања и збрињавања пса у прихватилишту.

-Склањањем паса са јавних површина и смештањем у прихватилиште елиминише се опасност од уједања грађана, постоји могућност удомљавања паса из прихватилишта, што је најхуманији начин збрињавања напуштених животиња.

-Стерилизацијом власничких и невластничких паса и мачака ставља се под контролу и смањује се бројност њихове популације без лишавања живота истих.

-Еутаназија је лишавање живота животиња на хуман начин и једна је од мера контроле и решавања ове проблематике.

Применом свих ових мера из Програма значајнији резултати се могу очекивати за око годину дана, јер би у том периоду дошло до заустављања раста популације напуштених паса и мачака, а након тог временског периода би полако почела да опада. Све горе наведене мере предвиђене Програмом су неопходне како би се кроз време и едукацију подигла свест о схватању одговорности (личне и материјалне) власника сваког пса и тиме отклонио узрок проблема.

Усвајањем и реализацијом овог Програма допринеће се значајном смањењу броја напуштених паса и мачака луталица на територији града Ваљева, чиме ће се смањити и број оштећених грађана од уједа паса, а што ће се директно одразити на смањење трошкова по наведеном основу у буџету града Ваљева.

IX ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Овај Програм објавити у „Службеном гласнику града Ваљева”.

Скупштина града Ваљева
Број:323-14/15-03

Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.

30. На основу члана 46. став 1. тачка 1. Закона о локалним изборима («Сл. гласник РС» бр. 129/07, 34/10-УС и 54/2011), Скупштина града Ваљева, на седници одржаној 27. фебруара 2015. године, донела је

**ОДЛУКУ
О ПРЕСТАНКУ МАНДАТА ОДБОРНИКА
СКУПШТИНЕ ГРАДА ВАЉЕВА**

I

Због подношења оставке, Александру Вучићевићу престаје мандат одборника.

II

Одлука ступа на снагу даном доношења.

III

Одлуку објавити у «Службеном гласнику града Ваљева».

**Скупштина града Ваљева
Број:011-11/15-04**

**Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.**

31. На основу члана 48. став 1. Закона о локалним изборима («Сл. гласник РС» бр. 129/07, 34/10-УС и 54/2011), Скупштина града Ваљева, на седници одржаној 27. фебруара 2015. године, донела је

**ОДЛУКУ
О ПОТВРЂИВАЊУ МАНДАТА НОВОГ
ОДБОРНИКА
У СКУПШТИНИ ГРАДА ВАЉЕВА**

I

Горану Давидовићу из Ваљева, потврђује се мандат новог одборника у Скупштини града Ваљева, који је додељен на место одборника коме је мандат престао пре истека времена на које је изабран.

II

Мандат новог одборника траје до истека мандата одборника коме је престао мандат.

III

Одлука ступа на снагу даном доношења.

IV

Одлуку објавити у «Службеном гласнику града Ваљева».

**Скупштина града Ваљева
Број:011-12/14-04**

**Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.**

32. На основу члана 32. став 1. тачка 9) Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 129/07 и 83/14-др.закон), члана 21. став 2. и члана 31. став 3. Закона о јавним предузећима ("Службени гласник РС", број 119/12, 116/2013-аутентично тумачење и 44/2014-др.закон) и члана 35. став 1. тачка 9) Статута града Ваљева ("Службени гласник града Ваљева", број 19/08) Скупштина града Ваљева на седници одржаној 27. фебруара 2015. године, донела је

**РЕШЕЊЕ
О ИМЕНОВАЊУ ДИРЕКТОРА ЈАВНОГ
ПРЕДУЗЕЋА ЗА УПРАВЉАЊЕ И
КОРИШЋЕЊЕ РЕГИОНАЛНОГ
ВИШЕНАМЕНСКОГ ХИДРОСИСТЕМА
СТУБО-РОВНИ „КОЛУБАРА“ ВАЉЕВО**

I

ИМЕНУЈЕ СЕ Миодраг Марковић, дипломирани инжењер агрономије из Ваљева, Насеље Ослободиоци Ваљева бр.31/13 за директора Јавног предузећа за управљање и коришћење регионалног вишенаменског хидросистема Стубо-Ровни „Колубара“ Ваљево, на период од четири године.

II

Именовани је дужан да ступи на рад у року од осам дана од дана објављивања овог решења у „Службеном гласнику Републике Србије“.

III

Даном ступања на рад именованог на место директора Јавног предузећа за управљање и коришћење регионалног вишенаменског хидросистема Стубо-Ровни „Колубара“ Ваљево престаје да важи Решење о именовању вршиоца дужности директора Јавног предузећа за управљање и коришћење регионалног вишенаменског хидросистема Стубо-Ровни „Колубара“ Ваљево, број:112-268/14-04 од 04.07.2014.године.

IV

Ово решење је коначно.

V

Ово решење доставити именованом, свим кандидатима који су учествовали у поступку јавног конкурса и Јавном предузећу за управљање и коришћење регионалног вишенаменског хидросистема Стубо-Ровни „Колубара“ Ваљево.

VI

Ово решење објавити у „Службеном гласнику Републике Србије“, „Службеном гласнику града Ваљева“ и на званичној интернет страници града Ваљева.

Скупштина града Ваљева
Број:112-36/15-04

Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.

33. На основу члана 40. Статута града Ваљева ("Сл. гласник града Ваљева" бр. 19/08) и члана 15. Одлуке о радним телима Скупштине града Ваљева ("Сл. гласник града Ваљева" бр.4/09), Скупштина града Ваљева, на седници одржаној 27. фебруара 2015. године, донела је

РЕШЕЊЕ
О РАЗРЕШЕЊУ И ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНОВА
КОМИСИЈЕ ЗА КАДРОВСКА И
АДМИНИСТРАТИВНА ПИТАЊА И РАДНЕ
ОДНОСЕ

I**РАЗРЕШАВА СЕ:**

- Милена Досковић дужности члана Комисије за кадровска и административна питања и радне односе именована решењем Скупштине града Ваљева број 112 - 136 /12-04 од 6. јула 2012. године.

II**ИМЕНУЈУ СЕ:**

- Босиљка Митровић и
- Горан Давидовић за чланове Комисије за кадровска и административна питања и радне односе.

III

Мандат именованим траје колико и мандат осталих чланова Комисије именованих Решењем Скупштине града Ваљева, бр.112 - 136 /12-04 од 6. јула 2012. године.

IV

Решење објавити у "Службеном гласнику града Ваљева".

Скупштина града Ваљева
Број:112- 68/15-04

Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.

34. На основу члана 40. Статута града Ваљева ("Сл. гласник града Ваљева" бр. 19/08) и члана 15. Одлуке о радним телима Скупштине града Ваљева ("Сл. гласник града Ваљева" бр.4/09), Скупштина града Ваљева, на седници одржаној 27. фебруара 2015. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНА
КОМИСИЈЕ ЗА БУЏЕТ И ФИНАНСИЈЕ

I

ИМЕНУЈЕ СЕ Горан Давидовић за члана Комисије за буџет и финансије.

II

Мандат именованом траје колико и мандат осталих чланова Комисије именованих Решењем Скупштине града Ваљева, бр.112- 21/ 13-04 од 31.јануара 2013. године.

III

Решење ступа на снагу даном доношења.

IV

Решење објавити у "Службеном гласнику града Ваљева".

Скупштина града Ваљева
Број:112-69/15-04

Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.

35. На основу члана 40. Статута града Ваљева ("Сл. гласник града Ваљева" бр. 19/08) и члана 15. Одлуке о радним телима Скупштине града Ваљева ("Сл. гласник града Ваљева" бр.4/09), Скупштина града Ваљева, на седници одржаној 27. фебруара 2015. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНА
КОМИСИЈЕ ЗА ПРЕДСТАВКЕ И ЖАЛБЕ

I

ИМЕНУЈЕ СЕ Трајко Крстић за члана Комисије за представке и жалбе.

II

Решење ступа на снагу даном доношења.

III

Решење објавити у "Службеном гласнику града Ваљева".

Скупштина града Ваљева
Број:112-72/15-04

Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.

36. На основу члана 40. Статута града Ваљева ("Сл. гласник града Ваљева" бр. 19/08) и члана 15. Одлуке о радним телима Скупштине града Ваљева ("Сл. гласник града Ваљева" бр.4/09), Скупштина града Ваљева, на седници одржаној 27. фебруара 2015. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНА КОМИСИЈЕ ЗА СТАТУТАРНА ПИТАЊА, ОРГАНИЗАЦИЈУ И НОРМАТИВНА АКТА СКУПШТИНЕ

I

ИМЕНУЈЕ СЕ Славица Пантелић Цупаћ за члана Комисије за статутарна питања организацију и нормативна акта.

II

Решење ступа на снагу даном доношења.

III

Решење објавити у "Службеном гласнику града Ваљева".

Скупштина града Ваљева
Број:112-71/15-04

Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.

37. На основу члана 40. Статута града Ваљева ("Сл. гласник града Ваљева" бр. 19/08) и члана 15. Одлуке о радним телима Скупштине града Ваљева ("Сл. гласник града Ваљева" бр.4/09), Скупштина града Ваљева, на седници одржаној 27. фебруара 2015. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О РАЗРЕШЕЊУ И ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ ЗА ДРУШТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ И ОБРАЗОВАЊЕ

I

РАЗРЕШАВАЈУ СЕ:

-**Радмила Гавриловић**, дужности члана Комисије за друштвене делатности и образовање, именована решењем Скупштине града Ваљева број 112-457/14-04 од 4.7. 2014. године.

-**Александар Вучићевић**, дужности члана Комисије за друштвене делатности и образовање, именована решењем Скупштине града Ваљева број 112-23/13-04 од 31. јануара 2013. године.

ИМЕНУЈУ СЕ:

-**Маја Радојевић – Жарковић** и
-**Зоран Ђурић** за чланове Комисије за друштвене делатности и образовање

II

Мандат именованих траје колико и мандат осталих чланова Комисије именованих решењем Скупштине

града Ваљева број 112-23/13-04 од 31. јануара 2013. године.

III

Решење објавити у "Службеном гласнику града Ваљева".

Скупштина града Ваљева
Број:112-73/15-04

Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.

38. На основу члана 40. Статута града Ваљева ("Сл. гласник града Ваљева" бр. 19/08) и члана 15. Одлуке о радним телима Скупштине града Ваљева ("Сл. гласник града Ваљева" бр.4/09), Скупштина града Ваљева, на седници одржаној 27. фебруара 2015. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНА КОМИСИЈЕ ЗА ПРИВРЕДУ

I

ИМЕНУЈЕ СЕ Војкан Обућина за члана Комисије за привреду.

II

Решење ступа на снагу даном доношења.

III

Решење објавити у "Службеном гласнику града Ваљева".

Скупштина града Ваљева
Број:112-75/15-04

Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.

39. На основу члана 40. Статута града Ваљева ("Сл. гласник града Ваљева" бр. 19/08) и члана 15. Одлуке о радним телима Скупштине града Ваљева ("Сл. гласник града Ваљева" бр.4/09), Скупштина града Ваљева, на седници одржаној 27. фебруара 2015. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНА КОМИСИЈЕ ЗА СЕЛО И ПОЉОПРИВРЕДУ

I

ИМЕНУЈЕ СЕ Радиша Лазич за члана Комисије за село и пољопривреду.

II

Решење ступа на снагу даном доношења.

III

Решење објавити у "Службеном гласнику града Ваљева".

Скупштина града Ваљева
Број:112-74/15-04

Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.

40. На основу члана 40. Статута града Ваљева ("Сл. гласник града Ваљева" бр. 19/08) и члана 15. Одлуке о радним телима Скупштине града Ваљева ("Сл. гласник града Ваљева" бр.4/09), Скупштина града Ваљева, на седници одржаној 27. фебруара 2015. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О РАЗРЕШЕЊУ И ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНА
КОМИСИЈЕ ЗА УРБАНИЗАМ, КОМУНАЛНЕ
ДЕЛАТНОСТИ И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ
СРЕДИНЕ

I**РАЗРЕШАВА СЕ:**

-Божидар Петровић, дужности члана Комисије за урбанизам, комуналне делатности и заштиту животне средине именован Решењем Скупштине града Ваљева број 112-141/14-04 од 14. марта 2014. године

ИМЕНУЈЕ СЕ:

-Милорад Минић за члана Комисије за урбанизам, комуналне делатности и заштиту животне средине

II

Мандат именованом траје колико и мандат осталих чланова Комисије за урбанизам, комуналне делатности и заштиту животне средине именованих решењем Скупштине града Ваљева број 112-22/13-04 од 31. јануара 2013. године.

Скупштина града Ваљева
Број:112-70/15-04

Председник
Скупштине града Ваљева
Др Михаило Јокић, с.р.

41. На основу члана 4. Одлуке о изменама Одлуке о братимљењу и успостављању сарадње између града Ваљева, Република Србија и града Молодечно, Република Белорусија број:011-25/2014-04 од 04.07.2014.године, Комисија за статутарна питања, организацију и нормативна акта Скупштине, на седници одржаној 28. новембра 2014.године, утврдила је пречишћен текст Одлуке о успостављању сарадње између града Ваљева, Република Србија и града Молодечно, Република Белорусија

Пречишћен текст Одлуке о успостављању сарадње између града Ваљева, Република Србија и града Молодечно, Република Белорусија садржи:

1. Одлуку о братимљењу и успостављању сарадње између града Ваљева, Република Србија и града Молодечно, Република Белорусија број:011-91/13-04 од 27.12.2013.године.

2. Одлуку о изменама Одлуке о братимљењу и успостављању сарадње између града Ваљева, Република Србија и града Молодечно, Република Белорусија број: 011-25/2014-04 из које је изостављен члан 4. којим је дато овлашћење за утврђивање пречишћеног текста одлуке и члан 5. којим је прописано објављивање ове одлуке.

Скупштина града Ваљева
Комисија за статутарна питања, организацију и
нормативна акта Скупштине
Број:011-55/14-04

Председник
Комисије за статутарна питања, организацију и
нормативна акта Скупштине
Драгић Ракић с.р,

ОДЛУКУ *
О УСПОСТАВЉАЊУ САРАДЊЕ ИЗМЕЂУ
ГРАДА ВАЉЕВА, РЕПУБЛИКА СРБИЈА И
ГРАДА МОЛОДЕЧНО,
РЕПУБЛИКА БЕЛОРУСИЈА
(пречишћен текст)

Члан 1.

Овом одлуком Град Ваљево, Република Србија успоставља сарадњу са Градом Молодечно, Република Белорусија.

Члан 2.

Град Ваљево и Град Молодечно сарађиваће у областима економије, индустрије, трговине, заштите животне средине, туризма, културе, хуманитарног рада, образовања, спорта, предузетништва, информативних технологија, саобраћаја и другим областима.

Члан 3.

Споразумом о сарадњи између града Ваљева, Република Србија и Града Молодечно, Република Белорусија биће ближе дефинисани облици и начини сарадње.

Члан 4.

У име Града Ваљева Споразум из члана 3. ове одлуке потписаће Градоначелник града Ваљева.

* Влада Републике Србије је дала сагласност на ову Одлуку Решењем 05 број: 016-1129/2015 од 5. фебруара 2015. године објављеним у „Службеном гласнику Републике Србије“ број 15/2015

Члан 5.

Средства потребна за спровођење ове одлуке обезбедиће се у буџету града Ваљева.

Члан 6.

Одлуку доставити Влади Републике Србије на сагласност.

Члан 7.

Ова одлука ће се објавити у „Службеном гласнику града Ваљева“ по добијеној сагласности Владе Републике Србије.

42. На основу члана 159. став 1.и 2. Закона о основама система образовања и васпитања ("Сл.гласник РС" број 72/2009, 52/2011 и 55/2013), члана 50. Закона о предшколском васпитању и образовању ("Сл.гласник РС" број 18/2010), у складу са Правилником о мерилима за утврђивање економске цене програма васпитања и образовања у предшколским установама ("Сл.гласник РС" број 146/14), градоначелник града Ваљева донео је

РЕШЕЊЕ**О УТВРЂИВАЊУ ЕКОНОМСКЕ ЦЕНЕ ПРОГРАМА
ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА У
ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ "МИЛИЦА
НОЖИЦА" У ВАЉЕВУ****I**

Овим решењем утврђује се економска цена програма васпитања и образовања у Предшколској установи "Милица Ножица" у Ваљеву.

II

Економска цена програма васпитања и образовања у ПУ "Милица Ножица" утврђује се у износу од 20.297,00 динара месечно по детету.

Дневна економска цена по детету утврђује се дељењем месечне економске цене по детету из става 1. овог члана са бројем радних дана у месецу.

III

Учешће корисника услуга у економској цени по детету износи 20%, односно за целодневне облике рада утврђује се у износу од 4.060,00 динара месечно по детету.

Учешће корисника услуга у економској цени по детету за целодневне облике рада - програм припреме за школу утврђује се у износу од 2.310,00 динара месечно по детету.

IV

Економска цена програма васпитања и образовања у ПУ "Милица Ножица" из тачке II овог решења примењиваће се од 01.03.2015.године.

Економска цена програма васпитања и образовања у ПУ "Милица Ножица" у јануару и фебруару 2015.године износиће 18.500,00 динара.

V

Даном ступања на снагу овог Решења престаје да важи Решење о утврђивању цене услуга у Предшколској

установи "Милица Ножица" у Ваљеву број 38-13/2014-09 од 26.11.2014. године.

VI

Решење објавити у "Службеном гласнику града Ваљева".

Градоначелник града Ваљева

Број:38-1/2015-09

Датум:10.02.2015.год.

Станко Терзић,с.р.

43. На основу члана 36. Одлуке о градским управама града Ваљева ("Службени гласник града Ваљева", број 24/08, 2/10, 10/11 и 7/14), Начелник Градске управе за друштвене делатности, финансије, имовинске и инспекцијске послове града Ваљева доноси

**ПРАВИЛНИК О СЛУЖБЕНОЈ
ЛЕГИТИМАЦИЈИ ГЛАВНОГ КОМУНАЛНОГ
ИНСПЕКТОРА И КОМУНАЛНОГ
ИНСПЕКТОРА****Члан 1.**

Овим правилником прописује се образац, садржина, начин издавања и вођење евиденције о издатим службеним легитимацијама главног комуналног инспектора и комуналног инспектора (у даљем тексту: легитимација).

Члан 2.

Легитимација се издаје на обрасцима (Образац 1, Образац 2, Образац 3 и Образац 4) који су одштампани уз овај правилник и чине његов саставни део.

Члан 3.

Легитимација је величине 65 x 95 mm и обложена је кожом црне боје.

Члан 4.

Предња страна легитимације у горњем делу садржи мали грб града Ваљева, испод њега текст који гласи: "РЕПУБЛИКА СРБИЈА, ГРАД ВАЉЕВО, Градска управа за друштвене делатности, финансије, имовинске и инспекцијске послове, Одељење за инспекцијске послове", а испод тог текста на легитимацији главног комуналног инспектора текст који гласи:

"СЛУЖБЕНА ЛЕГИТИМАЦИЈА
ГЛАВНОГ КОМУНАЛНОГ ИНСПЕКТОРА",

а на легитимацији комуналног инспектора текст који гласи:

"СЛУЖБЕНА ЛЕГИТИМАЦИЈА
КОМУНАЛНОГ ИНСПЕКТОРА".

Прва унутрашња страна легитимације садржи: на средини место за фотографију

инспектора величине 35 x 25 mm, а испод фотографије налази се место означено за печат органа који је издао легитимацију "(М.П.)". Испод тога, на средини налази се место за уписивање имена и презимена инспектора, испод којег је уписано: "(име и презиме инспектора)", а испод тога место за својеручни потпис инспектора испод којег је уписано: "(својеручни потпис)". Испод тога, налази се место за уписивање јединственог матичног броја инспектора испод којег је уписано: "(ЈМБГ)".

Друга унутрашња страна легитимација садржи: место за упис назива органа који је издао легитимацију испод којег је уписано: "(назив органа који издаје легитимацију)", испод тога за главног комуналног инспектора и комуналног инспектора који нису положили посебан стручни испит за тржишног инспектора текст који гласи: "ОВЛАШЋЕЊА ИНСПЕКТОРА:", а испод тога текст који гласи: "у вршењу инспекцијског надзора, инспектор има права, дужности и овлашћења одређена прописима о комуналним делатностима" а за главног комуналног инспектора и комуналног инспектора који су положили посебан стручни испит за тржишног инспектора текст који гласи: "у вршењу инспекцијског надзора, инспектор има права, дужности и овлашћења одређена прописима о комуналним делатностима и прописима о трговини". Испод тога, са леве стране, налази се место за упис регистарског броја поред којег је уписано: "Регистарски број", са десне стране место за упис места издавања легитимације изнад којег је уписано: "Место издавања", испод тога место за упис датума издавања легитимације поред којег је уписано: "Датум", а испод тога на средини налази се место означено за потпис овлашћеног лица испод којег је уписано: "(потпис овлашћеног лица)".

Члан 5.

Начелник Градске управе за друштвене делатности, финансије, имовинске и инспекцијске послове града Ваљева (у даљем тексту: начелник) решењем утврђује регистарски број легитимације и одлучује о издавању легитимације.

Регистарски број се састоји од две цифре.

Главни комунални инспектор, односно комунални инспектор након преузимања легитимације потписује реверс који ће се приложити уз решење о издавању легитимације.

Члан 6.

Ако главни комунални инспектор, односно комунални инспектор оштети, изгуби или на други начин остане без своје легитимације дужан је да о томе истог дана обавести начелника који ће исту решењем огласити неважећом.

Главни комунални инспектор, односно комунални инспектор коме престане радни однос или буде распоређен на друго радно место дужан је да своју легитимацију непосредно преда начелнику у року од три дана од дана престанка обављања послова комуналног инспектора.

Евиденција о издатим, замењеним и неважећим легитимацијама води се у Одељењу за инспекцијске послове.

Евиденција садржи: име и презиме главног комуналног инспектора, односно комуналног инспектора, регистарски број легитимације, датум издавања, враћања, замене или оглашавања легитимације неважећом.

Члан 7.

Легитимације које су издате до дана ступања на снагу овог правилника важе до дана њихове замене легитимацијама издатим на обрасцима прописаним овим правилником.

Члан 8.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику града Ваљева".

**Градска управа за друштвене делатности,
финансије, имовинске и инспекцијске послове
града Ваљева**

Број: 110-7/2015-01/3

Датум: 18.02.2015.

Начелник

**Градске управе за друштвене делатности,
финансије, имовинске и инспекцијске послове
града Ваљева
Јелица Стојановић, с.р.**

Образац 1

	 <p>РЕПУБЛИКА СРБИЈА ГРАД ВАЉЕВО</p> <p>Градска управа за друштвене делатности, финансије, имовинске и инспекцијске послове Одељење за инспекцијске послове</p> <p>СЛУЖБЕНА ЛЕГИТИМАЦИЈА ГЛАВНОГ КОМУНАЛНОГ ИНСПЕКТОРА</p>
--	---

<div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 100px; margin: 0 auto;"></div> <p>(М.П.)</p> <p>_____</p> <p>(име и презиме инспектора)</p> <p>_____</p> <p>(својеручни потпис)</p> <p>_____</p> <p>(ЈМБГ)</p>	<p>-----</p> <p>(назив органа који издаје легитимацију)</p> <p>ОВЛАШЋЕЊА ИНСПЕКТОРА:</p> <p>у вршењу инспекцијског надзора, инспектор има права, дужности и овлашћења одређена прописима о комуналним делатностима и прописима о трговини.</p> <p>Регистарски Место издавања број _____</p> <p>Датум _____ 20__ године</p> <p>-----</p> <p>(потпис овлашћеног лица)</p>
---	---

Образац 2

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД ВАЉЕВОГрадска управа за друштвене делатности,
финансије, имовинске и инспекцијске послове
Одељење за инспекцијске пословеСЛУЖБЕНА ЛЕГИТИМАЦИЈА
ГЛАВНОГ КОМУНАЛНОГ ИНСПЕКТОРА

(М.П.)

(име и презиме инспектора)-----
(својеручни потпис)-----
(ЈМБГ)-----
(назив органа који издаје
легитимацију)ОВЛАШЋЕЊА ИНСПЕКТОРА:
у вршењу инспекцијског надзора, инспектор
има права, дужности и овлашћења одређена
прописима о комуналним делатностима.Регистарски
број _____Место издавања
_____

Датум _____ 20__ године

(потпис овлашћеног лица)

Образац 3

	 <p>РЕПУБЛИКА СРБИЈА ГРАД ВАЉЕВО</p> <p>Градска управа за друштвене делатности, финансије, имовинске и инспекцијске послове Одељење за инспекцијске послове</p> <p>СЛУЖБЕНА ЛЕГИТИМАЦИЈА КОМУНАЛНОГ ИНСПЕКТОРА</p>
--	---

<div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 100px; margin: 0 auto;"></div> <p>(М.П.)</p> <p>----- (име и презиме инспектора)</p> <p>----- (својеручни потпис)</p> <p>----- (ЈМБГ)</p>	<p>----- (назив органа који издаје легитимацију)</p> <p>ОВЛАШЋЕЊА ИНСПЕКТОРА: у вршењу инспекцијског надзора, инспектор има права, дужности и овлашћења одређена прописима о комуналним делатностима и прописима о трговини.</p> <p>Регистарски Место издавања број _____</p> <p>Датум _____ 20__ године</p> <p>----- (потпис овлашћеног лица)</p>
--	---

Образац 4

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД ВАЉЕВОГрадска управа за друштвене делатности,
финансије, имовинске и инспекцијске послове
Одељење за инспекцијске пословеСЛУЖБЕНА ЛЕГИТИМАЦИЈА
КОМУНАЛНОГ ИНСПЕКТОРА

(М.П.)

(име и презиме инспектора)-----
(својеручни потпис)-----
(ЈМБГ)-----
(назив органа који издаје
легитимацију)ОВЛАШЋЕЊА ИНСПЕКТОРА:
у вршењу инспекцијског надзора, инспектор
има права, дужности и овлашћења одређена
прописима о комуналним делатностима.Регистарски
број _____Место издавања
_____

Датум _____ 20__ године

(потпис овлашћеног лица)

44. На основу члана 36. Одлуке о градским управама града Ваљева ("Службени гласник града Ваљева", број 24/08, 2/10, 10/11 и 7/14), Начелник Градске управе за друштвене делатности, финансије, имовинске и инспекцијске послове града Ваљева доноси

ПРАВИЛНИК О СЛУЖБЕНОЈ ЛЕГИТИМАЦИЈИ ИНСПЕКТОРА ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Члан 1.

Овим правилником прописује се образац, садржина, начин издавања и вођење евиденције о издатим службеним легитимацијама инспектора за заштиту животне средине (у даљем тексту: легитимација).

Члан 2.

Легитимација се издаје на Обрасцу – Службена легитимација инспектора за заштиту животне средине, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 3.

Легитимација је величине 65 x 95 mm и обложена је кожом црне боје.

Члан 4.

Предња страна легитимације у горњем делу садржи мали грб града Ваљева, испод њега текст који гласи: "РЕПУБЛИКА СРБИЈА, ГРАД ВАЉЕВО, Градска управа за друштвене делатности, финансије, имовинске и инспекцијске послове, Одељење за инспекцијске послове", а испод тог текста текст који гласи:

**"СЛУЖБЕНА ЛЕГИТИМАЦИЈА
ИНСПЕКТИРА ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ
СРЕДИНЕ".**

Прва унутрашња страна легитимације садржи: на средини место за фотографију инспектора величине 35 x 25 mm, а испод фотографије налази се место означено за печат органа који је издао легитимацију "(М.П.)". Испод тога, на средини налази се место за уписивање имена и презимена инспектора, испод којег је уписано: "(име и презиме инспектора)", а испод тога место за својеручни потпис инспектора испод којег је уписано: "(својеручни потпис)". Испод тога, налази се место за уписивање јединственог матичног броја инспектора испод којег је уписано: "(ЈМБГ)".

Друга унутрашња страна легитимација садржи: место за упис назива органа који је издао легитимацију испод којег је уписано: "(назив органа који издаје легитимацију)", испод тога текст који гласи: "ОВЛАШЋЕЊА ИНСПЕКТОРА:", а испод тога текст који гласи: "у вршењу инспекцијског надзора, инспектор има права, дужности и овлашћења одређена прописима из области заштите животне средине". Испод тога, са леве стране, налази се место

за упис регистарског броја поред којег је уписано: "Регистарски број", са десне стране место за упис места издавања легитимације изнад којег је уписано: "Место издавања", испод тога место за упис датума издавања легитимације поред којег је уписано: "Датум", а испод тога на средини налази се место означено за потпис овлашћеног лица испод којег је уписано: "(потпис овлашћеног лица)".

Члан 5.

Начелник Градске управе за друштвене делатности, финансије, имовинске и инспекцијске послове града Ваљева (у даљем тексту: начелник) решењем утврђује регистарски број легитимације и одлучује о издавању легитимације.

Регистарски број се састоји од две цифре.

Инспектор за заштиту животне средине након преузимања легитимације потписује реверс који ће се приложити уз решење о издавању легитимације.

Члан 6.

Ако инспектор за заштиту животне средине оштети, изгуби или на други начин остане без своје легитимације дужан је да о томе истог дана обавести начелника који ће исту решењем огласити неважећом.

Инспектор за заштиту животне средине коме престане радни однос или буде распоређен на друго радно место дужан је да своју легитимацију непосредно преда начелнику у року од три дана од дана престанка обављања послова инспектора за заштиту животне средине.

Евиденција о издатим, замењеним и неважећим легитимацијама води се у Одељењу за инспекцијске послове.

Евиденција садржи: име и презиме инспектора за заштиту животне средине, регистарски број легитимације, датум издавања, враћања, замене или оглашавања легитимације неважећом.

Члан 7.

Легитимације које су издате до дана ступања на снагу овог правилника важе до дана њихове замене легитимацијама издатим на обрасцима прописаним овим правилником.

Члан 8.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику града Ваљева".

**Градска управа за друштвене делатности,
финансије, имовинске и инспекцијске послове
града Ваљева**

**Број: 110-9/2015-01/3
Датум: 20.02.2015. године**

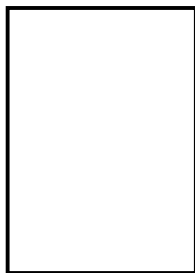
**Начелник
Градске управе за друштвене делатности,
финансије, имовинске и инспекцијске послове
града Ваљева
Јелица Стојановић,с.р.**

Образац

Службена легитимација инспектора за заштиту животне средине

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД ВАЉЕВО

Градска управа за друштвене делатности,
финансије, имовинске и инспекцијске послове
Одељење за инспекцијске послове

СЛУЖБЕНА ЛЕГИТИМАЦИЈА
ИНСПЕКТОРА ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ
СРЕДИНЕ

(М.П.)

(име и презиме инспектора)-----
(својеручни потпис)-----
(ЈМБГ)-----
(назив органа који издаје
легитимацију)

ОВЛАШЋЕЊА ИНСПЕКТОРА:

у вршењу инспекцијског надзора, инспектор
има права, дужности и овлашћења одређена
прописима из области заштите животне
средине.

Регистарски
број _____Место издавања
_____

Датум _____ 20__ године

(потпис овлашћеног лица)

45. На основу члана 36. Одлуке о градским управама града Ваљева ("Службени гласник града Ваљева", број 24/08, 2/10, 10/11 и 7/14), Начелник Градске управе за друштвене делатности, финансије, имовинске и инспекцијске послове града Ваљева доноси

ПРАВИЛНИК О СЛУЖБЕНОЈ ЛЕГИТИМАЦИЈИ ГЛАВНОГ ИНСПЕКТОРА ЗА ПУТЕВЕ И ЈАВНИ ПРЕВОЗ И ИНСПЕКТОРА ЗА ПУТЕВЕ И ЈАВНИ ПРЕВОЗ

Члан 1.

Овим правилником прописује се образац, садржина, начин издавања и вођење евиденције о издатим службеним легитимацијама главног инспектора за путеве и јавни превоз и инспектора за путеве и јавни превоз (у даљем тексту: легитимација).

Члан 2.

Легитимација се издаје на обрасцима (Образац 1 и Образац 2) који су одштампани уз овај правилник и чине његов саставни део.

Члан 3.

Легитимација је величине 65 x 95 mm и обложена је кожом црне боје.

Члан 4.

Предња страна легитимације у горњем делу садржи мали грб града Ваљева, испод њега текст који гласи: "РЕПУБЛИКА СРБИЈА, ГРАД ВАЉЕВО, Градска управа за друштвене делатности, финансије, имовинске и инспекцијске послове, Одељење за инспекцијске послове", а испод тог текста на легитимацији главног инспектора за путеве и јавни превоз текст који гласи:

**"СЛУЖБЕНА ЛЕГИТИМАЦИЈА
ГЛАВНОГ ИНСПЕКТОРА ЗА ПУТЕВЕ И ЈАВНИ
ПРЕВОЗ",**

а на легитимацији инспектора за путеве и јавни превоз текст који гласи:

**"СЛУЖБЕНА ЛЕГИТИМАЦИЈА
ИНСПЕКТОРА ЗА ПУТЕВЕ И ЈАВНИ ПРЕВОЗ".**

Прва унутрашња страна легитимације садржи: на средини место за фотографију инспектора величине 35 x 25 mm, а испод фотографије налази се место означено за печат органа који је издао легитимацију "(М.П.)". Испод тога, на средини налази

се место за уписивање имена и презимена инспектора, испод којег је уписано: "(име и презиме инспектора)", а испод тога место за својеручни потпис инспектора испод којег је уписано: "(својеручни потпис)". Испод тога, налази се место за уписивање јединственог матичног броја инспектора испод којег је уписано: "(ЈМБГ)".

Друга унутрашња страна легитимација садржи: место за упис назива органа који је издао легитимацију испод којег је уписано: "(назив органа који издаје легитимацију)", испод тога текст који гласи: "ОВЛАШЋЕЊА ИНСПЕКТОРА:", а испод тога текст који гласи: "у вршењу инспекцијског надзора, инспектор има права, дужности и овлашћења одређена прописима о превозу у друмском саобраћају и прописима о јавним путевима". Испод тога, са леве стране, налази се место за упис регистарског броја поред којег је уписано: "Регистарски број", са десне стране место за упис места издавања легитимације изнад којег је уписано: "Место издавања", испод тога место за упис датума издавања легитимације поред којег је уписано: "Датум", а испод тога на средини налази се место означено за потпис овлашћеног лица испод којег је уписано: "(потпис овлашћеног лица)".

Члан 5.

Начелник Градске управе за друштвене делатности, финансије, имовинске и инспекцијске послове града Ваљева (у даљем тексту: начелник) решењем утврђује регистарски број легитимације и одлучује о издавању легитимације.

Регистарски број се састоји од две цифре.

Главни инспектор за путеве и јавни превоз, односно инспектор за путеве и јавни превоз након преузимања легитимације потписује реверс који ће се приложити уз решење о издавању легитимације.

Члан 6.

Ако главни инспектор за путеве и јавни превоз, односно инспектор за путеве и јавни превоз оштети, изгуби или на други начин остане без своје легитимације дужан је да о томе истог дана обавести начелника који ће исту решењем огласити неважећом.

Главни инспектор за путеве и јавни превоз, односно инспектор за путеве и јавни превоз коме престане радни однос или буде распоређен на друго радно место дужан је да своју легитимацију непосредно преда начелнику у року од три дана од дана престанка обављања послова комуналног инспектора.

Евиденција о издатим, замењеним и неважећим легитимацијама води се у Одељењу за инспекцијске послове.

Евиденција садржи: име и презиме главног инспектора за путеве и јавни превоз, односно инспектора за путеве и јавни превоз, регистарски број легитимације, датум издавања, враћања, замене или оглашавања легитимације неважећом.

Члан 7.

Легитимације које су издате до дана ступања на снагу овог правилника важе до дана њихове замене легитимацијама издатим на обрасцима прописаним овим правилником.

Члан 8.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику града Ваљева".

**Градска управа за друштвене делатности,
финансије, имовинске и инспекцијске
послове града Ваљева**

**Број: 110-10/2015-01/3
Датум: 23.02.2015. године**

**Начелник
Градске управе за друштвене делатности,
финансије, имовинске и инспекцијске
послове града Ваљева
Јелица Стојановић, с.р.**

Образац 1

	 <p>РЕПУБЛИКА СРБИЈА ГРАД ВАЉЕВО</p> <p>Градска управа за друштвене делатности, финансије, имовинске и инспекцијске послове Одељење за инспекцијске послове</p> <p>СЛУЖБЕНА ЛЕГИТИМАЦИЈА ГЛАВНОГ ИНСПЕКТОРА ЗА ПУТЕВЕ И ЈАВНИ ПРЕВОЗ</p>
--	---

<div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 100px; margin: 0 auto;"></div> <p>(М.П.)</p> <p>_____</p> <p>(име и презиме инспектора)</p> <p>_____</p> <p>(својеручни потпис)</p> <p>_____</p> <p>(ЈМБГ)</p>	<p>-----</p> <p>(назив органа који издаје легитимацију)</p> <p>ОВЛАШЋЕЊА ИНСПЕКТОРА: у вршењу инспекцијског надзора, инспектор има права, дужности и овлашћења одређена прописима о превозуу друмском саобраћају и прописима о јавним путевима.</p> <p>Регистарски Место издавања број _____</p> <p>Датум _____ 20__ године</p> <p>-----</p> <p>(потпис овлашћеног лица)</p>
---	---

Образац 2

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД ВАЉЕВОГрадска управа за друштвене делатности,
финансије, имовинске и инспекцијске послове
Одељење за инспекцијске пословеСЛУЖБЕНА ЛЕГИТИМАЦИЈА
ИНСПЕКТОРА ЗА ПУТЕВЕ И ЈАВНИ
ПРЕВОЗ

(М.П.)

_____
(име и презиме инспектора)_____
(својеручни потпис)_____
(ЈМБГ)_____
(назив органа који издаје
леgitимацију)

ОВЛАШЋЕЊА ИНСПЕКТОРА:

у вршењу инспекцијског надзора, инспектор
има права, дужности и овлашћења одређена
прописима о превозу друмском саобраћају и
прописима о јавним путевима.Регистарски
број _____Место издавања
_____

Датум _____ 20__ године

_____
(потпис овлашћеног лица)

С А Д Р Ж А Ј

Број акта	Назив акта	Страна
18.	Пословник Скупштине града Ваљева	1
19.	Одлука о додели Награде града Ваљева	19
20.	Одлука о додели звања Почасни грађанин града Ваљева	22
21.	Одлука о доприносу за уређивање грађевинског земљишта	22
22.	Одлука о држању домаћих животиња и кућних љубимаца на територији града Ваљева	32
23.	Одлука о изменама Одлуке о боравишној такси	41
24.	Одлука о изменама Одлуке о изради Плана генералне регулације за део насељеног места Горња Грабовица	41
25.	Одлука о овлашћењу Градоначелника града Ваљева за закључивање колективних уговора	42
26.	Решење о давању сагласности на Одлуку о измени Статута Установе за физичку културу „Валис“ Ваљево	42
27.	Програм коришћења средстава буџетског фонда за заштиту животне средине града Ваљева за 2015. годину	42
28.	Закључак и Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја града Ваљева за 2015. годину	44
29.	Програм контроле и смањења популације напуштених паса и мачака на територији града Ваљева	73
30.	Одлука о престанку мандата одборника Скупштине града Ваљева Александра Вучићевића	77
31.	Одлука о потврђивању мандата новог одборника у Скупштини града Ваљева Горану Давидовићу	77
32.	Решење о именовању директора ЈП за управљање и коришћење регионалног вишенаменог хидросистема Стубо-Ровни „Колубара“ Ваљево	77
33.	Решење о разрешењу и именовању чланова Комисије за кадровска и административна питања и радне односе	78
34.	Решење о именовању члана Комисије за буџет и финансије	78
35.	Решење о именовању члана Комисије за представке и жалбе	78
36.	Решење о именовању члана Комисије за статутарна питања, организацију и нормативна акта Скупштине	79
37.	Решење о разрешењу и именовању чланова Комисије за друштвене делатности и образовање	79
38.	Решење о именовању члана Комисије за привреду	79
39.	Решење о именовању члана комисије за село и пољопривреду	79
40.	Решење о разрешењу и именовању члана Комисије за урбанизам, комуналне делатности и заштиту животне средине	80
41.	Одлука о успостављању сарадње између Града Ваљева, Република Србија и Града Молодечно, Република Белорусија (пречишћен текст)	80
42.	Решење о утврђивању економске цене програма васпитања и образовања у Предшколској установи "Милица Ножица" у Ваљеву	80
43.	Правилник о службеној легитимацији главног комуналног инспектора и комуналног инспектора	80
44.	Правилник о службеној легитимацији инспектора за заштиту животне средине	87
45.	Правилник о службеној легитимацији главног инспектора за путеве и јавни превоз и инспектора за путеве и јавни превоз	89

Издавач: Скупштина града Ваљева

За издавача: Александар Јанковић, секретар Скупштине града Ваљева

Редакција: Одељење за послове органа града: Јелица Пањковић-Тешић, Бојана Гроздановић

Компјутерска припрема: Бојана Гроздановић; Штампa: Зоран Јевтић, Милена Марковић

Е-пошта: glasnik@valjevo.org.rs

Претплата се уплаћује на жиро рачун:

Приходи органа градова број: 840-742341843-24 са позивом на број

по моделу 97 78 107 150604